

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/22-18/3
URBROJ: 613-01-14-23-13
Zagreb, 4. srpnja 2023.

Izvješće o obavljenoj reviziji usklađenosti

**Hrvatska banka za
obnovu i razvitak
za 2021.**

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O HBOR-u	6
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	6
	Sustav unutarnjih kontrola	8
	Planiranje	12
	Računovodstveno poslovanje i izvještavanje	14
	Javna nabava	16
	Operativni troškovi	17
	Kreditno poslovanje	38
III.	REVIZIJA ZA 2021.	57
	Ciljevi i područja revizije	57
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	57
	Metode i postupci revizije	58
	Nalaz za 2021.	60
	Provedba naloga i preporuka	97

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je revizija usklađenosti Hrvatske banke za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: HBOR) za 2021.

Predmet revizije bila je usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija koje se odnose na poslovanje HBOR-a sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje i izvještavanje, javna nabava, operativni troškovi te kreditno poslovanje.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja je li poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. O usklađenosti poslovanja izraženo je uvjetno mišljenje.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

UVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje HBOR-a za 2021. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2021. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja, osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Načelima revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- Strategijom poslovanja HBOR-a za razdoblje 2020. – 2024. određeni su dugoročni poslovni ciljevi i načela HBOR-a. Navedenom Strategijom poslovanja definirana je vizija, misija, vrijednosti, strateški ciljevi te strateški preduvjeti. Strateški akcijski plan sadrži pregled ključnih strateških inicijativa u razdoblju od pet godina, a ne sadrži nositelje aktivnosti koji su zaduženi za njihovu provedbu niti je praćena provedba Strateškog akcijskog plana. (točka 3. Nalaza)

- Pri provođenju postupaka nabave nije provedena prethodna analiza tržišta u skladu s odredbama Pravilnika o javnoj nabavi i Pravilnika o jednostavnoj nabavi, odnosno gospodarski subjekti nisu upoznati s potrebama i zahtjevima vezanim za pojedinu nabavu, nisu prikupljene dokumentirane informacije o postojećim i potencijalnim ponuditeljima niti su zatražene informativne ponude gospodarskih subjekta kako bi se analizirale i usporedile cijene, kvaliteta roba ili usluga, duljina rokova isporuke i slično.

Za nabavu konzultantskih usluga u području odnosa s javnošću proveden je postupak jednostavne nabave u vrijednosti od 140.000,00 kn. Podaci o predmetu nabave navedeni u Pozivu na dostavu ponuda nisu bili dostatni za definiranje opsega usluge. Nadalje, pri utvrđivanju jednog od kriterija za odabir ponude nije uvaženo načelo jednakog tretmana gospodarskih subjekata. Dostavljene ponude korištene su u svrhu izračuna ekonomski najpovoljnije te je ugovor zaključen s predloženim ponuditeljem do procijenjene vrijednosti nabave. Sve usluge nisu izvršene u skladu s ugovorom te uvjetima određenim u Pozivu na dostavu ponuda i odabranoj ponudi.

Zaključeno je 12 ugovora o oglašavanju za objavu oglasa i promociju aktivnosti vezanih za komunikaciju o financijskim instrumentima koje provodi HBOR u vrijednosti do 880.000,00 kn i osam ugovora o oglašavanju za objavu oglasa vezanih za program HBOR-a te promociju aktivnosti HBOR-a u vrijednosti do 550.000,00 kn. Planom nabave roba, radova i usluga za 2021. nije planirana nabava za usluge oglašavanja te nije proveden postupak nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Za nabavu usluga elektroničkih komunikacija proveden je otvoreni postupak javne nabave. S izabranim dobavljačem je u svibnju 2021. zaključen Okvirni sporazum na dvije godine za nabavu usluga u vrijednosti od 2.178.738,00 kn bez PDV-a na temelju kojeg je u lipnju 2021. zaključen Ugovor o javnoj nabavi kojim je, između ostalog, određeno da će HBOR plaćati mjesečnu pretplatu za tarifne modele za okvirni broj korisnika. Iz dostavljenih podataka proizlazi da je HBOR plaćao pretplatu za određeni broj tarifnih modela koji u promatranom razdoblju nisu korišteni, odnosno nisu bili u upotrebi. Nadalje, ugovorena su četiri pretplatna tarifna modela za okvirno 379 korisnika koji su uključivali osnovnu tarifu i dodatne opcije koji su dodijeljeni zaposlenicima prema skupinama radnih mjesta. Tarifni modeli i dodatne usluge (opcije) uključuju, između ostalog, usluge odlaznih poziva, *roaming* prijenosa podataka te naknade za *roaming* dolazne i odlazne pozive za sve zaposlenike, a također i druge usluge međunarodne telefonije ovisno o skupinama radnih mjesta. Prema evidenciji putnih naloga HBOR-a tijekom 2021. na službenom putu u inozemstvu bilo je 13 zaposlenika HBOR-a, a iz opisa poslova radnih mjesta zaposlenika HBOR-a prema Pravilniku o mikroorganizaciji proizlazi da većina zaposlenika ne obavlja poslove i radne zadatke zbog kojih bi trebali koristiti usluge međunarodne telefonije, pa stoga nije postojala potreba ugovaranja međunarodnih telefonskih usluga za sve zaposlenike, već samo za zaposlenike za koje je to poslovno opravdano u skladu s poslovnim potrebama i radnim zadacima određenih radnih mjesta.

Prema Popisu opreme radnih mjesta koji je sastavni dio Pravilnika o opremanju radnih mjesta u HBOR-u, zaposlenici koji spadaju u skupinu VIII. – ostali radnici, ne ostvaruju pravo na mobilni telekomunikacijski uređaj kao opremu za to radno mjesto.

Međutim, svim zaposlenicima dodijeljeni su mobilni telekomunikacijski uređaji te su Odlukom o utvrđivanju financijskog iznosa potrošnje usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja utvrđeni godišnji limiti potrošnje za sve zaposlenike, pa i za zaposlenike koji spadaju u skupinu VIII. – ostali radnici. (točka 4. Nalaza)

- Zaposlenici ostvaruju poticajni dio plaće ako u određenom kvartalu uspješno realiziraju prethodno definirane ciljeve i kompetencije. Na temelju ocjene ostvarenih ciljeva i kompetencija određuje se raspon poticajnog dijela plaće. Unutar tako određenog raspona rukovoditelj predlaže postotak koji se primjenjuje za izračun poticajnog dijela plaće, a potvrđuje ga Uprava. Za određivanje postotka unutar raspona nisu određeni mjerljivi kriteriji. Zaposlenicima je u prosincu 2021. isplaćena i nagrada za radne rezultate. Isplata nagrade za radne rezultate nije propisana Pravilnikom o radu niti je obrazložena u Odluci Uprave kojom je isplata odobrena.

Troškovi stručnog usavršavanja rukovoditelja u iznosu od 126.685,00 kn evidentirani su na temelju računa koji ne sadrže opis izvršene usluge, sudionike poslovnog događaja te nije vidljivo mjesto i trajanje održavanja usavršavanja niti je uz račun priložen program stručnog usavršavanja.

Prodaja nekretnina koje je HBOR stekao kao zalog u svrhu osiguranja potraživanja po ugovoru o kreditu s obzirom na to da dužnik nije podmirivao obveze objavljena je u dva mrežna oglasnika i u jednom dnevnom tisku po početnoj cijeni od 10.879.125,00 kn. Javni poziv je sadržavao opis nekretnina (oznaku adrese nekretnina i zemljišnoknjižnih podataka), cijenu, osnovne informacije o nekretnini, rok za podnošenje ponuda i adresu, vrijeme otvaranja ponuda, a nije sadržavao uvjete prodaje niti je određena visina jamčevine. Navedeno nije u skladu s Pravilnikom o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja HBOR-a, prema kojem su bitni elementi oglasa za objavu za oglašavanje prodaje imovine predmet, cijena i uvjeti prodaje, a iznos jamčevine kao element oglasa utvrđuje se prema potrebi za svaki predmet zasebno. Jedan ponuditelj dostavio je ponudu za obje nekretnine u ukupnom iznosu od 10.910.000,00 kn. Povjerenstvo za prodaju imovine preuzete u zamjenu za nenaplaćena potraživanja nije sastavilo zaključak o prihvaćanju ili neprihvaćanju ponude. Na temelju Prijedloga za prodaju nekretnina, Uprava je donijela Odluku o prihvaćanju ponude za kupnju nekretnina HBOR-a. U siječnju 2019. zaključen je Ugovor o kupoprodaji nekretnina stambenog objekta i građevinskog zemljišta. Kupac nije izvršio plaćanje u ugovorenim iznosima i rokovima te je od travnja 2019. do kolovoza 2021. zaključeno šest dodataka osnovnom ugovoru kojima su izmijenjeni rokovi plaćanja. (točka 5. Nalaza)

- Odredbe Kreditne politike i Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom koje se odnose na praćenje klijenata nisu usklađene. Pravilnikom o upravljanju kreditnim rizikom utvrđeni su različiti uvjeti određivanja ocjene kreditne sposobnosti u odnosu na Metodologiju za ocjenu kreditnog rizika i Metodologiju kreditnog bodovanja. Prema Kreditnoj politici HBOR-a, kreditni proizvodi u pravilu su definirani kreditnim programima koji su namijenjeni ciljnim skupinama klijenata po grupama i odabranim područjima. Pri odobravanju kredita odobravana su odstupanja (izuzetci) u odnosu na uvjete određene kreditnim programima, ali i drugim unutarnjim aktima.

Općim uvjetima kreditnog poslovanja HBOR-a određeno je da program kreditiranja neće predstavljati za nadležna tijela odlučivanja prepreku za razmatranje i onih zahtjeva za kredit koji u potpunosti ne udovoljavaju uvjetima kreditnih programa, međutim nisu određeni slučajevi u kojima nadležna tijela mogu odobriti odstupanje, posebice jer određena odstupanja od kreditnih programa ujedno predstavljaju i odstupanja od određenih odredbi unutarnjih akata.

U okviru kreditnog programa Investicije javnog sektora zaključen je s pravnom osobom Ugovor o kreditu za obnovu i modernizaciju pruga u iznosu od 400.000.000,00 kn uz jamstvo Republike Hrvatske u visini od 100,0 % iznosa kredita. Kredit je odobren uz određena odstupanja od uvjeta programa kreditiranja i unutarnjih akata HBOR-a. Odstupanje se odnosi na kontrolu namjenskog korištenja kredita. Ugovoreno je da se neće provoditi kontrola namjenskog korištenja kredita, već se korisnik kredita obvezuje na dostavu izvješća o namjenskom trošenju sredstava do kraja tekućeg mjeseca za prethodni mjesec.

U okviru kreditnog programa Obrtna sredstva COVID-19 jedan od uvjeta za ostvarivanje kredita je bila prihvatljiva oznaka rizičnosti. Korisnici kredita trebali su dokazati posljedice uzrokovane pandemijom COVID-19, odnosno pribaviti COVID score, pri čemu nije bilo moguće kreditiranje poslovnih subjekata čija je oznaka rizičnosti „3. – neuredan”. HBOR je izravnim kreditiranjem odobrio kredit za obrtna sredstva u iznosu od 250.000.000,00 kn za financiranje tekućeg poslovanja i podmirenje kratkoročnih obveza korisniku kredita koji je klasificiran u 3. stupanj kreditnog rizika te nije udovoljavao uvjetima kreditnog programa niti odredbama Upute za obradu zahtjeva za izravne kredite po programima Obrtna sredstva Mjera COVID-19 s obzirom na ocjenu rizičnosti koja nije bila prihvatljiva.

U okviru kreditnog programa Investicije privatnog sektora u lipnju 2021. zaključen je Dodatak XIII. Ugovora o kreditu u iznosu od 176.982.937,00 kn. Ugovor o kreditu zaključen je 2016. u iznosu od 199.830.480,00 kn za financiranje projekta izgradnje hotela s pratećim sadržajima.

Ukupno je zaključeno 15 dodataka Ugovora o kreditu kojima su regulirane izmjene vezane za uvjete nakon čijeg ispunjenja Društvo može početi koristiti kredit, vlasničku strukturu Društva, rokove korištenja, rokove otplate kredita, instrumente osiguranja, kao i rokove za ispunjenje određenih ugovornih klauzula te daljnje korištenje kredita i drugo. Na taj način je rok početka korištenja kredita od prvotno ugovorenog 31. ožujka 2017. izmijenjen na 31. ožujka 2023., a rok otplate je od prvotno ugovorenog 31. ožujka 2034. izmijenjen na 30. lipnja 2040. Kredit je odobren u okviru kreditnog programa Turizam, prema kojem iznos kredita ovisi o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, investicijskom projektu, kreditnoj sposobnosti korisnika kredita te vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja. S obzirom na to da se radilo o novoosnovanom Društvu bez iskustva u djelatnosti turizma, nekvalitetnim instrumentima osiguranja, slaboj kreditnoj sposobnosti korisnika kredita te zbog drugih okolnosti, odobrena visina kredita nije određena prema odredbama kreditnog programa Turizam. Ugovorom o kreditu i dodacima Ugovora propisana je obveza izdavanja prethodne pisane suglasnosti HBOR-a za izmjenu projekta. Korisnik kredita je tijekom realizacije projekta bez potrebnih suglasnosti pokrenuo značajne izmjene inicijalno odobrenog projekta. Također, izmijenio je tehničke karakteristike objekta, ali i namjenu i osnovni cilj projekta.

Naime, odobren je projekt gradnje hotela s pripadajućim sadržajem, a izmjenama je predviđena izgradnja poslovnih prostora za zakup čija ekonomska opravdanost i izvedivost nije bila analizirana pri odobrenju kredita. HBOR zbog navedenih razloga nije zatražio raskid ugovora o kreditu, nego je predložen daljnji nastavak korištenja kredita uz prenamjenu dijela sredstava kredita. Nadalje, iako Društvo nije osiguralo financiranje izmijenjenog projekta, HBOR nije predložio raskid Ugovora o kreditu, već je odobren zahtjev za povećanje iznosa kredita. Povećanje kredita odobreno je u okviru programa kreditiranja Investicije privatnog sektora. Ciljevi kredita koji se odobravaju u okviru navedenog kreditnog programa su modernizacija poslovanja, uvođenje novih tehnologija, povećanje kapaciteta, ulaganje u istraživanje i razvoj i uvođenje novih proizvoda ili usluga, poticanje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, turističkih kapaciteta i sadržaja te poticanje novog zapošljavanja. Dodatak XIII. Ugovora o kreditu zaključen je radi ulaganja u poslovni prostor koji je namijenjen najmu poslovnih prostora čime se ne pridonosi ostvarenju ciljeva kreditnog programa Investicije privatnog sektora. Izmjene Ugovora o kreditu kojima je odobren povećani iznos kredita u odnosu na prvotno odobreni kredit nisu nastupile uslijed okolnosti na koje korisnik kredita nije mogao utjecati niti se radi o izuzetno opravdanim slučajevima, a sigurnost naplate odobrenog kredita je pogoršana te stoga u skladu s odredbama Odluke o općim uvjetima kreditnog poslovanja povećanje kredita nije bilo prihvatljivo. (točka 6. Nalaza)

Ostala pitanja

Reviziju financijskih izvještaja HBOR-a za 2021. obavio je vanjski revizor, koji je izrazio mišljenje da financijski izvještaji istinito i fer prezentiraju financijski položaj HBOR-a na 31. prosinca 2021., njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije (EU MSFI).

Obveze subjekta revizije

HBOR je obvezan namjenski i svrhovito koristiti sredstva te voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

Prema Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI 400 točka 13. Načela revizije usklađenosti, cilj revizije usklađenosti je izraziti mišljenje o tome je li subjekt revizije obavljao poslovanje u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja. Državni ured za reviziju izražava mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2021. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O HBOR-U

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Položaj, poslovi, vlasništvo, ovlaštenja i ustroj HBOR-a, kao posebne financijske institucije, uređeni su odredbama Zakona o HBOR-u (Narodne novine 138/06 i 25/13). Osnivač i 100-postotni vlasnik HBOR-a je Republika Hrvatska. HBOR je pravna osoba, ali se ne upisuje u sudski registar.

Prema Odluci o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku HBOR je pravna osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

HBOR je razvojna i izvozna banka Republike Hrvatske. Cilj HBOR-a je poticanje razvitka hrvatskog gospodarstva. Svojim poslovanjem HBOR, u okviru svojih ovlasti i nadležnosti, treba poticati sustavni, održivi i ravnomjeran gospodarski i društveni razvitak, u skladu s općim strateškim ciljevima Republike Hrvatske.

Djelatnosti HBOR-a su financiranje obnove i razvitka hrvatskog gospodarstva, financiranje infrastrukture, poticanje izvoza, potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva, poticanje zaštite okoliša te osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika.

U cilju obavljanja djelatnosti, HBOR odobrava kredite i plasmane, izdaje bankarska i druga jamstva, zaključuje ugovore o osiguranju i reosiguranju, ulaže u dužničke i vlasničke instrumente te obavlja druge financijske poslove i usluge. Vlada Republike Hrvatske može povjeriti HBOR-u obavljanje i drugih poslova ako ocijeni da je to u interesu Republike Hrvatske. HBOR svoje djelatnosti provodi izravno i neizravno putem banaka i drugih pravnih osoba. Način rada i poslovanja te unutarnji ustroj pobliže su uređeni Statutom.

Djelatnost se obavlja u okviru organizacijskih jedinica pri Upravi i u sektorima. Pravilnikom o makroorganizaciji HBOR-a utvrđena je organizacijska struktura, nadležnost i sadržaj rada te sustav rukovođenja organizacijskim jedinicama. Prema navedenom Pravilniku organizacijske jedinice su: Ured Uprave, Ured za usklađenost, sprečavanje pranja novca i financiranje terorizma, informacijsku sigurnost i potpore, Unutarnja revizija, Osiguranje izvoza, Međunarodna i izvozna strategija i Ljudski potencijali te Sektor kreditiranja, Sektor analize, Sektor sredstava, Sektor računovodstva, Sektor pravnih poslova i nabave, Sektor strategije, Sektor informacijskih tehnologija, Sektor upravljanja rizicima i Sektor poslovne podrške. U okviru navedenih organizacijskih jedinica ustrojene su 32 direkcije, tri službe, 37 odjela i šest područnih ureda.

Pravilnikom o mikroorganizaciji HBOR-a utvrđena je unutarnja organizacija HBOR-a na mikro planu, sadržaj rada, djelokrug i zadaće organizacijskih jedinica, sistematizacija radnih mjesta, katalog i opis poslova radnih mjesta, raspon bodova radnih mjesta te rukovođenje direkcijama, odjelima i službama.

Tijela HBOR-a su Uprava i Nadzorni odbor. Uprava se sastoji od predsjednika i dva člana, koje imenuje i razrješava Nadzorni odbor. Mandat predsjednika i članova Uprave traje pet godina. Uprava zastupa, vodi poslove i raspolaže imovinom HBOR-a. U okviru svoje nadležnosti kontrolira cjelokupno poslovanje, donosi financijske planove, opće uvjete kreditiranja i jamstvenog poslovanja i duge akte poslovne politike, donosi računovodstvene politike i druge akte kojima se utvrđuje način rada i unutarnja organizacija, donosi programe kreditiranja i pojedinačne odluke o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova do 37.000.000,00 kn, donosi odluke o održavanju kratkoročne likvidnosti davanjem i uzimanjem kredita i depozita te obavljanjem drugih financijskih poslova, donosi odluke o otpisu kredita i odluke o nagodbama s dužnicima izvan okvira usvojenih kreditnim programom do iznosa od 37.000.000,00 kn te obavlja druge poslove iz nadležnosti. U 2021. predsjednica Uprave je bila mr. sc. Tamara Perko.

Prema odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa (Narodne novine 143/21) određeno je da su članovi i predsjednik Uprave HBOR-a obveznici primjene navedenog Zakona od 25. prosinca 2021.

Nadzorni odbor ima deset članova, a sastoji se od šest ministara Vlade Republike Hrvatske, tri zastupnika Hrvatskog sabora i predsjednika Hrvatske gospodarske komore. Predsjednik Nadzornog odbora je ministar nadležan za financije. Nadzorni odbor utvrđuje načela poslovne politike i strategije, nadzire vođenje poslova, donosi Statut, imenuje i opoziva članove Uprave, utvrđuje godišnje financijske izvještaje, donosi kreditnu politiku i osnovne uvjete kreditiranja pojedinih ciljnih skupina, daje suglasnost na odluke Uprave o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova u iznosima većim od 37.000.000,00 kn, donosi odluke o dugoročnim zaduženjima i izdavanju vrijednosnih papira te obavlja druge poslove iz nadležnosti. Tijekom 2021. održano je 12 sjednica Nadzornog odbora.

U HBOR-u djeluje Kreditni odbor, koji donosi odluke o odobrenju izravnih plasmana u iznosu do 700.000,00 kn te neizravnih plasmana u iznosu do 3.000.000,00 kn. Zahtjeve za plasmane u većem iznosu Kreditni odbor razmatra te po njihovom prihvaćanju predlaže Upravi na donošenje odluke o odobrenju.

Uprava imenuje zaposlenike s posebnim ovlaštenjem koji su odgovorni za zakonitost rada i poslovanja, likvidnost, izvršavanje obveza, ekonomsko financijsku uspješnost te poboljšanje kvalitete poslova i usluga HBOR-a. Zaposlenici s posebnim ovlaštenjem su izvršni direktor, direktori sektora, predstojnik Ureda Uprave, rukovoditelji direkcija, savjetnici Uprave te drugi zaposlenici kojima je odlukom Uprave dan navedeni status.

Odredbama članka 23. Zakona o HBOR-u utvrđena je primjena odredaba Zakona o trgovačkim društvima koje se odnose na društvo s ograničenom odgovornošću te odredaba Zakona o bankama (Zakon o bankama je prestao važiti te je donesen Zakon o kreditnim institucijama), osim odredaba koje se odnose na odobrenje središnje banke za pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga te osnivanje podružnica i pravnih osoba, nadzor središnje banke, osiguranje uloga, posebnu upravu, likvidaciju, stečaj i kaznene odredbe. Također, ne primjenjuju se propisi o izdvajanju i održavanju obveznih pričuva kod središnje banke te o ograničenju opsega i dinamike porasta plasmana, propisi o ustrojstvu i načinu rada tijela državne uprave te propisi o državnim službenicima i dužnosnicima, propisi o sklapanju kreditnih i jamstvenih poslova izvanproračunskih korisnika, Zakon o osiguranju, kao ni drugi propisi koji reguliraju materiju.

HBOR nije obveznik poreza na dobit, ne posluje u cilju ostvarivanja dobiti, a ostvarena dobit poslovne godine se raspoređuje u rezerve.

HBOR pribavlja sredstva izdavanjem dužničkih vrijednosnih papira te uzimanjem zajmova i kredita. Za obveze HBOR-a jamči Republika Hrvatska bezuvjetno, neopozivo i na prvi poziv, bez izdavanja posebne jamstvene isprave. Visina temeljnog kapitala propisana je Zakonom o HBOR-u u iznosu od 7.000.000.000,00 kn, a uplaćuje se iz državnog proračuna u skladu s dinamikom utvrđenom za pojedinu godinu.

U 2021. uplaćeno je 50.000.000,00 kn te je ukupno do konca 2021. iz Državnog proračuna u osnivački kapital uplaćeno 6.758.000.000,00 kn. Dinamiku uplate iz Državnog proračuna određuje Vlada Republike Hrvatske za svaku pojedinu godinu.

Sjedište HBOR-a je Strossmayerov trg 9, Zagreb. Navedena lokacija nakon potresa iz ožujka 2020. nije u upotrebi. HBOR posluje na tri lokacije u Zagrebu i u šest područnih ureda.

Početakom 2021. u HBOR-u je bilo 356, a koncem 2021. bilo je 375 zaposlenika. Tijekom 2021. novozaposlenih je 33, a otišlo je zbog odlaska u mirovnu ili iz drugih razloga 19 zaposlenika.

HBOR je matično društvo Grupe HBOR, a ovisna društva su Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. i Poslovni info servis d.o.o.

Sustav unutarnjih kontrola

Sustav unutarnjih kontrola je skup postupaka i mjera koje uspostavlja Uprava u cilju ostvarivanja učinkovitosti poslovanja, pouzdanog financijskog izvješćivanja i usklađenosti poslovanja sa zakonima i propisima. Postupci i mjere opisani su Kodeksom korporativnog upravljanja HBOR-a te drugim unutarnjim aktima, odnosno pravilnicima, metodologijama, procedurama i uputama za rad.

Prema odredbi članka 20., stavka 2., točke 5. Zakona o HBOR-u, Statut mora sadržavati odredbe o unutarnjoj kontroli i reviziji. Prema članku 27. Statuta HBOR-a poslovi unutarnje kontrole i revizije organiziraju se u okviru nezavisne i samostalne organizacijske jedinice koja za svoj rad odgovara Upravi i Nadzornom odboru. Ciljevi, zadaće, obveze, odgovornosti i način rada kontrole i revizije detaljnije se uređuju pravilnikom koji donosi Uprava.

Radi osiguravanja djelotvornosti sustava unutarnjih kontrola, Uprava je uspostavila kontrolni okvir kroz tri neovisne kontrolne funkcije: funkciju kontrole rizika, funkciju praćenja usklađenosti i funkciju unutarnje revizije.

– Upravljanje rizicima

Neovisna organizacijska jedinica za upravljanje rizicima provodi utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, nadzor i kontrolu rizika kojima je HBOR u svom poslovanju izložen ili bi mogao biti izložen.

Nadzorni odbor i Uprava upravljaju rizicima na strateškoj razini. Nadzorni odbor odgovoran je za nadgledanje primjerenosti i učinkovitosti procesa upravljanja rizicima u HBOR-u. Uprava donosi procedure upravljanja pojedinim rizicima te pripadajuće metodologije i odgovorna je za uspostavu cjelovitog i djelotvornog sustava upravljanja rizicima. U sustav upravljanja rizicima uključene su sve organizacijske jedinice.

Unutarnjim politikama, pravilnicima, metodologijama, uputama i drugim unutarnjim aktima o upravljanju rizicima HBOR definira pojedine rizike, uspostavlja sustav upravljanja rizicima, metodologiju utvrđivanja, mjerenja/procjenjivanja, praćenja, ovladavanja, kontrole i izvještavanja o rizicima te uloge i odgovornosti organizacijskih jedinica uključenih u proces upravljanja rizicima kojima je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen u svom poslovanju.

Strategiju upravljanja rizicima HBOR-a donio je Nadzorni odbor u rujnu 2011., a njome su utvrđeni ciljevi, osnovna načela i standardi upravljanja rizicima te definirana sklonost preuzimanja rizika. Nova Strategija upravljanja rizicima donesena je u ožujku 2022.

Radi upravljanja rizicima, Uprava je osnovala sljedeće odbore na koje je prenijela poslove i nadležnosti iz djelokruga upravljanja rizicima: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika, Odbor za upravljanje informacijskim sustavom i Odbor za upravljanje poslovnim promjenama.

U cilju pregleda rizika, kojima je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen, izrađen je Katalog rizika HBOR-a koji je u srpnju 2014. usvojen odlukom Uprave. U prosincu 2021. Uprava je donijela Odluku o donošenju Kataloga rizika HBOR-a i usvajanju izmjena i dopuna Priloga 1. Definicija rizika i Priloga 2. Tablice rizika.

Katalog rizika je dokument kojim su utvrđeni rizici kojima je HBOR izložen ili bi mogao biti izložen. Katalogom se definiraju utvrđeni rizici, ocjenjuje se njihova značajnost te se svakom pojedinom riziku pridružuje način procjene, mjerenja i upravljanja te tijela u čijoj je ono nadležnosti. Određuju se način i rokovi revidiranja Kataloga te sudionici u procesu i njihove obveze.

– Unutarnja revizija

Rad Unutarnje revizije reguliran je Pravilnikom unutarnje revizije HBOR-a iz srpnja 2018. i Metodologijom unutarnje revizije iz prosinca 2015. kojima je utvrđena svrha i misija, ciljevi i zadaci, ovlaštenja i odgovornosti, neovisnost, organizacija te način rada koji se uređuje metodologijom, uputama i/ili smjernicama za rad unutarnjih revizora. U veljači 2022. donesen je novi Pravilnik unutarnje revizije HBOR-a i Metodologija unutarnje revizije HBOR-a.

Unutarnja revizija prati poslovanje HBOR-a, provjerava primjenu zakona i drugih propisa te odluka nadležnih tijela, procjenjuje djelovanje i učinkovitost unutarnjih kontrolnih mehanizama, provjerava sustave upravljanja rizicima koji proizlaze iz poslovnih aktivnosti i izvještava Upravu, Revizijski i Nadzorni odbor HBOR-a.

Prema odredbi članka 16. Pravilnika unutarnje revizije HBOR-a, unutarnja revizija obavlja poslove prema godišnjem planu rada te po nalogu Uprave i Revizijskog odbora HBOR-a. Godišnji plan rada obuhvaća popis svih planiranih poslova, popis rizika i područja poslovanja u kojima će se obavljati ispitivanja i razdoblje u kojem će se planirani poslovi obavljati. U prosincu 2020. sastavljen je Plan rada Unutarnje revizije za 2021. Planirano je sedam revizijskih angažmana s izražavanjem uvjerenja. Tijekom 2021. završeno je osam redovnih planiranih revizijskih angažmana i jedan izvanredni angažman. Sastavljeno je Godišnje izvješće o radu unutarnje revizije za 2021. koje je prihvatila Uprava u travnju 2022., Revizijski odbor je dao suglasnost u svibnju 2022., a Nadzorni odbor u lipnju 2022.

Unutarnja revizija prati provode li se preporuke pravilno, djelotvorno i pravodobno. O praćenju rezultata revizijskog ispitivanja Unutarnja revizija izvještava u okviru izvješća koja upućuje nadležnim tijelima HBOR-a.

– Praćenje usklađenosti

Neovisna funkcija praćenja usklađenosti organizira, koordinira i usmjerava aktivnosti praćenja usklađenosti na razini HBOR-a, savjetuje o pitanjima usklađenosti, upravlja mjerama koje se poduzimaju radi umanjivanja rizika usklađenosti, identificira i ocjenjuje rizike usklađenosti i o tom podnosi izvješća, osigurava usklađenost svih unutarnjih akata i poslovnih procesa s relevantnim propisima, uključuje aktivnosti sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma te promiče načela etičnog poslovanja.

Praćenje usklađenosti uređeno je Politikom praćenja usklađenosti iz svibnja 2009. i Izmjenama Politike praćenja usklađenosti iz veljače 2012. te Pravilnikom o praćenju usklađenosti iz svibnja 2018. U veljači 2022. donesen je novi Pravilnik o praćenju usklađenosti, Politika praćenja usklađenosti te Metodologija rada funkcije praćenja usklađenosti.

Politikom praćenja usklađenosti HBOR-a određeno je da funkcija praćenja usklađenosti djeluje nezavisno te prati usklađenost sa zakonima, propisima, pravilima i profesionalnim standardima, identificira i ocjenjuje rizike usklađenosti, pomaže upravljačkim tijelima HBOR-a u upravljanju i kontroli rizika usklađenosti, periodički izvještava Upravu i Nadzorni odbor HBOR-a o poslovima praćenja usklađenosti, informira i obrazuje zaposlenike HBOR-a.

Nadalje, Politika propisuje načela koja zaposlenici trebaju primjenjivati i poštovati, a to su: etično postupanje, poštovanje zakona, propisa, pravila i profesionalnih standarda, izbjegavanje sukoba interesa, poduzimanje svih opravdanih mjera za zaštitu tajnosti, zaštita imovine HBOR-a, zaštita najboljih interesa klijenata te upozoravanje na neetično ponašanje.

Pravilnikom o praćenju usklađenosti HBOR-a definirana je funkcija praćenja usklađenosti, ciljevi, opseg i način rada, organizacijski ustroj, položaj i uloga, utvrđena njezina neovisnost i objektivnost, ovlaštenja, odgovornosti, uređeni poslovi praćenja usklađenosti te odgovornosti drugih organizacijskih jedinica u provođenju poslova funkcije praćenja usklađenosti.

Praćenje usklađenosti obavlja se u skladu s godišnjim planom rada koji je sastavljen na temelju dokumentirane procjene rizika. Funkcija praćenja usklađenosti donijela je Godišnji plan rada za 2021. koji je Uprava HBOR-a prihvatila u siječnju 2021.

Sastavljena su polugodišnja izvješća o radu funkcije praćenja usklađenosti za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2021. i za razdoblje od 1. srpnja do 31. prosinca 2021. Prema polugodišnjim izvješćima za 2021. nisu utvrđene nezakonitosti u poslovanju HBOR-a ili kršenje pravila koja bi ugrozila sigurnost poslovanja HBOR-a. Uprava HBOR-a je prihvatila polugodišnja izvješća. Prihvaćanjem Izvješća Uprava HBOR-a prihvaća i prijedlog zaključka o primjerenosti postupaka i djelotvornosti funkcije praćenja usklađenosti te je o tome obavijestila Nadzorni odbor HBOR-a.

Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a donesen je u veljači 2013. Cilj Kodeksa korporativnog upravljanja HBOR-a je uspostava, održavanje i unaprjeđenje standarda korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja HBOR-a. Kodeksom korporativnog upravljanja je određeno da će se unutarnjim aktima, uključujući i Kodeks ponašanja HBOR-a predvidjeti provođenje postupka temeljem prijava mogućih sukoba interesa i procjene situacija koje se smatraju dvojbenima.

Kodeksom ponašanja HBOR-a te Izmjenama i dopunama Kodeksa ponašanja HBOR-a iz rujna 2010. definirani su standardi etičkog i zakonitog postupanja, pravila za prevenciju korupcije i sukoba interesa, osiguranje profesionalnog ponašanja te su predviđene mogućnost prijave po osnovi kršenja Kodeksa ponašanja. U tu svrhu dostupan je obrazac za prijavu kršenja odredaba Kodeksa ponašanja.

Osoba odgovorna za praćenje usklađenosti odgovorna je za postupanje na temelju prijava za kršenje Kodeksa ponašanja HBOR-a te savjetovanje.

Kodeksom ponašanja je propisano da interesi radnika HBOR-a ne smiju doći u sukob s obvezama koje imaju u HBOR-u ili koje HBOR ima prema svojim strankama. Djelatnici HBOR-a dužni su razdvojiti privatne interese od poslovnih interesa pri obavljanju dužnosti u HBOR-u. Obavljanje djelatnosti ili određeno postupanje kada postoji mogući sukob interesa mora biti odobreno prethodnom pisanom suglasnošću osobe odgovorne za praćenje usklađenosti.

Kodeks ponašanja propisuje da djelatnik HBOR-a ili bilo koja druga osoba koja ima razloga vjerovati da se dogodila povreda iz Kodeksa ili da bi do toga moglo doći, dužna ju je prijaviti osobi odgovornoj za praćenje usklađenosti koja razmatra prijavu te ako na temelju dostavljenih i prikupljenih podataka zaključi da je prijava opravdana, o tome obavještava Upravu HBOR-a. U siječnju 2022. Upravi HBOR-a dostavljeno je Godišnje izvješće o provedbi Kodeksa ponašanja HBOR-a za 2021. koje, između ostalog, sadrži postupke po prijavama zbog kršenja odredaba Kodeksa ponašanja HBOR-a vezano za sukob interesa. Uprava HBOR-a je u veljači 2022. donijela novu Politiku praćenja usklađenosti kojom su, između ostalog, definirana načela upravljanja sukobom interesa u HBOR-u.

Temeljem Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (Narodne novine 17/19) u listopadu 2019. imenovana je povjerljiva osoba i njezin zamjenik te je uspostavljen sustav unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti. U prosincu 2019. donesen je interni akt koji propisuje postupak prijavljivanja nepravilnosti u HBOR-u. Tijekom 2021. podneseno je 14 prijava nepravilnosti. U postupku procjene osnovanosti koji je provela povjerljiva osoba utvrđeno je da je devet od 14 prijava neutemeljeno, dok je preostalih pet utemeljeno. O svim prijavama informirana je Uprava HBOR-a te je u skladu sa Zakonom o zaštiti prijavitelja nepravilnosti povjerljiva osoba izvijestila pučkog pravobranitelja o zaprimljenim prijavama i ishodu postupanja.

Uprava HBOR-a je u siječnju 2019. donijela Odluku o imenovanju službenika za informiranje i zamjenika službenika za informiranje, a u svibnju 2020. imenovala je službenika za zaštitu osobnih podataka. Na mrežnim stranicama HBOR-a objavljene su informacije (kontakti) o službeniku za zaštitu osobnih podataka i službeniku za informiranje te uputa o načinu podnošenja zahtjeva za pristup informacijama s propisanim obrascima zahtjeva.

Odredbom članka 35. Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 111/18) propisano je da je čelnik dužan svake godine za prethodnu proračunsku godinu sastaviti Izjavu o fiskalnoj odgovornosti. Odredbom članka 4., stavka 3. spomenutog Zakona, određeno je da se odredbe Zakona o fiskalnoj odgovornosti odnose, između ostalog, i na druge pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska koje su utvrđene u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti koji vodi Ministarstvo financija. Ministarstvo financija dostavilo je HBOR-u odgovor na upit u svibnju 2015. u kojem navodi da se u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti ne navodi HBOR, odnosno da nije obveznik predaje Izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Planiranje

Strateško i godišnje planiranje uređeno je Zakonom o HBOR-u, Pravilnikom o planiranju poslovanja HBOR-a i Grupe HBOR (u daljnjem tekstu: Pravilnik o planiranju poslovanja), Politikom o internim aktima HBOR-a te drugim unutarnjim aktima. Načela poslovne politike i strategije HBOR-a prema članku 18., stavku 1. Zakona o HBOR-u utvrđuje Nadzorni odbor.

Nadalje, prema odredbama članka 4. Politike o internim aktima HBOR-a, strategija je akt kojim se dugoročno usmjerava rad i razvoj HBOR-a u cilju poticanja sustavnog i ravnomjernog gospodarskog i društvenog razvitka, u skladu s općim strateškim ciljevima Republike Hrvatske, a temeljem odredbi Zakona o HBOR-u, odnosno drugog zakona ili propisa. Strategijom HBOR-a se propisuju dugoročni poslovni ciljevi i načela HBOR-a utvrđeni za određeno vremensko razdoblje.

Prema odredbama članka 2. Pravilnika o planiranju poslovanja, pod planiranjem se podrazumijeva niz aktivnosti u izradi planova poslovanja koje se obavljaju radi provođenja strategije i ciljeva HBOR-a, praćenja izvršenja planova i poduzimanja korektivnih mjera kada postoji takva potreba.

Strategiju poslovanja HBOR-a za razdoblje 2020. – 2024. donio je Nadzorni odbor u prosincu 2019. i to je ujedno prva strategija poslovanja koja je donesena u HBOR-u. Navedenom Strategijom poslovanja definirana je vizija, misija, vrijednosti, strateški ciljevi te preduvjeti. Vizija HBOR-a je da postane pokretač inovativnosti i održivog rasta Hrvatske, a misija je proaktivna potpora razvoju Hrvatske.

Određeno je pet strateških ciljeva, i to:

- poticanje razvoja tržišta vlasničkog i kvazi vlasničkog kapitala u Republici Hrvatskoj
- poticanje ekonomski i socijalno uravnoteženog i održivog regionalnog, ruralnog i urbanog razvoja Republike Hrvatske
- poticanje internacionalizacije i globalizacije hrvatskog gospodarstva
- poticanje konkurentnosti uz naglasak na inovacije, digitalnu transformaciju i industriju 4.0 te
- poticanje klimatski i energetske neutralnog gospodarstva kroz energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i zaštitu okoliša.

Zbog promjena na domaćem tržištu i u međunarodnom okruženju, uzrokovanih pandemijom COVID-19, ali i potresom koji je pogodio Republiku Hrvatsku u 2020. Nadzorni odbor je u travnju 2021. donio novu Strategiju poslovanja HBOR-a za razdoblje 2020. – 2024. Strateški ciljevi nisu promijenjeni, već su prošireni za poticanje oporavka gospodarstva od pandemije COVID-19.

Prema odredbama Pravilnika o planiranju poslovanja, prema razdoblju sastavljaju se godišnji i petogodišnji planovi, a prema sadržaju sastavljaju se planovi poslovnih aktivnosti, planovi priljeva i odljeva, financijski planovi i prema potrebi segmentirani planovi.

Organizacijske jedinice izrađuju planove poslovnih aktivnosti koji su podloga za izradu financijskog plana. Organizacijske jedinice sastavljaju jedan ili više planova poslovnih aktivnosti, primjerice, Plan kreditne aktivnosti, Plan zaduženja, Plan garancijskih aktivnosti, Plan ulaganja u kapital trgovačkih društava, Plan posebnih financiranja, Plan nabava roba, usluga i radova, Plan kadrova, Plan usavršavanja i obrazovanja i Plan konferencija.

Plan priljeva i odljeva prikazuje novčane tokove i temelji se na planovima poslovnih aktivnosti organizacijskih jedinica. Financijski plan sastavlja se u obliku i prema sadržaju financijskih izvještaja HBOR-a.

Financijski plan HBOR-a sastavlja se temeljem Plana priljeva i odljeva, a objedinjava sve pojedinačne planove poslovnih aktivnosti uz procjenu financijskih učinaka njihove provedbe te predstavlja zbirni plan poslovanja HBOR-a s time da Plan nabave roba, usluga i radova treba prethodno biti usvojen od nadležnog tijela HBOR-a. Uprava donosi financijski plan u prezentacijskom obliku HBOR-a te ga dostavlja na suglasnost Nadzornom odboru.

Uprava uz suglasnost Nadzornog odbora donosi petogodišnji i godišnji financijski plan te prati provedbu financijskog plana.

Financijski plan HBOR-a za petogodišnje razdoblje od 2021. do 2025. donijela je Uprava u srpnju 2021., a Nadzorni odbor je dao suglasnost u rujnu 2021.

Financijski plan HBOR-a za 2021. donijela je Uprava u prosincu 2020., a Nadzorni odbor dao je suglasnost u veljači 2021. Sastavljen je u obliku i prema sadržaju financijskih izvještaja HBOR-a. Sastoji se od Izvještaja o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2021., Računa dobiti i gubitka za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021., Izvještaja o dobiti i gubitku te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. i pripadajućih Bilješki.

Financijskim planom HBOR-a za 2021. planirani su prihodi u iznosu od 641.000.000,00 kn, rashodi u iznosu od 554.000.000,00 kn te dobit u iznosu od 87.000.000,00 kn. Ukupna imovina planirana je u iznosu od 29.685.000.000,00 kn, od čega se na kredite odnosi 25.066.000.000,00 kn ili 84,4 %. Ukupne obveze, kapital i rezerve planirane su u iznosu od 29.685.000.000,00 kn, od čega se na ukupne obveze odnosi 19.188.000.000,00 kn ili 64,6 %. Obveze po kreditima iznose 18.240.000.000,00 kn ili 95,1 % ukupnih obveza. Zbog odstupanja ostvarenih i planiranih veličina donesene su izmjene i dopune Financijskog plana u srpnju i u studenome 2021.

Prema izmjenama i dopunama Financijskog plana iz studenoga 2021. planirani su prihodi u iznosu od 694.000.000,00 kn, rashodi u iznosu od 513.000.000,00 kn te dobit u iznosu od 181.000.000,00 kn. Ukupna imovina planirana je u iznosu od 28.808.000.000,00 kn, od čega se na kredite odnosi 24.099.000.000,00 kn ili 83,7 %. Ukupne obveze, kapital i rezerve planirane su u iznosu od 28.808.000.000,00 kn, od čega se na ukupne obveze odnosi 18.239.000.000,00 kn ili 63,3 %. Obveze po kreditima iznose 16.444.000.000,00 kn ili 90,2 % ukupnih obveza.

Izmjenama i dopunama Financijskog plana povećani su prihodi i smanjeni rashodi, što je većinom rezultat povećanja prihoda od kamata i smanjenja gubitaka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja. Smanjenje ukupne imovine i ukupnih obveza najvećim dijelom je rezultat smanjenja zaduženja kod financijskih institucija.

Prema odredbama Pravilnika o planiranju poslovanja, praćenje izvršenja financijskog plana obavlja se na način da se Upravi dostavljaju informacije o kretanju izvršenja veličina godišnjeg financijskog plana u okviru prezentacijskog oblika kvartalnih konsolidiranih financijskih izvještaja. Izvršenje financijskog plana prati se i na mjesečnoj razini te se izrađuju mjesečni izvještaji. Također, organizacijske jedinice koje sastavljaju planove poslovnih aktivnosti prate ostvarenje plana i odstupanja u odnosu na plan te analiziraju uzroke odstupanja.

U ožujku 2022. Uprava je odobrila Izvješće o izvršenju Financijskog plana HBOR-a za 2021. u obliku prezentacije. Prema podacima iz navedenog Izvješća ostvareni su prihodi u iznosu od 728.643.000,00 kn, rashodi u iznosu od 541.561.000,00 kn te dobit u iznosu od 187.082.000,00 kn. Ukupna imovine iznosi 28.249.988.000,00 kn, od čega se na kredite odnosi 23.014.519.000,00 kn ili 81,5 %.

Ukupne obveze, kapital i rezerve iznose 28.249.988.000,00 kn, od čega se na ukupne obveze odnosi 17.682.259.000,00 kn ili 62,6 %. Obveze po kreditima iznose 16.115.237.000,00 kn ili 91,1 % ukupnih obveza.

U skladu s Nacionalnim programom reformi za 2018. godinu, a na temelju članka 12. Zakona o upravljanju državnom imovinom (Narodne novine 52/18) te Odluke Vlade Republike Hrvatske o praćenju planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu (Narodne novine 71/18), Ministarstvo državne imovine pripremlilo je Uputu za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu.

Na temelju Upute za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu iz rujna 2019. sastavljeni su Plan poslovanja HBOR-a za 2021. i izmjene i dopune navedenog Plana te Plan poslovanja HBOR-a za razdoblje od 2021. do 2023. Navedeni dokumenti dostavljeni su Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ministarstvu financija.

Računovodstveno poslovanje i izvještavanje

Uprava je donijela Računovodstvene politike HBOR-a (pročišćeni tekst iz siječnja 2019.) koje se temelje na Zakonu o računovodstvu (Narodne novine 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20 – ispravak i 114/22), Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja te strategiji i politici HBOR-a utvrđenim Zakonom o HBOR-u te zakonskim propisima. HBOR pri sastavljanju i prezentiranju godišnjih financijskih izvještaja primjenjuje Međunarodne standarde financijskog izvještavanja koje je usvojila Europska unija (EU MSFI).

Sastavljeni su Godišnji financijski izvještaji za 2021., i to: Izvještaj o financijskom položaju, Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama kapitala za godinu koja završava 31. prosinca 2021. i Bilješke uz financijske izvještaje. Prema Godišnjim financijskim izvještajima za 2021. godinu ostvareni su prihodi u iznosu od 728.643.000,00 kn, rashodi u iznosu od 541.561.000,00 kn te dobit u iznosu od 187.082.000,00 kn.

Prema članku 22., stavku 1. Zakona o HBOR-u, Godišnje financijske izvještaje HBOR-a utvrđuje Nadzorni odbor te ih podnosi na potvrdu Hrvatskom saboru. U lipnju 2022. Nadzorni odbor je donio odluku kojom potvrđuje Godišnje financijske izvještaje HBOR-a za 2021. te prihvaća Zajedničko izvješće neovisnog revizora o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a. U srpnju 2022. Hrvatskom saboru dostavljeni su Godišnji financijski izvještaji HBOR-a za 2021. Financijski izvještaji su potvrđeni u prosincu 2022.

HBOR je sastavio i Izvješće o društvenoj odgovornosti i održivosti (nefinancijsko izvješće) za 2021. Financijski izvještaji HBOR-a i Izvješće o društvenoj odgovornosti i održivosti za 2021. objavljeni su na mrežnim stranicama HBOR-a.

Na temelju Upute za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu sastavljeno je Godišnje izvješće o poslovanju za 2021. te je dostavljeno Ministarstvu financija i Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Za upravljanje sredstvima u ime i za račun (tzv. mandatni poslovi) zaključeni su ugovori s nalogodavcima. HBOR upravlja sredstvima u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva turizma i sporta, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split, Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (dalje u tekstu: HAMAG-BICRO) te poslovnih banaka koja se uglavnom koriste za kreditiranje programa obnove i razvitka. Sredstva se vode odvojeno od sredstava HBOR-a, a prihodi i rashodi po tom poslovanju terete nalogodavca.

- Vanjska revizija financijskih izvještaja za 2021.

Prema odredbama Zakona o HBOR-u i Statuta, reviziju financijskih izvještaja HBOR-a obavljaju ovlaštena revizorska društva, a odluku o izboru revizorskog društva za pojedinu poslovnu godinu donosi Nadzorni odbor.

Nakon provedenog postupka javne nabave te na prijedlog Revizijskog odbora, Nadzorni odbor je donio Odluku o prihvaćanju ponude zajednice ponuditelja za obavljanje revizije odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja HBOR-a za 2021.

Reviziju Godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a za 2021. obavila su dva revizorska društva o čemu su podnijela zajedničko revizorsko izvješće. Prema mišljenju neovisnog revizora, financijski izvještaji istinito i fer prezentiraju financijski položaj HBOR-a na 31. prosinca 2021., njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije (EU MSFI).

- Revizijski odbor

Revizijski odbor HBOR-a osnovan je odlukom Nadzornog odbora iz 2006. na temelju Zakona o reviziji. Prema Pravilniku o radu Revizijskog odbora HBOR-a, Revizijski odbor sastoji se od tri člana koje imenuje Nadzorni odbor, od kojih je najmanje jedan član Nadzornog odbora HBOR-a, a jedan od preostala dva člana je neovisan član.

Zadaće Revizijskog odbora su sljedeće: izvješćuje Nadzorni odbor o ishodu zakonske revizije, prati proces financijskog izvještavanja, prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima, prati obavljanje zakonske revizije godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja, uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke Ministarstva financija, ispituje i prati neovisnost revizijskog društva, odgovoran je za postupak izbora revizijskog društva, predlaže imenovanje revizijskog društva te obavlja druge poslove. Tijekom 2021. održano je devet sjednica Revizijskog odbora.

Javna nabava

HBOR provodi postupke javne nabave na temelju odredaba Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 120/16 i 114/22), Pravilnika o jednostavnoj nabavi iz lipnja 2017. i Pravilnika o javnoj nabavi iz travnja 2019.

Pravilnikom o jednostavnoj nabavi propisano je provođenje postupaka jednostavne nabave procijenjene vrijednosti manje od 200.000,00 kn za robu i usluge odnosno manje od 500.000,00 kn za radove. Pravilnikom o javnoj nabavi uređeni su postupci nabave roba, usluga i radova za potrebe poslovanja HBOR-a čija je procijenjena vrijednost 200.000,00 kn i više za robu i usluge odnosno 500.000,00 kn i više za radove.

Planom nabave roba, usluga i radova za 2021. planirani su postupci nabave za robu, usluge i radove ukupne procijenjene vrijednosti od 33.862.200,00 kn. Na temelju šest izmjena i dopuna Plana nabave ukupna procijenjena vrijednost nabave smanjena je na 32.383.901,00 kn. U odnosu na osnovni, Plan nabave koji uključuje sve izmjene i dopune smanjen je za 1.478.299,00 kn odnosno za 4,4 %.

Prema Statističkom izvješću o javnoj nabavi, na temelju 23 otvorena postupka javne nabave i šest pregovaračkih postupaka bez prethodne objave zaključena su 23 ugovora o javnoj nabavi roba i usluga te šest okvirnih sporazuma u ukupnoj vrijednosti od 15.165.575,00 kn i 64.000,00 EUR bez PDV-a.

Postupci jednostavne nabave roba, radova i usluga provedeni su u iznosu od 4.736.549,00 kn bez PDV-a, od čega se na usluge odnosi 3.852.409,00 kn, robu 822.773,00 kn te radove 61.367,00 kn.

Revizijskim postupcima obuhvaćeni su određeni postupci nabave iz Plana nabave za 2021. i postupci nabave iz Planova nabave za 2019. i 2020. temeljem kojih su zaključeni ugovori o nabavi koji su izvršeni i u 2021.

Tako je revizijskim postupcima obuhvaćeno ukupno jedanaest otvorenih postupaka javne nabave, deset pregovaračkih postupaka bez prethodne objave poziva na nadmetanje te 13 postupaka jednostavne nabave na temelju kojih je ugovorena nabava roba, radova i usluga u vrijednosti od 38.049.996,00 kn bez PDV-a.

Prema Planu nabave za 2021. revizijom su obuhvaćena četiri otvorena postupka javne nabave, pet pregovaračkih postupaka bez prethodne objave poziva na nadmetanje te sedam postupaka jednostavne nabave na temelju kojih je ugovorena nabava roba i usluga u vrijednosti od 6.903.061,00 kn bez PDV-a.

Prema Planu nabave za 2020. revizijom je obuhvaćeno pet otvorenih postupaka nabave, pet pregovaračkih postupaka bez prethodne objave poziva na nadmetanje te šest postupaka jednostavne nabave na temelju kojih je ugovorena nabava roba i usluga u vrijednosti od 19.066.634,00 kn bez PDV-a, dok su prema Planu nabave za 2019. revizijom obuhvaćena dva otvorena postupka javne nabave usluga u vrijednosti od 12.080.301,00 kn bez PDV-a.

U siječnju 2023. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 114/22) u dijelu u kojem se iznosi u kunama zamjenjuju eurima.

Operativni troškovi

Financijskim planom HBOR-a za 2021. planirani su ukupni operativni troškovi u iznosu od 189.481.000,00 kn, od čega su troškovi za zaposlenike planirani u iznosu od 96.524.000,00 kn, ostali troškovi u iznosu od 82.142.000,00 kn i amortizacija u iznosu od 10.815.000,00 kn.

U tablici broj 1 daje se struktura planiranih i ostvarenih operativnih troškova.

Tablica broj 1

Planirani i ostvareni operativni troškovi

u kn

Red. br.	Opis	Ostvareno za 2020.	Planirano za 2021.	Ostvareno za 2021.	Indeks (4/3)	Indeks (4/2)
1	2	3	4	5	6	6
1.	Troškovi za zaposlenike	92.578.744,00	96.524.000,00	95.218.612,00	98,6	102,9
2.	Amortizacija	9.100.569,00	10.815.000,00	10.989.614,00	101,6	120,8
3.	Ostali troškovi	45.794.541,00	82.142.000,00	70.845.408,00	86,2	154,7
3.1.	Troškovi administracije	12.626.370,00	24.060.000,00	20.353.258,00	84,6	161,2
3.2.	Troškovi materijala, usluga i vozila	26.813.717,00	35.245.000,00	29.644.497,00	84,1	110,6
3.3.	Ostali rashodi	6.354.454,00	22.837.000,00	20.847.653,00	91,3	328,1
	Ukupno	147.473.854,00	189.481.000,00	177.053.634,00	93,4	120,1

U 2021. ostvareni su operativni troškovi u iznosu od 177.053.634,00 kn, što je 29.579.780,00 kn ili 20,1 % više u odnosu na prethodnu godinu. Odnose se na troškove za zaposlenike u iznosu od 95.218.612,00 kn ili 53,8 %, ostale troškove u iznosu od 70.845.408,00 kn ili 40,0 % i troškove amortizacije u iznosu od 10.989.614,00 kn ili 6,2 % ukupnih operativnih troškova.

Troškovi za zaposlenike ostvareni su u iznosu od 95.218.612,00 kn, što je 2.639.868,00 kn ili 2,9 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Troškovi amortizacije ostvareni su u iznosu od 10.989.614,00 kn, što je 1.889.045,00 kn ili 20,8 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Ostali troškovi ostvareni su u iznosu od 70.845.408,00 kn, što je 25.050.867,00 kn ili 54,7 % više u odnosu na prethodnu godinu. Odnose se na troškove administracije u iznosu od 20.353.258,00 kn, troškove materijala, usluga i vozila u iznosu od 29.644.497,00 kn i ostale rashode u iznosu od 20.847.653,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu ostali rashodi veći su za 14.493.199,00 kn ili 228,1 % zbog povećanja troškova reobračuna koji se najvećim dijelom odnose na vrijednosno usklađenje potraživanja iz prethodnih godina za izravno odobrene kredite i kredite odobrene putem poslovnih banaka.

– Troškovi za zaposlenike

Troškovi za zaposlenike ostvareni su u iznosu od 95.218.612,00 kn. Odnose se na troškove plaća i naknada u iznosu od 56.056.745,00 kn, troškove doprinosa, poreza i prireza iz plaće u iznosu od 26.117.212,00 kn i troškove doprinosa na plaće u iznosu od 13.044.655,00 kn.

Na temelju odredaba Zakona o radu (Narodne novine 93/14, 127/17, 98/19 i 151/22), Uprava je u ožujku 2019. donijela Pravilnik o radu kojim su uređeni uvjeti rada, prava i obveze zaposlenika, plaća te druga važna pitanja za zaposlene u HBOR-u u vezi s radom. Osim navedenim Pravilnikom, plaće zaposlenika i drugi primici uređeni su Zakonom o HBOR-u, Pravilnikom o rashodima HBOR-a, ugovorima o radu, odlukama Uprave i drugim unutarnjim aktima.

Prema Pravilniku o rashodima HBOR-a, troškovi zaposlenika obuhvaćaju plaće i naknade plaća zaposlenicima za vrijeme odsutnosti zbog opravdanih razloga (bolovanje, plaćeni dopust, godišnji odmor i slično) te druge novčane i nenovčane primitke zaposlenika koji se smatraju plaćom, zajedno s porezom, prirezom i doprinosima prema zakonskim propisima.

Ugovor o radu kojim se zasniva radni odnos sadrži, između ostalog, podatke o osnovnoj plaći, dodacima na plaću te razdobljima isplate primanja na koja zaposlenik ima pravo, a također i broj bodova koji zaposlenik ostvaruje u okviru raspona bodova koji su određeni Pravilnikom o plaćama za to radno mjesto.

Prema odredbama Statuta HBOR-a predsjednik Nadzornog odbora zaključuje s predsjednikom i članovima Uprave ugovore o radu kojima se utvrđuju njihova prava i obveze, uključujući plaću i ostala materijalna prava. Zaključuje se ugovor o radu kojim se utvrđuje plaća u ukupnom brutoiznosu bez specifikacije bodova radnog mjesta.

Uprava zaključuje ugovore o radu sa zaposlenicima s posebnim ovlaštenjima kojim se utvrđuje plaća u ukupnom brutoiznosu, bez specifikacije bodova radnog mjesta.

Osnovnu plaću čini umnožak vrijednost boda koji utvrđuje Uprava posebnom odlukom i broja bodova koji su određeni Pravilnikom o mikroorganizaciji, Prilog 2. i Pravilnikom o radu za pojedino radno mjesto ili je iznos brutoplaće određen u ugovoru o radu. Odlukom Uprave iz travnja 2008. određena je vrijednost boda u iznosu od 14,209 kn za 1 bod.

U Pravilniku o mikroorganizaciji radna mjesta su razvrstana i vrednovana na temelju složenosti u osam grupa te je za određeno radno mjesto određen raspon broja bodova od 240 do 310 bodova za jednostavne poslove te od 950 do 1 300 bodova za najsloženije poslove. Unutar svake grupe poslova određuje se broj bodova u navedenom rasponu za svakog zaposlenika. Iznimno, Uprava može pojedinom zaposleniku dodijeliti dodatni broj bodova izvan propisanog raspona.

Zaposlenik ima pravo na naknadu plaće u visini njegove prosječne mjesečne plaće isplaćene u prethodna tri mjeseca za plaćeni dopust, blagdane i neradne dane i radi korištenja slobodnih dana te u ostalim slučajevima koji su utvrđeni Zakonom o radu.

Nadalje, za vrijeme privremene nenazočnosti na radu zbog bolovanja do 42 dana zaposlenicima pripada naknada plaće u visini 90,0 % od osnovice za naknadu koju čini prosječni iznos plaće koja je zaposleniku isplaćena u posljednjih šest mjeseci prije mjeseca u kojem je nastupio slučaj na osnovu koje stječe pravo na naknadu plaće. Zaposlenici s posebnim ovlastima imaju pravo na naknadu plaće u visini osnovne plaće koju bi ostvarili za redovan rad. Naknada bolovanja do 42 dana za 10 966 sati ostvarena je u iznosu od 990.696,00 kn.

Prema odredbama članka 62. Pravilnika o radu, u slučaju korištenja godišnjeg odmora zaposlenik ima pravo na naknadu plaće u visini određenoj Pravilnikom ili ugovorom o radu, a najmanje u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca (uračunavajući sva primanja u novcu i naravi koja predstavljaju naknadu za rad).

Ako su ispunjeni uvjeti, osnovna plaća zaposlenika uvećava se za dodatke na plaću, i to za: ostvareni radni staž, prekovremeni rad, stalni dodatak i dodatak na plaću po osnovi ostvarenih rezultata rada zaposlenika (poticajni dio plaće).

Dodatak na plaću za radni staž ostvaren je u iznosu od 5.697.718,00 kn. Osnovna plaća zaposlenika povećava se za svaku navršenu godinu radnog staža za 0,5 %.

Osnovna plaća zaposlenika uvećava se za prekovremeni rad, rad noću i smjenski rad. Prema odredbama članka 40. Pravilnika o radu, u slučaju više sile, izvanrednog povećanja posla i u drugim sličnim slučajevima prijeke potrebe, zaposlenik na pisani zahtjev predsjednika ili člana Uprave, izvršnog direktora, odnosno direktora sektora, pomoćnika direktora sektora, predstojnika Ureda Uprave ili rukovoditelja samostalnih organizacijskih jedinica pri Upravi, mora raditi duže od punog odnosno nepunog radnog vremena (prekovremeni rad), ali najviše do deset sati tjedno odnosno do 180 sati godišnje. U skladu s odredbama članka 92. Pravilnika o radu, osnovna plaća zaposlenika uvećava se za prekovremeni rad za 50,0 %, za prekovremeni rad noću za 35,0 %, za prekovremeni rad blagdanom ili neradnim danom za 80,0 % i za rad nedjeljom za 80,0 % te za prekovremeni rad noću blagdanom za 90,0 %. Također, osnovna plaća uvećava se za rad noću za 30,0 % i za smjenski rad za 10,0 %. Ako se rad zaposlenika obavlja uz istodobno postojanje više uvjeta, pri obračunu se primjenjuje viši postotak. Dodatak za prekovremeni rad ostvarila su 123 zaposlenika u iznosu od 498.431,00 kn za 4 282,5 prekovremenih sati.

Stalni dodatak ostvaren je u iznosu od 2.047.268,00 kn. Stalni dodatak je nenamjenski dodatak na plaću čiju visinu određuje Uprava. Prema odluci Uprave iz studenoga 2001. stalni nenamjenski dodatak isplaćuje se svim zaposlenicima koji ostvaruju plaću za izvršeni rad u mjesečnom iznosu od 500,00 kn bruto.

Prema odredbama članka 95. Pravilnika o radu, zaposleniku uz redovnu plaću može biti određen i poticajni dio plaće u skladu s Pravilnikom o upravljanju učinkom koji je Uprava donijela u lipnju 2015. Poticajni dio plaće ostvarila su 363 zaposlenika u brutoiznosu od 9.874.100,00 kn. Najviši poticaj na godišnjoj razini po zaposleniku iznosio je 115.624,00 kn bruto. Najniži poticaj na godišnjoj razini po zaposleniku iznosio je 1.385,00 kn bruto.

Uprava je u rujnu 2015. donijela odluku kojom je određen iznos sredstava za isplatu poticajnog dijela plaće za sve organizacijske jedinice u visini os 15,0 % od isplaćene brutoplaće prethodnog razdoblja za koje se poticaj dodjeljuje. U osnovicu za izračun ne ulaze isplaćena sredstva poticajnog dijela plaće za prethodno razdoblje, naknade za prekovremeni rad, dio plaće za bolovanje preko 42 dana, pomoći te sve isplate više od porezno priznatih iznosa. Sredstva za poticajni dio plaće raspoređuju se na organizacijske jedinice u skladu s Pravilnikom o makroorganizaciji.

Pravilnik o upravljanju učinkom primjenjuje se na sve zaposlenike osim na predsjednika i članove Uprave. Prema Pravilniku o upravljanju učinkom svrha sustava upravljanja učinkom je podržati planiranje ciljeva i procjenu ostvarenja ciljeva na razini HBOR-a, kao i za svakog pojedinog zaposlenika. Nagrađivati se mogu ostvareni ciljevi kao i kompetencije koje zaposlenik pokazuje u radu. Poticajni dio plaće zaposlenik može ostvariti ako je u određenom kvartalu uspješno ostvario prethodno definirane ciljeve i kompetencije.

Zaposlenici u okviru plaća ostvaruju sljedeće primitke: dobrovoljno zdravstveno osiguranje, naknade za rad na izdvojenom mjestu rada, otpremnine i jubilarne nagrade.

Dopunsko zdravstveno osiguranje ostvareno je u iznosu od 630.495,00 kn. Prema odredbama članka 109. Pravilnika o radu Uprava može u skladu s propisima, zaposlenicima nadoknaditi iznos za dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

Prema odluci Uprave od svibnja 2020. odobrena je isplata premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist zaposlenika osiguravatelju, odnosno Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje do iznosa od 110,00 kn mjesečno. Pravo ostvaruju svi zaposlenici koji imaju zaključen ugovor o radu.

Otpremnine su ostvarene u iznosu od 306.595,00 kn. Prema odredbama članka 110. Pravilnika o radu, Uprava HBOR-a može u skladu s mogućnostima i doprinosu zaposlenika za vrijeme rada u HBOR-u, zaposleniku s kojim sporazumno raskida ugovor o radu isplatiti otpremninu do šest zaposlenikovih mjesečnih plaća, a u iznimnim slučajevima i više. Zaposlenik ima pravo na otpremninu prilikom odlaska u mirovinu u visini tri prosječne mjesečne bruto plaće isplaćene po zaposleniku HBOR-a za protekla tri mjeseca. U skladu s odredbama Pravilnika i na temelju odluka Uprave u 2021. šest zaposlenika je ostvarilo pravo na otpremninu prilikom odlaska u mirovinu.

Naknada za rad na izdvojenom mjestu rada ostvarena je u iznosu od 878.114,00 kn. Prema odredbama članka 15. Pravilnika o radu, HBOR može određeno vrijeme odobriti zaposleniku da dio svojih poslova obavlja na izdvojenom mjestu rada. U srpnju 2020. Uprava je donijela Odluku o povremenom radu na izdvojenom mjestu rada zaposlenika HBOR-a počevši od 1. kolovoza 2020. do 31. prosinca 2020. Zbog mogućnosti korištenja izdvojenog mjesta rada, sa zaposlenicima su zaključeni dodaci ugovora o radu. Zaposlenicima su pribavljeni alati i rješenja za rad od kuće, kao i siguran pristup dijeljenim datotekama.

Nakon prosinca 2020. donesene su još tri odluke Uprave o nastavku povremenog rada na izdvojenom mjestu rada zaposlenika HBOR-a koje uključuju i 2021. Navedenim odlukama odobrena je isplata paušalnog iznosa, zajedno s isplatom plaće za prethodni mjesec u iznosu od 10,00 kn neto po danu provedenom na radu na izdvojenom mjestu rada. Navedena naknada isključuje isplatu troškova prijevoza na posao i s posla, odnosno zaposlenik može primiti jednu od te dvije naknade.

Troškovi za jubilarne nagrade ostvareni su u iznosu od 1.338.164,00 kn. Prema odredbama članka 115. Pravilnika o radu, pravo na jubilarnu nagradu pripada zaposleniku za određeni broj godina provedenih na radu u HBOR-u. Pravo na nagradu stječe se nakon pet godina neprekinutog rada u iznosu od 50,0 %, 10 godina 150,0 %, 15 godina 200,0 %, 20 godina 250,0 %, 25 godina 300,0 %, 30 godina 350,0 %, 35 godina 400,0 %, 40 godina 450,0 % i 45 godina u visini od 500,0 % prosječne netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske, a prema objavljenom podatku Državnog zavoda za statistiku koji se objavljuje u ožujku tekuće godine za siječanj tekuće godine.

Na jubilarne nagrade isplaćene u iznosu koji je veći od Pravilnikom o porezu na dohodak propisanog neoporezivog iznosa obračunani su propisani obvezni doprinosi te porez i prirez. Jubilarne nagrade isplaćene su za 101 zaposlenika prema odredbama Pravilnika o plaćama i odlukama Uprave.

Prosječna brutoplaća za prosinac 2021. bez naknada na teret HZZO-a, jubilarne nagrade, otpremnine i police životnog osiguranja za zaposlenike iznosila je 19.739,00 kn, a netoplaća 13.438,00 kn, dok je prosječna brutoplaća za prosinac 2021. za Upravu iznosila 49.787,00 kn, odnosno neto 32.631,00 kn. Najviša isplaćena brutoplaća za Upravu bez plaće u naravi za prosinac 2021. za puni fond sati iznosila je 46.405,00 kn, a najniža brutoplaća 41.528,00 kn, dok je najviša isplaćena brutoplaća ostalih zaposlenika za prosinac 2020. za puni fond sati iznosila 51.852,00 kn, a najniža brutoplaća 7.874,00 kn.

– Rashodi amortizacije

Rashodi amortizacije ostvareni su u iznosu od 10.989.614,00 kn. Odnose se na amortizaciju imovine u upotrebi do visine porezno dopustivih stopa u iznosu od 8.829.697,00 kn, amortizaciju imovine s pravom korištenja u iznosu od 2.026.488,00 kn te amortizaciju ostale imovine (preuzete nekretnine najmu) u iznosu od 133.429,00 kn. Prema Pravilniku o rashodima HBOR-a, amortizacija materijalne i nematerijalne imovine obračunava se mjesečno prema Računovodstvenim politikama HBOR-a. Obračun amortizacije obavljen je linearnom metodom primjenom godišnjih amortizacijskih stopa u očekivanom vijeku upotrebe pojedine dugotrajne imovine na temelju Računovodstvenih politika HBOR-a u okviru porezno dopustivih stopa određenih odredbama Zakona o porezu na dobit (Narodne novine 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20 i 114/22).

– Ostali troškovi

Ostali troškovi ostvareni su u iznosu od 70.845.408,00 kn, što je 25.050.867,00 kn ili 54,7 % više u odnosu na prethodnu godinu. Odnose se na troškove administracije u iznosu od 20.353.258,00 kn, troškove materijala, usluga i vozila u iznosu od 29.644.496,00 kn i ostale rashode u iznosu od 20.847.654,00 kn.

– Troškovi administracije

Troškovi administracije ostvareni su u iznosu od 20.353.258,00 kn. Odnose se na naknade zaposlenicima u iznosu od 2.432.481,00 kn, ostale primitke i nagrade u iznosu od 1.079.239,00 kn, troškove službenog putovanja u iznosu od 291.885,00 kn, troškove reprezentacije i promidžbe u iznosu od 2.051.288,00 kn i ostale administrativne troškove u iznosu od 14.498.365,00 kn.

Naknade zaposlenicima ostvarene su u iznosu od 2.432.481,00 kn. Odnose se na prigodne nagrade u iznosu od 1.077.500,00 kn, troškove prijevoza s posla i na posao u iznosu od 414.419,00 kn, pomoć osoblju u iznosu od 390.500,00 kn, poklone za djecu i zaposlenike HBOR-a u iznosu od 380.160,00 kn, jubilarne nagrade u iznosu od 101.500,00 kn, otpremnine u iznosu od 48.000,00 kn, troškove interne potrošnje u iznosu od 18.244,00 kn i naknadu za upotrebu privatnog vozila u službene svrhe u iznosu od 2.158,00 kn.

Prigodne nagrade ostvarene su u iznosu od 1.077.500,00 kn. Prema odredbama članka 107. Pravilnika o radu Uprava može u tijeku kalendarske godine odobriti prigodnu isplatu nagrade u novcu ili nekom drugom obliku. Pravo na isplatu ostvaruju zaposlenici koji su na dan 13. srpnja 2021. bili u radnom odnosu u HBOR-u i koji zadovoljavaju uvjete iz članka 7., stavka 4. Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20 i 1/21). Uprava je u srpnju 2021. donijela Odluku o isplati prigodne nagrade za 2021. u neoporezivom iznosu od 3.000,00 kn po zaposleniku. Prigodnu nagradu je u 2021. ostvario 361 zaposlenik.

Troškovi prijevoza s posla i na posao ostvareni su u iznosu od 414.419,00 kn. Prema odredbama članka 101. Pravilnika o radu, zaposlenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla do najviše 100 kilometara udaljenosti od njegovog prebivališta, odnosno boravišta do mjesta rada. Zaposlenicima koji imaju pravo korištenja službenog vozila u privatne svrhe ne isplaćuje se naknada troškova prijevoza na posao i s posla.

Nadalje, prema odredbama članka 36. Pravilnika o rashodima HBOR-a, zaposlenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza u visini pojedinačne vozne karte za područje koje je povezano s mjesnim prijevozom, odnosno prijevozom organiziranim u mjestu rada. Naknada troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom zaposleniku je određena u visini stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne karte ako prijevoznik nema u tarifi mjesečne karte. Naknada se isplaćuje za dane provedene na radu u poslovnim prostorijama HBOR-a, odnosno ne isplaćuje se za rad na izdvojenom radnom mjestu. Naknada se utvrđuje na temelju evidencije o prisutnosti na radu zaposlenika u prethodnom mjesecu i isplaćuje se s plaćom za prethodni mjesec.

Pomoći zaposlenicima ostvarene su u iznosu od 390.500,00 kn i odnose se na potporu za otklanjanje posljedica elementarne nepogode u iznosu od 160.000,00 kn, potporu za novorođeno dijete u iznosu od 110.000,00 kn, potporu za smrt člana obitelji u iznosu od 108.000,00 kn te potporu za dugo bolovanje u iznosu od 12.500,00 kn.

Prema Pravilniku o radu, zaposlenik ima pravo na potpore za novorođeno dijete, za slučaj smrti člana uže obitelji te smrti i invalidnosti zaposlenika. Nadalje, HBOR može novčanom isplatom, između ostalog, pomoći zaposleniku u otklanjanju posljedica elementarne nepogode. Također, može zbog neprekidnog bolovanja zaposlenika dužeg od 90 dana odobriti potporu. Potpore za otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda odobravala je Uprava na temelju dokumentiranog zahtjeva u iznosu od 10.000,00 kn po zaposleniku. Potpora za novorođeno dijete iznosila je 10.000,00 kn po djetetu, dok su potpore za dugo bolovanje i smrt člana obitelji isplaćivane u visini neoporezivih iznosa propisanih Pravilnikom o porezu na dohodak.

Troškovi poklona za djecu i zaposlenike ostvareni su u iznosu od 380.160,00 kn. Odnose se na dar u naravi za zaposlenike HBOR-a u iznosu od 191.760,00 kn i dar za djecu u iznosu od 188.400,00 kn. Prema članku 108. Pravilnika o radu, u povodu božićnih blagdana zaposlenicima se može isplatiti novčani iznos i/ili dati dar za svako dijete do 15 godina starosti.

Dar u naravi za zaposlenike HBOR-a u iznosu od 191.760,00 kn odnosio se na kupnju potrošačkih bonova. Proveden je postupak jednostavne nabave. Za 376 darovnih kartica jedinične nominalne vrijednosti od 600,00 kn po zaposleniku plaćeno je 191.760,00 kn uz ostvareni popust od 15,0 %. U prosincu 2021. Uprava je donijela Odluku kojom se odobrava isplata dara za djecu koja do konca 2021. navršavaju 15 godina starosti u iznosu od 600,00 kn po djetetu. Isplaćeno je 188.400,00 kn za 314 djece.

Troškovi za jubilarne nagrade u iznosu od 101.500,00 kn i otpremnine u iznosu od 48.000,00 kn odnose se na neoporezivi dio jubilarnih nagrada i otpremnina.

Ostali primici i nagrade ostvareni su u iznosu od 1.079.239,00 kn i odnose se na nagrade za radne rezultate u iznosu od 922.760,00 kn, stipendije u iznosu od 143.972,00 kn i ostalo u iznosu od 12.507,00 kn.

Nagrade za radne rezultate ostvarene su u iznosu od 922.760,00 kn. Uprava je u prosincu 2021. donijela Odluku kojom se odobrava isplata nagrada za radne rezultate za 2021. u neoporezivom iznosu od 2.500,00 kn po zaposleniku. Prema Odluci pravo na isplatu ostvaruju zaposlenici koji su na dan 15. prosinca 2021. u radnom odnosu u HBOR-u i koji zadovoljavaju uvjete iz članka 7., stavka 4. Pravilnika o porezu na dohodak. Nagrada je isplaćena u prosincu 2021. za 372 zaposlenika, od kojih je 367 ostvarilo nagradu u iznosu od 2.500,00 kn, a pet zaposlenika u iznosu od 2.200,00 kn jer su novozaposleni te su ostvarili nagradu kod drugog poslodavca ili rade pola radnog vremena.

Stipendije su ostvarene u iznosu od 143.972,00 kn i odnose se na stipendije djeci zaposlenika HBOR-a u iznosu od 87.600,00 kn te stipendije studentima nakon provedenog javnog natječaja u iznosu od 56.372,00 kn. Uprava je u svibnju 2021. donijela Pravilnik o stipendiranju i odobravanju potpora djeci samohranih roditelja/udovaca i djeci preminulih zaposlenika HBOR-a. Prije navedenog u primjeni je bio Pravilnik o stipendiranju djece samohranih roditelja/udovaca i djece preminulih zaposlenika iz 2014.

Navedenim Pravilnikom utvrđen je postupak, uvjeti, način i kriteriji, kao i druga pitanja u vezi s odobravanjem stipendija za školovanje na srednjim, višim i visokim školama i fakultetima te odobravanjem potpora za vrijeme trajanja redovitog školovanja do 15. godine života, odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, ako su studenti/učenici djeca zaposlenika HBOR-a koji su samohrani roditelji, ako je drugi roditelj preminuo i djeci preminulih zaposlenika HBOR-a. Nakon provedenog postupka dodjele stipendije/potpore na temelju zahtjeva i priložene dokumentacije Uprava donosi odluku o stipendiji. HBOR i korisnik stipendije/potpore zaključuju ugovor o stipendiranju/ugovor o isplati potpore. Visina stipendije je 1.000,00 kn mjesečno za učenike i 1.600,00 kn mjesečno za studente. Prema odredbama navedenog Pravilnika u 2021. bilo je zaključeno jedanaest ugovora te je isplaćeno 87.600,00 kn.

Troškovi za stipendije studentima nakon provedenog javnog natječaja ostvareni su u iznosu od 56.372,00 kn. Na temelju odluke Uprave iz rujna 2019. odobreno je stipendiranje najviše dva studenta u svrhu zapošljavanja u Sektoru informacijskih tehnologija. Na mrežnim stranicama HBOR-a objavljen je natječaj u kojem su određeni uvjeti i kriteriji za dodjelu stipendija te raspon visine stipendije. Nakon objave natječaja, proveden je postupak odabira stipendista. Na temelju odluke Uprave zaključena su dva Ugovora o stipendiranju. Ugovoreni iznos naknade je 2.700,00 kn mjesečno. Stipendist je obvezan zaposliti se u HBOR-u u punom radnom vremenu te ostati u radnom odnosu u trajanju od jedne kalendarske godine za svaku akademsku godinu za koju je primio stipendiju, od kojih će prvu godinu provesti u pripravničkom stažu te vratiti cijeli iznos stipendije ako ne izvrši ugovornu obvezu, samovoljno odustane od studija, promijeni fakultet ili ako otkaže ugovor o stipendiranju iz bilo kojeg razloga. Koncem 2021. objavljen je natječaj za dodjelu tri studentske stipendije.

Troškovi službenog putovanja ostvareni su u iznosu od 291.885,00 kn. Odnose se na troškove službenih putovanja u zemlji u iznosu od 176.600,00 kn i troškove službenih putovanja u inozemstvo u iznosu od 115.285,00 kn.

Troškovi službenih putovanja u zemlji u iznosu od 176.600,00 kn odnose se na troškove smještaja na službenim putovanjima u iznosu od 67.361,00 kn, troškove dnevnica u iznosu od 56.840,00 kn, ostale troškove službenih putovanja u iznosu od 45.835,00 kn i troškove prijevoza u iznosu od 6.564,00 kn.

Troškovi službenih putovanja u inozemstvu u iznosu od 115.285,00 kn odnose se na troškove prijevoza u iznosu od 56.378,00 kn, troškove smještaja na službenim putovanjima u iznosu od 40.921,00 kn, troškove dnevnica u iznosu od 14.370,00 kn i ostale troškove službenih putovanja u iznosu od 3.616,00 kn.

Odredbama Pravilnika o rashodima HBOR-a uređen je način izdavanja i odobravanja naloga za službeno putovanje, visina naknada za službeno putovanje, uvjeti isplate naknada te način obračuna putnih i drugih troškova. Za vrijeme provedeno na službenom putu zaposleniku pripada pravo na dnevnicu te naknadu troškova noćenja, prijevoza i ostalih poslovno opravdanih troškova.

Iznos dnevnice u zemlji obračunava se do iznosa koji se smatra neoporezivim prema odredbama Pravilnika o porezu na dohodak za dnevnicu u zemlji, a iznos dnevnice u inozemstvu obračunava se prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava Državnog proračuna (Narodne novine 8/06). Ako su na službenom putovanju osigurani obroci, umanjuje se iznos dnevnice. Međutim, tim zaposlenicima se prema Pravilniku o rashodima obračunava i isplaćuje ukupni iznos dnevnice te se na razliku obračunava plaća u naravi. Naknada troškova noćenja isplaćuje se u visini stvarnih izdataka.

Troškovi za prijevoz na službenom putovanju priznaju se u visini cijene na putničkoj karti. Kada se koristi prijevoz zrakoplovom, predsjednik i članovi Uprave, izvršni direktori i direktori sektora mogu koristiti zrakoplovne putničke karte poslovne klase za putovanja u zemlji, a za putovanja u inozemstvu osim navedenih i predstojnik Ureda Uprave, pomoćnik direktora sektora i savjetnik Uprave. Zaposlenici imaju pravo korištenja zrakoplovne karte ekonomske klase te su obvezni u roku od sedam dana po povratku podnijeti obračun troškova službenog putovanja. Revizijom obuhvaćeni troškovi službenih putovanja su obračunani i isplaćeni prema Pravilniku o rashodima.

Troškovi reprezentacije i promidžbe ostvareni su u iznosu od 2.051.288,00 kn. Odnose se na troškove promidžbe u iznosu od 1.872.752,00 kn i troškove reprezentacije u iznosu od 178.536,00 kn.

Troškovi promidžbe ostvareni su u iznosu od 1.872.752,00 kn. Odnose se na troškove oglašavanja u iznosu od 1.125.989,00 kn, ostale troškove reklama i promidžbe u iznosu od 379.909,00 kn, sponzorstva u iznosu od 240.559,00 kn te troškove konferencija i radionica u organizaciji HBOR-a u iznosu od 126.295,00 kn.

Troškovi oglašavanja ostvareni su u iznosu od 1.125.989,00 kn. Uprava HBOR-a je u svibnju 2021. donijela Odluku o prihvaćanju suradnje s osam društava za promociju HBOR-ovih aktivnosti u ukupnoj vrijednosti od 550.000,00 kn i Odluku o prihvaćanju suradnje s 12 društava za komunikaciju o financijskim instrumentima koje provodi HBOR u ukupnoj vrijednosti od 880.000,00 kn.

Na temelju spomenutih odluka, u svibnju 2021. zaključeno je 12 ugovora o oglašavanju za objavu oglasa i promociju aktivnosti vezanih za komunikaciju o financijskim instrumentima koje provodi HBOR u vrijednosti do 880.000,00 kn i osam ugovora o oglašavanju za objavu oglasa vezanih za program HBOR-a te promociju aktivnosti HBOR-a u vrijednosti do 550.000,00 kn. Ugovori o poslovnoj suradnji izvršeni su u 2021. u iznosu od 1.120.189,00 kn. Dio troškova oglašavanja u 2021. izvršen je na temelju Ugovora o poslovnoj suradnji koji su zaključeni u 2020.

Ostali troškovi reklama i promidžbe u iznosu od 379.909,00 kn odnose se na troškove reklamnog materijala s otisnutim logom HBOR-a, sponzorstva i drugo. Vrijednosno značajniji se odnose na sponzorstvo HBOR-a u iznosu od 94.000,00 kn. HBOR i sportsko društvo iz Zagreba zaključili su ugovor o sponzorstvu, za sponzorstvo sudjelovanja do 55 zaposlenika Grupe HBOR na 48. Sportskim susretima zaposlenika banaka i Financijske institucije Republike Hrvatske u Malom Lošinj u od 22. do 26. rujna 2021. Promidžbene usluge se odnose na isticanje logotipa HBOR-a na sportskoj opremi tijekom sportskih natjecanja.

Sponzorstva na temelju zamolbi pravnih osoba ostvarena su u iznosu od 240.559,00 kn. HBOR dodjeljuje sponzorstva na temelju Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava iz siječnja 2019. te Izmjena i dopuna navedenog Pravilnika iz rujna 2021. Prema navedenom Pravilniku, korisnici sponzorstava HBOR-a mogu biti pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, iznimno pravne osobe koje nemaju sjedište u Republici Hrvatskoj. Zahtjevi za sponzorstva zaprimaju se na propisanom obrascu tijekom cijele godine.

Pri odobrenju sponzorstva prednost imaju programi povezani s misijom HBOR-a. Određena su sljedeća prioriteta područja: poticanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, zaštita okoliša, kulturni događaji, humanitarni projekti/programi, zaštita ljudskih prava i poticanje ravnopravnosti spolova. S korisnikom sponzorstva se zaključuje Ugovor o sponzorstvu kojim se korisnik obvezuje na namjensko trošenje sredstava i kojim se regulira oblik i rok za dostavu izvješća o provedbi sponzoriranog programa.

Poziv na dostavu zahtjeva objavljen je na mrežnim stranicama. U pozivu se detaljnije obrazlažu zahtjevi vezani za područja sponzoriranja. Obvezna dokumentacija koja se prilaže uz zamolbu na propisanom obrascu je preslika izvotka iz matičnog registra, preporuke, odluke ili pisma namjere o sufinanciranju programa te materijali, publikacije, novinski članci i ostala dokumentacija.

Do rujna 2021. zamolbe su razmatrane i provjeravano je udovoljavaju li uvjetima u Uredu Uprave, a od tada u organizacijskoj jedinici Direkcija poslovnih komunikacija i marketinga. Odluke o dodjeli sponzorstva donosi Uprava HBOR-a.

Tijekom 2021. HBOR je dodijelio 18 sponzorstva na temelju zamolbi za sponzorstvo u ukupnom iznosu od 240.559,00 kn u rasponu vrijednosti od 5.000,00 kn do 47.309,00 kn. Revizijskim postupcima obuhvaćeno je pet korisnika sponzorstva za koje je utvrđeno da su dostavili traženu dokumentaciju pri dostavi zamolbe te izvješća o provedbi sponzoriranog programa.

Troškovi konferencija i radionica u organizaciji HBOR-a ostvareni su u iznosu od 126.295,00 kn. Vrijednosno značajniji trošak odnosi se na organizaciju međunarodne konferencije Inicijative triju mora održane 18. lipnja 2021. u Zagrebu odnosno platforme potrebne za istovremeno održavanje uživo i *on-line*. Za usluge organizacije proveden je postupak jednostavne nabave te je u lipnju 2021. zaključen Ugovor o nabavi usluge u iznosu od 40.716,00 kn s PDV-om. Plaćanje je izvršeno prema Ugovoru. Uz račun je priloženo izvješće o održavanju konferencije.

Troškovi reprezentacije ostvareni su u iznosu od 178.536,00 kn. Odnose se na troškove zajedničke reprezentacije u iznosu od 134.459,00 kn i troškove individualne reprezentacije u iznosu od 44.077,00 kn. Troškovi reprezentacije regulirani su Pravilnikom o materijalnim pravima zaposlenika HBOR-a, Pravilnikom o rashodima HBOR-a, Odlukom Uprave kojom se utvrđuje pravo na korištenje sredstava za reprezentaciju iz listopada 2016. i Uputom za korištenje prava na reprezentaciju iz ožujka 2018.

Pravilnikom o rashodima HBOR-a utvrđeni su načini i uvjeti korištenja sredstava za reprezentaciju u svrhu ugošćavanja poslovnih partnera i darivanja poslovnih partnera poslovnim poklonima. Na poledini dokumenta kojim se pravda trošak reprezentacije potrebno je navesti naziv poslovnog partnera koji je ugošćen i/ili darivan, ime i prezime, potpis korisnika reprezentacije te odobrenje nadređene osobe. Osim individualnog prava na reprezentaciju koji je određen Pravilnikom o materijalnim pravima zaposlenika HBOR-a, postoji i kategorija zajedničkih troškova reprezentacije koja podrazumijeva troškove konzumacije jela i pića vezane za održavanje sastanaka i skupova kao što su: konferencije, sjednice Nadzornog odbora, radionice organizirane s vanjskim suradnicima i slično.

Također, reprezentacija može biti interna koja podrazumijeva konzumaciju jela i pića u poslovnim prostorima HBOR-a ili vanjska reprezentacija izvan prostorija HBOR-a. Pravilnikom o materijalnim pravima zaposlenika HBOR-a određene su skupine zaposlenika koje imaju pravo korištenja sredstava reprezentacije za svrhe ugošćavanja i davanja darova ili proizvoda poslovnim partnerima, a Odlukom Uprave utvrđeni su limiti za korištenje sredstava za reprezentaciju po skupinama zaposlenika s pravom na korištenje sredstava za reprezentaciju.

Sektor računovodstava vodi analitičku evidenciju o ostvarenim troškovima reprezentacije po svakom pojedinačnom korisniku. U slučaju prekoračenja dozvoljenog godišnjeg iznosa sredstava reprezentacije zaposlenici podmiruju prekoračenja. Nadležni član Uprave može odobriti priznavanje iznosa prekoračenja na teret troškova HBOR-a u opravdanim slučajevima.

Zajednički troškovi reprezentacije odnose se na darivanje poslovnih partnera poklonima koje organizira i distribuira Ured Uprave. Popis poslovnih partnera koji su darivani poklonima priložen je uz račune. Individualni troškovi reprezentacije odnose se na konzumaciju jela i pića u svrhu ugošćavanja poslovnih partnera. Računi reprezentacije obuhvaćeni revizijskim postupcima sadrže podatke određene odredbama Pravilnika o rashodima HBOR-a. Pojedini računi za reprezentaciju plaćeni su poslovnim karticama.

Pravilnikom o materijalnim pravima zaposlenika HBOR-a, utvrđena su materijalna prava koja zaposlenici mogu ostvariti, ovisno o radnom mjestu, funkciji i odgovornosti. Između drugih prava, zaposlenici imaju pravo na korištenje poslovne kartice. Sastavni dio Pravilnika je popis materijalnih prava, odnosno popis prema skupinama radnih mjesta koji imaju pravo na korištenje poslovne kartice. Prema popisu pravo na korištenje poslovne kartice imaju predsjednik i članovi Uprave, izvršni direktori, direktori sektora, predstojnik Ureda Uprave, pomoćnici direktora sektora i rukovoditelji samostalnih organizacijskih jedinica pri Upravi. Prema odluci Uprave iz lipnja 2019. rukovoditeljima Sektora kreditiranja, voditeljima područnih ureda, rukovoditeljima Direkcije investicijskog nadzora i Direkcije rizičnih plasmana odobreno je izdavanje poslovnih kartica. Prema dostavljenim podacima pravo korištenja poslovne kartice imaju 32 zaposlenika.

Ostali administrativni troškovi ostvareni su u iznosu od 14.498.365,00 kn. Odnose se na ostale administrativne troškove u iznosu od 12.735.346,00 kn, sudske i administrativne takse i troškove razlučnih prava u iznosu od 643.770,00 kn, troškove za stručno usavršavanje u iznosu od 591.641,00 kn, premije osiguranja zaposlenika u iznosu od 311.237,00 kn, premije osiguranja od odgovornosti u iznosu od 77.730,00 kn, premije osiguranja materijalne imovine u iznosu od 53.335,00 kn i drugo u iznosu od 85.306,00 kn.

Ostali administrativni troškovi ostvareni su u iznosu od 12.735.346,00 kn. Vrijednosno značajni u iznosu od 12.015.246,00 kn odnose se na premije osiguranja prema zaključenom Sporazumu o osiguranju portfelja kredita za likvidnost izvoznika – mjera COVID-19, premije osiguranja na temelju policama osiguranja kredita inozemnom kupcu te premije osiguranja po policama osiguranja kredita za pripremu izvoza. Premije osiguranja odnose se na police osiguranja kredita koje je odobrio HBOR koji je ujedno i osiguravatelj u ime i za račun Republike Hrvatske.

Program osiguranja portfelja kredita za likvidnost izvoznika – mjera COVID-19, HBOR provodi u okviru poslova osiguranja izvoza u ime i za račun Republike Hrvatske kao jednu od mjera Vlade Republike Hrvatske pomoći hrvatskom gospodarstvu uslijed poteškoća uzrokovanih pandemijom COVID-19. Premije osiguranja prema zaključenom Sporazumu o osiguranju portfelja kredita za likvidnost izvoznika – mjera COVID-19 ostvarene su u iznosu od 7.333.872,00 kn.

HBOR provodi Program osiguranja kredita inozemnom kupcu u okviru poslova osiguranja izvoza u ime i za račun Republike Hrvatske u cilju poticanja izvoza hrvatskih roba i usluga u slučajevima kada je inozemnom kupcu odgoda plaćanja odnosno financijski kredit uvjet sklapanja izvoznog posla, što je najčešće slučaj kod izvoza kapitalnih dobara, opreme veće vrijednosti, građevinskih radova i sličnog. Premije osiguranja na temelju polica osiguranja kredita inozemnom kupcu ostvarene su u iznosu od 2.372.243,00 kn.

Program osiguranje kredita za pripremu izvoza koji HBOR kao osiguratelj provodi u ime i za račun Republike Hrvatske namijenjen je izvoznicima suočenim s nedostatkom obrtnog kapitala za pripremu i naplatu izvoza. Osiguranik po polici osiguranja je banka koja odobrava kredit izvozniku. Premije osiguranja po policama osiguranja kredita za pripremu izvoza ostvarene su u iznosu od 2.309.131,00 kn.

Troškovi za sudske i administrativne takse ostvareni su u iznosu od 643.770,00 kn. Odnose se na sudske i administrativne takse u iznosu od 579.727,00 kn i na troškove unovčenja predmeta koji se nalaze u stečajnoj masi dužnika na koju HBOR ima razlučno (založno) pravo u iznosu od 64.043,00 kn. Vrijednosno značajniji je trošak arbitražnog suda u Velikoj Britaniji u iznosu od 162.667,00 kn.

Troškovi za stručno usavršavanje u iznosu od 591.641,00 kn odnose se na stručno usavršavanje u zemlji u iznosu od 580.445,00 kn i u inozemstvu u iznosu od 11.196,00 kn. Pravilnik o usavršavanju, obrazovanju i konferencijama zaposlenika HBOR-a iz listopada 2016. uređuje uvjete i način na koji HBOR omogućava usavršavanje i obrazovanje te sudjelovanje na konferencijama zaposlenika koji se mogu uputiti na usavršavanje u HBOR-u i izvan HBOR-a.

Odredbe navedenog Pravilnika ne odnose se na Upravu i zaposlenike s posebnim ovlaštenjima. Prava regulirana ovim Pravilnikom, za zaposlenike s posebnim ovlaštenjima su regulirana ugovorima o radu. Troškovi za stručno usavršavanje odnose se na sudjelovanje na seminarima i tečajevima te na sudjelovanje na konferencijama. Izvršeni su na temelju zaključenih ugovora ili zaprimljenih ponuda izvršitelja usluga.

Izvršitelju usluge edukacije na temelju dva ugovora plaćeno je 155.000,00 kn. Tako je u lipnju 2019. zaključen Ugovor za nabavu usluga edukacije za srednji menadžment „Razvoj vještina rukovođenja” za najviše 36 zaposlenika. Vrijednost usluga po spomenutom Ugovoru iznosi 98.750,00 kn s PDV-om. Za uslugu edukacije „Upravljanje vremenom i osobnom učinkovitošću” za najviše 58 zaposlenika Ugovor je zaključen u veljači 2020. u iznosu od 56.250,00 kn s PDV-om. Usluge su izvršene i plaćene prema Ugovoru. Također, na temelju više računa jednog izvršitelja usluge evidentirani su troškovi stručnog usavršavanja rukovoditelja u iznosu od 126.685,00 kn s PDV-om.

Troškovi za premije osiguranja zaposlenika ostvareni su u iznosu od 311.237,00 kn. Vrijednosno značajniji u iznosu od 299.875,00 kn odnose se na godišnje premije životnog osiguranja.

Osiguranje po osnovi osiguranja života propisano je odredbama Pravilnika o rashodima i Pravilnika o materijalnim pravima zaposlenika HBOR-a te Odlukom Uprave iz rujna 2015. Prema odredbi članka 62. Pravilnika o rashodima, HBOR može osigurati zaposlenike po osnovi osiguranja života. U policama osiguranja života HBOR se navodi kao ugovaratelj i korisnik osiguranja u svim slučajevima. U slučaju nastupa osiguranog slučaja HBOR će isplatiti zaposleniku, odnosno osobi koju HBOR odredi osiguranu svotu koju će naplatiti od osiguravajućeg društva. U slučaju isteka police osiguranja HBOR će isplatiti zaposleniku iznos naplaćen od osiguravajućeg društva na ime osigurane svote, zajedno s dobiti po istoj, uz obustavu svih zakonskih davanja prema važećim propisima.

Pravilnikom o materijalnim pravima zaposlenika HBOR-a iz srpnja 2016. regulirana su materijalna prava zaposlenika HBOR-a koja mogu ostvariti u ovisno o radnom mjestu i razini odgovornosti u HBOR-u. Odredbom članka 4. spomenutog Pravilnika određeno je da se materijalna prava zaposlenika dijele na kategorije, između ostalog, i na kategoriju prava na policu osiguranja života s dopunskim osiguranjem od posljedica nesretnog slučaja. Sastavni dio Pravilnika je Popis materijalnih prava zaposlenika HBOR-a prema skupinama zaposlenika, prema kojem predsjednik i članovi Uprave, izvršni direktori, direktori sektora, predstojnik Ureda Uprave, pomoćnici direktora sektora i rukovoditelji samostalnih organizacijskih jedinica pri Upravi, rukovoditelji direkcija i savjetnici Uprave imaju pravo na policu osiguranja života s dopunskim osiguranjem od posljedica nesretnog slučaja. Odlukom Uprave iz rujna 2015. određena je visina premija osiguranja života (od 10.000,00 EUR do 20.000,00 EUR).

Police osiguranja života zaključene su za ukupno 48 zaposlenika u iznosima koji ne premašuju iznose određene Odlukom. Police osiguranja za 38 zaposlenika zaključene su u prethodnim godinama, a u 2021. zaključene su četiri police za što je proveden postupak javne nabave.

S osiguravajućim društvom zaključen je Okvirni sporazum za nabavu usluga životnog osiguranja za slučaj smrti i doživljenja i dopunskog osiguranja od posljedica nesretnog slučaja za tri osiguranika u iznosu od 141.237,00 kn i za jednog osiguranika u iznosu od 91.864,00 kn na razdoblje važenja police od 15 godina. Ugovaratelj osiguranja je HBOR, a osiguranik je zaposlenik HBOR-a na čije ime je policu zaključena. Korisnik osiguranja za slučaj doživljenja je ugovaratelj. Prema dostavljenoj dokumentaciji police životnog osiguranja su zaključene prema spomenutoj Odluci Uprave HBOR-a i Pravilniku o materijalnim pravima zaposlenika HBOR-a.

Premije osiguranja od odgovornosti ostvarene su u iznosu od 77.730,00 kn. Odnose se na obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti na temelju zaključenih polica osiguranja u iznosu od 47.951,00 kn, osiguranje od javne odgovornosti za štetu prema trećim osobama i osiguranje od odgovornosti prema vlastitim zaposlenicima temeljem zaključene police osiguranja s osiguravajućim društvom (nakon provedenog otvorenog postupka javne nabave) u iznosu od 29.779,00 kn.

Premije osiguranja materijalne imovine ostvarene su u iznosu od 53.335,00 kn. Odnose se na troškove premije osiguranja imovine od svih rizika temeljem zaključene police osiguranja s osiguravajućim društvom nakon provedenog otvorenog postupka javne nabave.

Drugi troškovi u iznosu od 85.306,00 kn odnose se na troškove za konferencije i savjetovanja u iznosu od 35.422,00 kn, troškove parničnih postupaka u iznosu od 34.519,00 kn, troškove radnih sastanaka u iznosu od 8.240,00 kn te troškove zaštite na radu u iznosu od 7.125,00 kn.

– Troškovi materijala, usluga i vozila

Troškovi materijala, usluga i vozila ostvareni su u iznosu od 29.644.497,00 kn. Odnose se na troškove usluga u iznosu od 26.996.573,00 kn, troškove materijala u iznosu od 2.112.108,00 kn i troškove službenih vozila (osiguranje, registracija, garažna mjesta) u iznosu od 535.816,00 kn.

Troškovi usluga ostvareni su u iznosu od 26.996.573,00 kn. Odnose se na intelektualne usluge u iznosu od 9.469.414,00 kn, troškove zakupnina (telekomunikacijski linkovi) u iznosu od 7.352.087,00 kn, troškove tekućeg održavanja građevinskih objekata, opreme i računalnih programa u iznosu od 4.989.981,00 kn, troškove telekomunikacijskih, poštanskih i komunalnih usluga u iznosu od 2.904.970,00 kn, troškove čuvanja i čišćenja prostora u iznosu od 1.514.353,00 kn i troškove ostalih usluga u iznosu od 765.768,00 kn.

Troškovi intelektualnih usluga ostvareni su u iznosu od 9.469.414,00 kn i odnose se na troškove ostalih intelektualnih usluga u iznosu od 7.768.206,00 kn, troškove vještačenja, arbitraže i revizije u iznosu od 1.273.925,00 kn, troškove naknada članovima Nadzornog odbora i povjereničkih fondova u iznosu od 351.307,00 kn te ostalo u iznosu od 75.976,00 kn.

Troškovi ostalih intelektualnih usluga ostvareni su u iznosu od 7.768.206,00 kn. Najvećim dijelom odnose se na usluge idejnih rješenja u iznosu od 2.966.876,00 kn, odvjetničke i javnobilježničke usluge u iznosu od 2.636.336,00 kn, usluge savjetovanja u iznosu od 1.123.867,00 kn i druge intelektualne usluge u iznosu od 1.036.795,00 kn.

Usluge idejnih rješenja u iznosu od 2.966.876,00 kn većim dijelom se odnose na nabavu arhitektonskih i inženjerskih i s njima povezanih savjetodavnih usluga u graditeljstvu i prostornom uređenju za provedbu darovnice u okviru ELENA programa za građevinske objekte javne rasvjete, građevinske objekte javnog i privatnog sektora u iznosu od 2.939.189,00 kn. ELENA je program tehničke pomoći koji osigurava bespovratna sredstva za pokriće troškova pripreme investicijskih projekata u području energetske učinkovitosti. Radi se o programu Europske komisije koji provodi Europska investicijska banka temeljem Ugovora s Europskom komisijom, a koji se financira iz programa HORIZON 2020. Za nabavu navedenih usluga proveden je otvoreni postupak javne nabave za šest grupa predmeta nabave te je za svaku grupu predmeta nabave u 2020. zaključeno šest Okvirnih sporazuma, a temeljem Okvirnih sporazuma ugovori o nabavi. Revizijom obuhvaćenim računima priložena su izvješća o izvršenim uslugama.

Odvjetničke i javnobilježničke usluge ostvarene su u iznosu od 2.636.336,00 kn. Vrijednosno značajnije se odnose na pravne usluge zastupanja i savjetovanja u inozemnom arbitražnom postupku u iznosu od 1.738.929,00 kn, usluge odvjetnika za pripremu i podnošenje žalbe te zastupanje u žalbenom postupku pred inozemnim sudom temeljem izdanih jamstava HBOR-za izgradnju brodova u iznosu od 195.618,00 kn i usluge pravnog stručnjaka u vezi s Dodatkom Ugovoru o kreditu iz studenoga 2020. između HBOR-a kao zajmodavca, inozemnog zajmoprimca, tuzemnog sudužnika i tuzemnog zalogodavaca u iznosu od 190.394,00 kn.

U studenome 2020. Uprava HBOR-a je donijela Odluku kojom je prihvatila ponudu inozemnog odvjetničkog društva u iznosu od 79.000,00 GBP za pravne usluge zastupanja i savjetovanja u arbitražnom postupku koje je inozemni naručitelj broda pokrenuo protiv HBOR-a na temelju izdanih jamstava za povrat predujma koje je HBOR-a odobrio društvu koje je gradilo brod. Na temelju spomenute Odluke zaključen je Ugovor u studenome 2020. za pravne usluge zastupanja i savjetovanja u vezi s navedenim arbitražnim postupkom. Nadalje, u svibnju i listopadu 2021. Uprava je donijela odluke kojima je odobreno podmirenje dodatnih troškova spomenutog inozemnog odvjetničkog društva za usluge zastupanja i savjetovanja u inozemnom arbitražnom postupku. Odlukom iz svibnja 2021. odobreno je podmirenje dodatnih troškova najviše do 43.140,00 GBP, a Odlukom iz listopada 2021. u iznosu od 78.655,00 GBP. U računima obuhvaćenim revizijom usluge su obračunane u ugovorenom iznosu te je trošak zastupanja i savjetovanja u inozemnom arbitražnom postupku iznosio 1.738.929,00 kn.

Usluge savjetovanja ostvarene su u iznosu od 1.123.867,00 kn. Vrijednosno značajnije usluge odnose se na savjetodavne i konzultantske usluge u iznosu od 490.242,00 kn i usluge Prethodne ocjene na temelju područja u iznosu od 410.531,00 kn.

Uprava je u lipnju 2020. donijela Odluku o prijavi Projekta „Savjetodavne usluge javnom sektoru” na javni poziv Europskog savjetodavnog centra za ulaganja (European Investment Advisory Hub – EIAH). Glavni cilj Projekta je osigurati podršku javnom sektoru u Republici Hrvatskoj u smislu savjetodavnih usluga i tehničke pomoći te na taj način povećati kvalitetu i obujam javnih ulaganja što će u konačnici pridonijeti uravnoteženom lokalnom i regionalnom razvoju i rastu.

Projekt „Savjetodavne usluge javnom sektoru” provodi se uz financiranje Europske unije kroz Europski savjetodavni centar za ulaganja temeljem Ugovora o financiranju razvoja i provedbe savjetodavnih usluga za ulaganja zaključenog u veljači 2021. između Europske investicijske banke (EIB) i HBOR-a. Projekt se provodi u suradnji s vanjskim konzultantima.

Za nabavu savjetodavnih i konzultantskih usluga proveden je otvoreni postupak javne nabave te je zaključen Ugovor u svibnju 2021. u vrijednosti od 495.867,00 kn s PDV-om. Predmet Ugovora je pružanje savjetodavnih i konzultantskih usluga HBOR-u u cilju razvoja najprimjerenijeg modela pružanja tehničke pomoći. Izvršitelj usluga dostavio je Izvještaj o napredovanju i Završni izvještaj te potvrde HBOR-a o prihvaćanju Izvještaja kojima se potvrđuje izvršenje usluga. Usluge su obračunane u ugovorenom iznosu te je trošak konzultantskih usluga iznosio 490.242,00 kn.

Za nabavu usluga Prethodne ocjene na temelju područja (Mock Pillar Assessment) i Ocjene na temelju područja (Pillar Assessment HBOR-a) zaključen je Ugovor u veljači 2021. u vrijednosti od 821.062,00 kn s PDV-om na temelju provedenog otvorenog postupka javne nabave. Cilj ocjene je pružiti razumno jamstvo Europskoj komisiji o tome ispunjava li HBOR zahtjeve iz članka 154., stavka 4. točaka od (a) do (f) Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Europske komisije i članka 29., stavka 1. Financijske uredbe koja se primjenjuje na Europski razvojni fond.

Ugovoreno je plaćanje u dva istovjetna obroka. Uplata prvog obroka se obavlja nakon prihvaćanja od strane HBOR-a Izvješća o Prethodnoj ocjeni na temelju područja, a drugog plaćanja nakon isporuke i prihvaćanja od strane HBOR-a Izvješća o ocjeni na temelju područja. U 2021. izrađeno je Izvješće o prethodnoj ocjeni na temelju područja te je za navedenu uslugu plaćeno 410.531,00 kn. Uprava je u srpnju 2021. donijela Odluku kojom prihvaća dokument pod nazivom Informacija o provedenoj prethodnoj ocjeni na temelju područja. Izvršitelj usluga je dostavio Preliminarno završno izvješće u studenome 2022.

Druge intelektualne usluge ostvarene su u iznosu od 1.036.795,00 kn. Vrijednosno značajnije odnose se na konzultantske usluga za nastavak suradnje HBOR-a s inozemnom bankom na projektu vodoopskrbe i odvodnje u Republici Hrvatskoj faza II. i III. u iznosu od 248.350,00 kn, usluge upravljanja i održavanja mrežnih stranica HBOR-a u iznosu od 174.750,00 kn, usluge analize objava o HBOR-u u elektroničkim medijima, tisku i na mrežnim portalima te praćenja medija (*press clipping*) u iznosu od 159.881,00 kn i usluge savjetovanja u odnosima s javnošću u iznosu od 117.500,00 kn. Za usluge održavanja mrežnih stranica HBOR-a, usluge analize objava o HBOR-u u elektroničkim medijima, tisku i na mrežnim portalima te za usluge praćenja medija (*press clipping*) provedeni su postupci jednostavne nabave i zaključeni su ugovori. Spomenute usluge su obračunane u ugovorenim iznosima.

Troškovi vještačenja, arbitraže i revizije ostvareni su u iznosu od 1.273.925,00 kn. Vrijednosno značajniji troškovi odnose se na nabavu usluge ocjene rejtinga HBOR-a u iznosu od 605.925,00 kn. Za nabavu spomenute usluge proveden je pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave poziva na nadmetanje te je zaključen ugovor s inozemnim izvršiteljem usluga na razdoblje od 12 mjeseci. Spomenuti postupak nabave proveden je jer usluge može pružiti samo određeni gospodarski subjekt (rejting agencija) zbog zaštite isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva. Godišnja naknada je iznosila 64.000,00 EUR ili 484.740,00 kn bez PDV-a. Usluge su obračunane u ugovorenom iznosu te je dostavljen Izvještaj o obavljenoj usluzi.

Naknade članovima Nadzornog odbora i povjereničkih fondova ostvarene su u iznosu od 351.307,00 kn, a odnose se na naknade članovima Povjereničkog odbora u iznosu od 197.284,00 kn, članovima nadzornih odbora u više trgovačkih društava u iznosu od 103.983,00 kn i Revizijskog odbora u iznosu od 50.040,00 kn. Predsjednik i članovi Nadzornog odbora HBOR-a ne ostvaruju naknadu za rad u nadzornom odboru.

Troškovi naknada članovima Povjereničkog odbora ostvareni su u iznosu od 197.284,00 kn. Odlukom Vlade Republike Hrvatske, HBOR je imenovan kvalificiranim ulagateljem za sudjelovanje u osnivanju Fondova za gospodarsku suradnju (dalje u tekstu: FGS) te za svoje ime, a za račun Vlade Republike Hrvatske ulaže u svaki od FGS-ova iznos koji odgovara iznosu koji će u isti FGS uložiti privatni ulagatelj. U srpnju 2018. Uprava HBOR-a donijela je Odluku o imenovanju i opozivu predstavnika HBOR-a u Povjereničkim odborima FGS-ova kojom je imenovano pet članova Povjereničkih odbora i pet zamjenika članova Povjereničkih odbora. Odlukom Uprave iz veljače 2011. određena je mjesečna naknada u visini od 2.000,00 kn neto svim članovima povjereničkih odbora i njihovim zamjenicima, bez obzira na broj FGS-ova u kojima je osoba imenovana povjerenikom ili zamjenikom. Naknade su obračunane i isplaćene u skladu s Odlukom.

Početkom 2021. naknada se isplaćivala za pet članova Povjereničkih odbora i pet zamjenika članova Povjereničkih odbora. Tijekom 2021. smanjivao se broj FGS-ova, a time i broj članova i zamjenika članova Povjereničkih odbora te je do konca 2021. naknada isplaćena jednom članu Povjereničkog odbora i zamjeniku.

Troškovi za naknade članovima Nadzornog odbora u trgovačkim društvima u iznosu od 103.983,00 kn odnose se na naknade isplaćene za šest zaposlenika HBOR-a za rad u nadzornim odborima trgovačkih društva u kojima HBOR ima udjele. U lipnju 2015. Uprava je donijela Odluku kojom je utvrđena naknada za rad u nadzornim odborima trgovačkih društava u mjesečnom iznosu od 2.000,00 kn neto. U 2021. naknade su isplaćene u iznosima utvrđenim Odlukom Uprave.

Troškovi Revizijskog odbora ostvareni su u iznosu od 50.040,00 kn. Na temelju Statuta HBOR-a i Zakona o reviziji Nadzorni odbor je u srpnju 2018. donio Pravilnik o radu Revizijskog odbora. Prema odredbama Pravilnika o radu Revizijskog odbora, Revizijski odbor je neovisno tijelo čije članove imenuje Nadzorni odbor HBOR-a. U studenome 2020. Nadzorni odbor je donio Odluku o imenovanju predsjednika Revizijskog odbora, zamjenice predsjednika Revizijskog odbora i člana Revizijskog odbora. Također, u studenome 2020. donio je Odluku kojom je odobrena isplata mjesečne naknade u visini od 2.000,00 kn neto predsjedniku Revizijskog odbora i njegovoj zamjenici. Naknade su isplaćene u skladu s Odlukama. Jedan član Revizijskog odbora je i član Nadzornog odbora te ne ostvaruje naknadu jer je dužnosnik.

Troškovi za zakupnine (telekomunikacijski linkovi) ostvareni su u iznosu od 7.352.087,00 kn. Najvećim dijelom odnose se na najam aplikativnog softvera u iznosu od 7.341.837,00 kn, od čega se vrijednosno značajniji odnose na uslugu najma podatkovnog centra u iznosu od 4.095.000,00 kn, usluge održavanja i dokupa programskih licenci u iznosu od 1.244.762,00 kn i uslugu korištenja sučelja za prijenos informacija između financijskih institucija i korištenja informacijskog sustava za sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u iznosu od 735.844,00 kn.

Ugovor za nabavu usluga najma podatkovnog centra zaključen je u srpnju 2019. u vrijednosti od 20.475.000,00 kn s PDV-om na razdoblje od pet godina. Predmet Ugovora je usluga najma infrastrukture informacijske i komunikacijske tehnologije s pripadajućom opremom, telekomunikacijskim vezama i softverskim licencama, uključujući održavanje cjelokupne opreme i softverskih licenci te podrškom tijekom korištenja usluga najma na lokacijama HBOR-a, kao i u dva podatkovna centra. Nabava usluga provedena je u otvorenom postupku nabave. Ugovoreno je plaćanje usluge u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosu od 341.250,00 kn s PDV-om. Usluge su obračunane u ugovorenom iznosu te su ostvareni troškovi u iznosu od 4.095.000,00 kn. Uz revizijom obuhvaćene račune priložena su mjesečna izvješća o obavljenim uslugama.

Uz prethodno proveden otvoreni postupak nabave, u listopadu 2020. zaključen je Ugovor za nabavu usluga održavanja i dokupa programskih licenci u vrijednosti od 5.283.731,00 kn s PDV-om na razdoblje od tri godine. Usluge su obračunane u ugovorenom iznosu te su ostvareni troškovi u iznosu od 1.244.762,00 kn. Uz račune obuhvaćene revizijom priloženi su Primopredajni zapisnici.

Za nabavu usluga korištenja sučelja za prijenos informacija između financijskih institucija i korištenja informacijskog sustava za sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma provedeni su pregovarački postupci nabave bez prethodne objave poziva na nadmetanje. Spomenuti postupci nabave provedeni su jer usluge može pružiti samo određeni gospodarski subjekt zbog zaštite isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva. Tijekom 2021. usluge su izvršene na temelju ugovora koji su zaključeni u srpnju 2018. i listopadu 2021. Prema računima obuhvaćenim revizijom, usluge su obračunane u ugovorenim iznosima te su ostvareni troškovi u iznosu od 735.844,00 kn.

Troškovi tekućeg održavanja građevinskih objekata, opreme i računalnih programa ostvareni su u iznosu od 4.989.981,00 kn. Odnose se na redovno održavanje računalnih programa u iznosu od 3.750.682,00 kn, dodatno održavanje računalnih programa u iznosu od 1.071.089,00 kn te ostale troškove tekućeg održavanja (tekuće održavanje postrojenja i opreme i tekuće održavanje građevinskih objekata) u iznosu od 168.210,00 kn.

Troškovi redovnog održavanja računalnog programa ostvareni su u iznosu od 3.750.682,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na usluge redovnog održavanja aplikativne programske podrške informacijskog sustava HBOR-a u iznosu od 1.687.125,00 kn te usluge redovnog održavanja devizne aplikacije programskog rješenja za izračunavanje stope adekvatnosti jamstvenog kapitala i programskog rješenja za evidenciju i praćenje kolaterala u iznosu od 388.703,00 kn.

Troškovi dodatnog održavanja računalnih programa ostvareni su u iznosu od 1.071.089,00 kn. Vrijednosno značajniji troškovi odnose se na usluge dodatnog održavanja aplikativne programske podrške informacijskog sustava HBOR-a u iznosu od 598.388,00 kn te usluge dodatnog održavanja devizne aplikacije programskog rješenja za izračunavanje stope adekvatnosti jamstvenog kapitala i programskog rješenja za evidenciju i praćenje kolaterala u iznosu od 237.323,00 kn.

Ugovor za nabavu usluga redovnog i dodatnog održavanja aplikativne programske podrške informacijskog sustava HBOR-a zaključen je u svibnju 2020. u iznosu od 5.249.250,00 kn s PDV-om za dvogodišnje razdoblje od travnja 2020. do travnja 2022. Za nabavu usluga proveden je pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave poziva na nadmetanje. Spomenuti postupak nabave proveden je jer usluge može pružiti samo određeni gospodarski subjekt zbog nepostojanja tržišnog natjecanja uslijed tehničkih razloga. Usluge su obračunane u ugovorenim iznosima te je trošak redovnog održavanja iznosio 1.687.125,00 kn, a dodatnog održavanja 598.388,00 kn.

Ugovor za nabavu usluga redovnog i dodatnog održavanja devizne aplikacije programskog rješenja za izračunavanje stope adekvatnosti jamstvenog kapitala i programskog rješenja za evidenciju i praćenje kolaterala zaključen je u lipnju 2020. u vrijednosti do najviše 1.246.156,00 kn s PDV-om za dvogodišnje razdoblje. Za nabavu usluga proveden je pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave poziva na nadmetanje. Spomenuti postupak nabave proveden je jer usluge može pružiti samo određeni gospodarski subjekt zbog zaštite isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva. Usluge su obračunane u ugovorenim iznosima te je trošak redovnog održavanja iznosio 388.703,00 kn, a dodatnog održavanja 237.323,00 kn.

Troškovi telekomunikacijskih, poštanskih i komunalnih usluga ostvareni su u iznosu od 2.904.970,00 kn. Odnose se na troškove telekomunikacije i poštanskih usluga u iznosu od 2.177.652,00 kn i komunalne usluge u iznosu od 727.318,00 kn.

Troškovi telekomunikacijskih i poštanskih usluga u iznosu od 2.177.652,00 kn odnose se na ostale telekomunikacijske usluge u iznosu od 1.027.617,00 kn, troškove mobilne telefonije u iznosu od 773.421,00 kn, troškove pošte u iznosu od 174.686,00 kn, troškove fiksne telefonije u iznosu od 118.446,00 kn i troškove mobilnih telefona u iznosu od 83.482,00 kn.

Ostale telekomunikacijske usluge u iznosu od 1.027.617,00 kn najvećim dijelom se odnose na nabavu usluga korištenja informacijskih servisa za dvije licence u iznosu od 422.195,00 kn. Za nabavu spomenutih usluga proveden je pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave poziva na nadmetanje te je u siječnju 2021. zaključen Ugovor u vrijednosti od 45.491,00 EUR bez PDV-a za jednogodišnje razdoblje. Postupak nabave proveden je jer usluge može pružiti samo određeni gospodarski subjekt zbog zaštite isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva. Usluge su obračunane u skladu s Ugovorom.

Za nabavu telekomunikacijskih usluga proveden je otvoreni postupak nabave. Zaključen je Okvirni sporazum na dvije godine u vrijednosti od 2.723.423,00 kn s PDV-om u svibnju 2021. te Ugovor o javnoj nabavi u lipnju 2021. za razdoblje od jedne godine. Predmet Okvirnog sporazuma i Ugovora je nabava usluga elektroničkih komunikacija: govorne telefonske usluge u nepokretnoj telefoniji, govorne telefonske usluge i usluge prijenosa podataka u pokretnoj telefoniji, uključujući i uređaje te licence sustava za nadzor uređaja, usluge pristupa internetu putem ADSL-a, podatkovno povezivanje i usluga IPTV i specifikacija usluge *on-line* pregleda računala i usluga putem *web* sučelja/portala. Usluge su obračunane u ugovorenim iznosima.

Troškovi čuvanja i čišćenja prostora ostvareni su u iznosu od 1.514.353,00 kn. Odnose se na troškove čuvanja imovine u iznosu od 820.700,00 kn i troškove čišćenja poslovnog prostora u iznosu od 693.653,00 kn.

Troškovi čuvanja imovine u iznosu od 820.700,00 kn najvećim dijelom se odnose na usluge čuvanja poslovnih objekata HBOR-a na lokacijama Zelinska 3 i Gajeva 33 u Zagrebu i usluge centralnog dojavnog sustava u iznosu od 744.645,00. Za nabavu usluga proveden je otvoreni postupak javne nabave te je u listopadu 2020. zaključen ugovor u vrijednosti od 1.496.150,00 s PDV-om na razdoblje od studenoga 2020. do studenoga 2022. Revizijom obuhvaćeni računi sadrže i mjesečne evidencije radnih sati. Usluge su obračunane u skladu s ugovorom.

Troškovi čišćenja poslovnog prostora u iznosu od 693.653,00 kn najvećim dijelom se odnose na usluge čišćenja i održavanja higijene u poslovnim prostorima HBOR-a na lokacijama Zelinska 3, Gajeva 33 i Katančićeva 3 u Zagrebu u iznosu od 659.047,00 kn. Za nabavu spomenutih usluga proveden je otvoreni postupak javne nabave te je u studenome 2020. zaključen Ugovor u vrijednosti od 1.177.736,00 kn s PDV-om na razdoblje od studenoga 2020. do studenoga 2022. Uz račune obuhvaćene revizijskim postupcima priloženi su dnevnicu rada za sve tri lokacije, kao i Zapisnici o izvršenoj mjesečnoj usluzi čišćenja ovjereni od HBOR-a i izvršitelja usluga.

Za poslovni prostor na lokaciji Katančićeva 3 u Zagrebu (prizemlje, prvi i drugi kat poslovne zgrade) s istim zakupodavcem zaključena su dva ugovora o zakupu.

U veljači 2013. zaključen je Ugovor o zakupu poslovnog prostora ukupne površine 231,49 m² (drugi kat) na neodređeno vrijeme. Ugovorena je tromjesečna zakupnina u iznosu od 9.723,00 EUR, u kunsjoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan izdavanja računa, bez PDV-a. Također je ugovoreno da HBOR pored zakupnine, podmiruje i naknadu za troškove individualne i zajedničke potrošnje u vezi s korištenjem poslovnog prostora u okvirnom iznosu od 3,10 EUR/m², što ukupno iznosi 714,00 EUR, u kunsjoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan izdavanja računa, bez PDV-a.

Troškovi individualne potrošnje odnose se na režijske troškove (električna energija, plin, vodoopskrba i odvodnja, grijanje/hlađenje, odvoz smeća, komunalne naknade) i druge direktne troškove vezane za usluge u prostoru, ako ih HBOR koristi na vlastiti zahtjev. Troškovi zajedničke potrošnje odnose se na troškove upravljanja i održavanja poslovne zgrade, troškove rasvjete poslovne zgrade i okoliša, održavanje ceste, okoliša i hortikulture, čišćenja, zajedničkih prostorija i parkirališta, fizičko tehničke zaštite poslovne zgrade te druge troškove. Od veljače 2016. do svibnja 2022. zaključena su četiri Dodatka Ugovoru o zakupu.

Trećim Dodatkom Ugovoru o zakupu iz travnja 2019. promijenjen je iznos tromjesečne zakupnine s iznosa od 9.723,00 EUR na iznos od 9.431,00 EUR, u kunsjoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan izdavanja računa, bez PDV-a. Nadalje, u veljači 2014. zaključen je Ugovor o zakupu poslovnog prostora ukupne površine 425,83 m² (prizemlje i prvi kat) na neodređeno vrijeme. Ugovorena je mjesečna zakupnina u iznosu od 8.517,00 EUR, u kunsjoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan izdavanja računa, bez PDV-a.

Također, ugovoreno je plaćanje naknade za troškove individualne i zajedničke potrošnje u vezi s korištenjem poslovnog prostora u okvirnom iznosu od 3,10 EUR/m², što za ukupnu površinu iznosi 1.320,00 EUR bez PDV u kunsjoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan izdavanja računa.

Od studenoga 2018. do svibnja 2022. zaključena su tri Dodatka Ugovoru o zakupu. Drugim Dodatkom Ugovoru o zakupu iz travnja 2019. zakupnina je smanjena te iznosi 8.261,00 EUR, u kunsjoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan ispostavljanja računa, bez PDV-a. Zakupnine za spomenute poslovne prostore su obračunane u ugovorenim iznosima, kao i troškovi zajedničke i individualne potrošnje.

Prema poslovnim knjigama u 2021. obveze po izdanim računima za zakup i troškovi vezani za zakup poslovnih prostora evidentirani su u iznosu od 1.615.069,00 kn (tijekom godine obveze su podmirene u iznosu od 1.518,327,00 kn). Poslovni prostori u zakupu evidentirani su prema MSFI 16 Najmovi kod najmoprimca.

Troškovi ostalih usluga (grafičke usluge, oglasi, posjetnica, cvijeća i ostalog) ostvareni su u iznosu od 765.768,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na ostale neproizvodne nespomenute usluge u iznosu od 266.960,00 kn, usluge student-servisa u iznosu od 251.886,00 kn i grafičke usluge u iznosu od 239.673,00 kn.

Ostale neproizvodne nespomenute usluge u iznosu od 266.960,00 kn najvećim dijelom se odnose na nabavu usluga obnove pretplate za pristup bazi podataka inozemnih banaka u iznosu od 153.411,00 kn. Za usluge obnove pretplate za pristup bazi podataka inozemnih banaka koje su dostupne *on-line* proveden je pregovarački postupak javne nabave bez prethodne objave poziva na nadmetanje te je s inozemnim izvršiteljem usluga zaključen Ugovor u kolovozu 2020. u vrijednosti od 30.545,00 EUR. Usluge su obračunane u ugovorenom iznosu. Spomenuti postupak nabave proveden je jer usluge može pružiti samo određeni gospodarski subjekt zbog zaštite isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva.

Usluge student-servisa ostvarene su u iznosu od 251.886,00 kn. Zaključeni su ugovori sa studentima kojima je utvrđena cijena sata rada u rasponu od 35,00 kn do 60,00 kn, većinom za poslove tehničar informacijskih tehnologija, sistemski administrator, programer i informatička podrška. Prema ugovorima koji su obuhvaćeni revizijom, vođena je evidencija prisutnosti na radu, a sati rada su obračunani u ugovorenim iznosima.

Grafičke usluge u iznosu od 239.673,00 kn najvećim dijelom se odnose na usluge objave natječaja za zapošljavanje na mrežnim stranicama Moj posao za potrebe HBOR-a u iznosu od 173.889,00 kn.

Troškovi materijala su u iznosu od 2.112.108,00 kn. Odnose se na troškove časopisa i stručne literature u iznosu od 655.845,00 kn, troškove sitnog inventara u iznosu od 534.470,00 kn, druge materijalne troškove u iznosu od 325.020,00 kn, troškove električne energije u iznosu od 222.334,00 kn, troškove uredskog materijala u iznosu od 185.173,00 kn, troškove grijanja u iznosu od 133.487,00 kn, troškove vode u iznosu od 30.885,00 kn i troškove materijala za čišćenje u iznosu od 24.894,00 kn.

Troškovi časopisa i stručne literature ostvareni su u iznosu od 655.845,00 kn. Vrijednosno značajniji se odnose na usluge pristupa bazi podataka o poslovnim subjektima u Republici Hrvatskoj, Republici Sloveniji, Republici Srbiji te Bosni i Hercegovini u iznosu od 381.000,00 kn i uslugu korištenja licence za pristup bazi znanja iz područja informatičko-komunikacijske tehnologije u iznosu od 144.010,00 kn. Za spomenute usluge provedeni su otvoreni postupci javne nabave. Usluge su obračunane u ugovorenim iznosima.

Troškovi sitnog inventara ostvareni su u iznosu od 534.470,00 kn, a vrijednosno značajniji se odnose na trošak nabave LCD zaslona u iznosu od 430.104,00 kn. Proveden je otvoreni postupak javne nabave za dvije grupe predmeta nabave, a među ostalim i za LCD zaslone te je zaključen ugovor. Oprema je obračunana u ugovorenom iznosu.

Drugi materijalni troškovi u iznosu od 325.020,00 kn najvećim dijelom odnose se na utrošen informatički potrošni materijal izdan sa zaliha materijala. Nabavljeni informatički potrošni materijal je najvećim dijelom evidentiran na računu zaliha materijala.

Troškovi uredskog materijala u iznosu od 185.173,00 kn odnose se na utrošen uredski materijal izdan sa zaliha uredskog materijala. Vrijednosno značajniji troškovi uredskog materijala (primjerice, mapa za kreditni spis, mapa korištenja, mapa osiguranja i drugo) u iznosu od 56.788,00 kn odnose se na uredski materijal utrošen sa zaliha uredskog materijala koji je nabavljen u prijašnjim godinama.

Troškovi službenih vozila ostvareni su u iznosu od 535.816,00 kn. Vrijednosno značajniji se odnose na troškove goriva i ulja u iznosu od 219.551,00 kn, tekuće održavanje službenih vozila u iznosu od 132.273,00 kn, zakup parkirnog mjesta za službena vozila u iznosu od 86.889,00 kn i premije osiguranja za službena vozila u iznosu od 40.023,00 kn.

Troškovi goriva i ulja ostvareni su u iznosu od 219.551,00 kn. Za gorivo i ulja za potrebe službenih vozila proveden je otvoreni postupak javne nabave s namjerom sklapanja okvirnog sporazuma s jednim gospodarskim subjektom za razdoblje od dvije godine te je zaključen Ugovor o isporuci goriva za službena vozila HBOR-a. Usluge su obračunane u skladu s Ugovorom.

Uprava je u svibnju 2017. donijela Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja, upravljanja i raspolaganja te održavanja službenih vozila u vlasništvu HBOR-a. Navedenim Pravilnikom utvrđeni su uvjeti i način korištenja, upravljanje i raspolaganje te održavanje službenih vozila HBOR-a i dužnosti, prava i odgovornosti zaposlenika koji koriste službena vozila, osim zaposlenika HBOR-a koji ostvaruju pravo uporabe službenih vozila HBOR-a u službene svrhe i za privatne potrebe 24 sata dnevno temeljem ugovora o radu, posebnih odluka nadležnih tijela ili drugih unutarnjih akata HBOR-a. Uprava je donijela Odluku kojom se utvrđuje pravo na uporabu službenih motornih vozila kao primitak u naravi. Tijekom 2021. službeno vozilo HBOR-a 24 sata dnevno koristilo je 12 zaposlenika. Sva službena vozila imaju karticu za kupnju goriva, kojom se plaća gorivo i cestarina. Računi za kupljeno gorivo ili plaćenu cestarinu prilažu se uz putni nalog.

– Ostali rashodi

Ostali rashodi ostvareni su u iznosu od 20.847.653,00 kn. Odnose se na rashode reobračuna u iznosu od 13.717.667,00 kn, ostale nespomenute rashode u iznosu od 5.008.566,00 kn, donacije u iznosu od 2.118.800,00 kn i ostalo u iznosu od 2.620,00 kn.

Rashodi reobračuna ostvareni su u iznosu od 13.717.667,00 kn, a vrijednosno značajniji se odnose na vrijednosno usklađenje potraživanja iz prethodnih godina (reprogram) za izravno odobrene kredite u iznosu od 9.709.375,00 kn, ostale nespomenute troškove u iznosu od 2.673.987,00 kn te vrijednosno usklađenje potraživanja iz prethodnih godina (reprogram) za kredite odobrene putem poslovnih banaka u iznosu od 1.327.409,00 kn.

Vrijednosno usklađenje potraživanja iz prethodnih godina za izravno odobrene kredite u iznosu od 9.709.375,00 kn najvećim dijelom u iznosu od 7.395.358,00 kn se odnose na vrijednosno usklađenje potraživanja od trgovačkog društva u predstečajnom postupku koji je proveden na temelju Rješenja Trgovačkog suda.

Ostali nespomenuti troškovi najvećim dijelom odnose se na sredstva uplaćena u državni proračun u iznosu od 2.673.846,00 kn. U prosincu 2017. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju ovlasti za sklapanje Ugovora o preuzimanju duga i uređenju međusobnih odnosa između Ministarstva financija, inozemnog korisnika kredita i HBOR-a na temelju kojeg će Republika Hrvatska preuzeti dug koji inozemni korisnik kredita ima prema HBOR-u temeljem Ugovora o kreditu iz listopada 2007. i sedam dodataka ugovoru zaključenih od studenoga 2007. do prosinca 2014. Na temelju Odluke, Ministarstvo financija (preuzimatelj duga), inozemni korisnik kredita (dužnik) i HBOR (vjerovnik) u prosincu 2017. zaključili su Ugovor o preuzimanju duga i uređenju međusobnih odnosa kojim je ugovoreno preuzimanje u vlasništvo HBOR-a stambenog objekta površine 464,91 m² i građevinskog zemljišta površine 667 m² u Dubrovniku koje je dužnik dao HBOR-u u zalag radi osiguranja potraživanja po Ugovoru o kreditu, čija je procijenjena vrijednost iznosila 8.236.154,00 kn. U siječnju 2019. zaključen je Ugovor o kupoprodaji nekretnina stambenog objekta i građevinskog zemljišta po cijeni od 10.910.000,00 kn. Od travnja 2019. do kolovoza 2021. zaključeno je pet dodataka osnovnom ugovoru. S obzirom na to da su nekretnine prodane po većoj cijeni od utvrđene Ugovorom o preuzimanju duga i uređenju međusobnih odnosa, razlika u iznosu od 2.673.846,00 kn uplaćena je u državni proračun.

Ostali nespomenuti rashodi ostvareni su u iznosu od 5.008.566,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na gubitak kod prodaje imovine preuzete za nenaplaćena potraživanja u iznosu od 2.577.615,00 kn, otpise po kreditima u iznosu od 1.233.814,00 kn te doprinose udruženjima u iznosu od 621.178,00 kn.

Gubitak kod prodaje imovine preuzete za nenaplaćena potraživanja ostvaren je u iznosu od 2.577.615,00 kn, od čega se 740.315,00 kn odnosi na gubitak nastao pri prodaji više nekretnina na lokaciji u Gospiću (koje je HBOR stekao u stečajnom postupku prisilne naplate potraživanja po kreditu) i gubitak zbog naknadno smanjene kupoprodajne cijene nekretnina na lokaciji kod Zaprešića u iznosu od 260.000,00 kn.

Otpisi po kreditima u iznosu od 1.233.814,00 kn najvećim dijelom se odnose na otpis potraživanja nakon provedene predstečajne nagodbe u iznosu od 799.780,00 kn, otpis potraživanja od društva koje je brisano iz sudskog registra u iznosu od 111.172,00 kn i nagodbe uz pristupanje dugu po Ugovoru o kreditu u iznosu od 106.604,00 kn. Otpisi potraživanja po kreditima provedeni su na temelju Rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu, Odluke Uprave o otpisu potraživanja iz ožujka 2021. te Odluke Uprave o prihvaćanju nagodbe uz pristupanje dugu po Ugovoru o kreditu (u studenome 2021. uplaćen je iznos po prihvaćenoj nagodbi).

Doprinosi udruženjima ostvareni su u iznosu od 621.178,00 kn, a vrijednosno značajniji se odnose na članarinu u Europskoj udruzi javnih banaka (EAPB) koja zastupa interese financijskih ustanova i agencija u državnom vlasništvu u odnosu na zakonodavna tijela EU-a u iznosu od 185.930,00 kn te članarinu udruzi Berne Union koja okuplja izvoznokreditne agencije u cilju poticanja prekogranične suradnje i izvoza u iznosu od 66.642,00 kn. U siječnju 2019. Uprava HBOR-a donijela je Odluku kojom prihvaća plaćanje članarine za članstva u jedanaest međunarodnih institucija, a među ostalima za gore navedene međunarodne institucije. Članarina se uplaćuje do opoziva Odluke.

Prema Odluci, Sektor nadležan za Međunarodnu i izvoznu strategiju, Osiguranje izvoza, EU fondove i financijske instrumente obavezan je godišnje izvještavati Upravu o aktivnostima te o iznosu članarina u udruženjima navedenim u Odluci. U skladu s Odlukom Uprave, nadležan Sektor je u veljači 2022. sastavio dokument pod nazivom Informacija o aktivnostima HBOR-a u međunarodnim i domaćim udruženjima za 2021. U veljači 2022. Uprava je donijela Odluku kojom prihvaća spomenuti dokument.

Donacije su ostvarene u iznosu od 2.118.800,00 kn. Dodijeljene su na temelju Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava te Izmjena i dopuna Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava kojim su propisani postupci, mjerila i kriteriji za dodjelu donacija HBOR-a. Korisnici donacija mogu biti organizacije civilnoga društva, registrirane kao udruge, zaklade, privatne ustanove, socijalne zadruge, pravne osobe vjerskih zajednica ili druge privatne pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje su upisane u matični registar i Registar neprofitnih organizacija i koje u svojem temeljnom aktu imaju definirano neprofitno djelovanje, a čije aktivnosti su usmjerene dobrobiti i poboljšanju kvalitete života društvene zajednice. Donacije se u pravilu dodjeljuju kroz natječaj za dodjelu donacija koji se raspisuje do dva puta tijekom kalendarske godine s naznačenim rokovima trajanja natječaja, rokovima za dostavu prijave i propisanom dokumentacijom.

Prema članku 11. Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava propisano je da u slučaju većih elementarnih nepogoda ili drugih izvanrednih stanja u Republici Hrvatskoj ili svijetu, HBOR po odlukama može odobriti veći iznos donacije, subjektima koji se ne smatraju poduzetnicima, neovisno o uvjetima iz Pravilnika i objavljenim natječajima za dodjelu donacija. Kriteriji dodjele donacija u 2021., kao i popis primatelja donacija objavljeni su na mrežnim stranicama HBOR-a.

U 2021. natječaj za dodjelu donacija nije objavljen. Izvanredne veće donacije i manje donacije dodijeljene su na zahtjev i na temelju odluka Uprave. Tijekom 2021. dodijeljeno je šest izvanrednih većih donacija u ukupnom iznosu od 2.055.000,00 kn i 13 manjih donacija u ukupnom iznosu od 63.800,00 kn. Izvanredne veće donacije dodijeljene su za humanitarne projekte primateljima na potresom pogođenim područjima Siska i Sisačko-moslavačke županije, od čega je pet donacija dodijeljeno iz sredstava Razvojne banke Poljske, a jedna u pojedinačnom iznosu od 165.000,00 kn iz sredstava HBOR-a. Vrijednosno najznačajnija izvanredno veća donacija je odobrena fakultetu u Sisku u iznosu od 1.173.000,00 kn za izradu projektne dokumentacije uređenja studentskog restorana. Manje donacije su ostvarene u iznosu od 63.800,00 kn, a dodijeljene su u pojedinačnim iznosima do 5.000,00 kn. Primjerice, manja donacija udruzi u iznosu od 5.000,00 kn dana je za pomoć provedbi projekta za organizirani dnevni boravak umirovljenika ili donacija u iznosu od 5.000,00 kn za pomoć obiteljima slabijeg imovinskog statusa.

Kreditno poslovanje

– Zakonodavni (regulatorni) okvir

U cilju obavljanja djelatnosti HBOR odobrava kredite i druge plasmane te obavlja druge financijske poslove, što je ujedno i najznačajniji dio poslovanja HBOR-a. Za obavljanje kreditnog poslovanja Nadzorni odbor je u svibnju 2003. na temelju Statuta HBOR-a donio **Kreditne politike HBOR-a** prema kojima je zadaća HBOR-a poticanje razvoja i obnove hrvatskog gospodarstva kroz financiranje izvoza, infrastrukturnih projekata, industrije te malog i srednjeg poduzetništva. HBOR obavlja svoje zadaće odobravajući kredite ciljnoj skupini klijenata direktno ili putem poslovnih banka te drugih institucija. Kreditni proizvodi su u pravilu definirani kreditnim programima.

Uprava je donijela više unutarnjih akata koji reguliraju kreditno poslovanje, i to: Opće uvjete kreditnog poslovanja HBOR-a, Opće kriterije prihvatljivosti, Metodologiju planiranja kreditne aktivnosti, Pravilnik o upravljanju kreditnim rizikom, Metodologiju za ocjenu kreditnog rizika, Metodologiju kreditnog bodovanja, Metodologiju za ocjenu i odabir banaka, Metodologiju za ocjenu i odabir inozemnih banaka, Opće uvjete osiguranja plasmana HBOR-a, Metodologiju za provedbu investicijskog nadzora, Pravilnik o naknadama za usluge koje obavlja HBOR, Pravilnik o načinu i rokovima obračuna kamata, Pravilnik o utvrđivanju referentne i diskontne kamatne stope, Odluku o kamatnim stopama HBOR-a te druge unutarnje akte i odluke.

Odlukom o općim uvjetima kreditnog poslovanja HBOR-a (dalje u tekstu: Opći uvjeti kreditnog poslovanja) određeno je da HBOR obavlja svoju kreditnu aktivnost temeljem posebno donesenih programa kreditiranja u skladu s Kreditnom politikom. HBOR provodi programe kreditiranja posredstvom poslovnih banaka i izravnim kreditiranjem. Programom kreditiranja HBOR utvrđuje ciljnu skupinu korisnika kredita te druge bitne elemente kreditiranja, a naročito način provođenja programa, namjenu za koju se mogu koristiti sredstva, eventualna ograničenja u visini kredita i drugo. Nadalje, Općim uvjetima kreditnog poslovanja određena su pojedina pitanja iz kreditnog poslovanja zajednička za programe kreditiranja. Opći uvjeti kreditnog poslovanja HBOR-a su dopuna svakog programa kreditiranja i ugovora o kreditu te se na kreditni odnos prvo primjenjuju odredbe ugovora o kreditu, zatim programi kreditiranja, a potom odredbe Općih uvjeta kreditnog poslovanja.

Opći uvjeti kreditnog poslovanja predstavljaju osnovne smjernice za nadležna tijela odlučivanja kada razmatraju zahtjeve za kredit i donose odluke o odobrenju kredita.

Opći kriteriji prihvatljivosti definiraju općenite značajke, ograničenja i posebnosti koji se primjenjuju kod kreditiranja prema programima kreditiranja, odnosno definiraju pojedine programe kreditiranja: **Poduzetništvo mladih, žena i početnika, Investicije privatnog sektora, Investicije javnog sektora, EU projekti, Obrtna sredstva, Priprema izvoza i Financijsko restrukturiranje**. Također, određeni su korisnici kredita, kriteriji za definiranje posebnih korisnika, područja i djelatnost ulaganja, zabrane i ograničenja financiranja, poticajne kamatne stope i propisi o potporama te ostalo. U Općim kriterijima prihvatljivosti navedeni su korisnici programa kreditiranja, a posebni oblici korisnika kredita navedeni su u kreditnim programima.

Programima kreditiranja utvrđuje se ciljna skupina korisnika kredita te drugi elementi kreditiranja, a naročito: način provođenja programa, namjena za koju se mogu koristiti sredstva, eventualna ograničenja u visini kredita, udio investitora, rokovi korištenja, počeka i otplate kredita, vrsta i visina kamatne stope i način obračuna i naplate kamate, vrsta i visina naknade, korištenje kredita, instrumente osiguranja, potrebna dokumentacija za obradu kreditnog zahtjeva i popis poslovnih banaka koje su ugovorile suradnju na provođenju programa kreditiranja (u slučaju odobrenja kredita posredstvom poslovnih banaka). Programe kreditiranja HBOR objavljuje na mrežnim stranicama.

Pravilnik o upravljanju kreditnim rizikom regulira proces upravljanja kreditnim rizicima HBOR-a. Svrha navedenog Pravilnika je smanjenje izloženosti HBOR-a kreditnom riziku temeljem odgovarajućih pravila i procedura za upravljanje kreditnim rizikom. Sadrži odredbe o procedurama za pripremu kreditnog prijedloga za odobravanje, odobravanju kredita, praćenju otplate kredita i klijenta, upravljanju rizičnim kreditima, zatvaranju kredita, klasifikaciji rizika i umanjenju vrijednosti kredita, limitima izloženosti, izvješćivanju o kreditnom riziku i drugome.

Pravilnik o upravljanju kreditnim rizikom obuhvaća sljedeće metodologije kao zasebne unutarnje akte koji su namijenjeni ocjeni različitih ciljnih skupina klijenata: Metodologija za ocjenu kreditnog rizika, Metodologija kreditnog bodovanja, Metodologija za ocjenu i odabir banaka i Metodologija za ocjenu i odabir inozemnih banaka.

Kreditni se osiguravaju odgovarajućim instrumentima osiguranja. **Općim uvjetima osiguranja plasmana¹ HBOR-a** utvrđeni su instrumenti osiguranja koje HBOR prihvaća za osiguranje svojih plasmana, uvjeti promjene osiguranja, redoslijed upotrebe instrumenata osiguranja i prestanak osiguranja.

Instrumenti osiguranja plasmana HBOR-a su:

- obvezni (mjenice, zadužnice, bjanko-zadužnice)
- uobičajeni (nekretnine, brodovi, brodice, jahte, zrakoplovi, bankarska garancija, jamstvo Republike Hrvatske, jamstvo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jamstvo HAMAG-BICRO-a, depozit, polica osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika) te
- ostali instrumenti osiguranja (pokretna imovina, mjenice ili jamstva drugih trgovačkih društva solidnog boniteta, prijenos vlasništva ili zalog dionica odnosno udjela trgovačkog društva i slično).

Općim uvjetima financijskog nadzora HBOR-a uređena je kontrola namjenskog korištenja sredstava kredita i financijski nadzor korištenja sredstava kredita kod provedbe investicijskih projekata korisnika kredita s kojima je HBOR zaključio ugovor o izravnom kreditu. Namjensko korištenje sredstava kredita podrazumijeva upotrebu odobrenih sredstava po Ugovoru o kreditu za ostvarivanje ciljeva investicijskog projekta postavljenog investicijskom studijom i u skladu s Ugovorom o kreditu.

Vrste i visine kamatnih stopa, način i rokovi obračuna te naplate kamata određeni su Pravilnikom o načinu i rokovima obračuna kamata, Odlukom o kamatnim stopama HBOR-a, kreditnim programima i ugovorima o kreditu.

Pravilnikom o naknadama za usluge koje obavlja HBOR utvrđuju se poslovi i vrste usluga za koje HBOR naplaćuje naknade, visina naknada, način obračuna naknada, naplata naknada i rokovi plaćanja naknada u poslovanju s domaćim i stranim pravnim i fizičkim osobama.

– **Odobrenja kredita prema kreditnim programima**

U 2021. nadležno tijelo donijelo je odluku o odobrenju 1 111² kredita po više kreditnih programa. Provodili su se kreditni programi definirani Općim kriterijima prihvatljivosti i odlukama Uprave, i to: Poduzetništvo mladih, žena i početnika, Investicije privatnog sektora, Investicije javnog sektora, EU projekti, Obrtna sredstva, Priprema izvoza i Financijsko restrukturiranje.

Dio odobrenih kredita nije definiran Općim kriterijima prihvatljivosti, već samo odlukama Uprave. Odlukama Uprave uvedeni su Programi COVID-19 kao privremeni i izvanredni kreditni programi. Također, Uprava je donijela Odluku o uvjetima odobravanja okvirnih kredita *leasing* društvima. Osim navedenih, odobravani su i kreditni prijedlozi prema tzv. starim programima, i to Poticanje izvoza (kredit kupcu) i Program kreditiranja poticanja malog i srednjeg privatnog poduzetništva.

¹ Plasmanima HBOR-a smatraju se odobreni krediti, izdane garancije, otvoreni akreditivi i ostale tražbine HBOR-a iz njegovih poslovnih djelatnosti, nastali u vlastito ime i za vlastiti račun.

² Donesene su i odluke za odobrenje 82 financijska instrumenta u okviru mandatnih poslova HBOR-a iz programa ESIF krediti za javnu rasvjetu, Obrtna sredstva za ruralni razvoj i ESIF krediti za rast i razvoj.

Tijekom 2021. Uprava je donijela više odluka o izmjeni i dopuni pojedinih programa kreditiranja kojima su izmijenjeni uvjeti ili su izmijenjene ili dopunjene točke pojedinih kreditnih programa.

U 2021. planirano je ostvarenje kreditnih programa u iznosu od 5.250.400.000,00 kn. Plan kreditne aktivnosti koji sadrži plan odobrenja i plan isplata po kreditnim programima izrađuje se prema Metodologiji planiranja kreditne aktivnosti iz rujna 2019. Ostvarenje plana kreditne aktivnosti prati se na mjesečnoj i godišnjoj razini.

U tablici broj 2 dan je prikaz planiranih i ostvarenih kreditnih odobrenja prema kreditnim programima u 2021.

Tablica broj 2

Planirana i ostvarena kreditna odobrenja prema kreditnim programima u 2021.³

– u 000 kn

Redni broj	Program kreditiranja	Odobreno u 2020.	Planirano odobrenje u 2021.	Odobreno u 2021.	Indeks (4/2)	Indeks (4/3)
	1	2	3	4	5	6
1.	EU projekti	442.319	394.600	406.564	91,9	103,0
2.	Financijsko restrukturiranje	704.787	256.600	256.552	36,4	100,0
3.	Priprema izvoza (s prolongatima)	289.156	310.400	328.369	113,6	105,8
4.	Investicije javnog sektora	1.337.853	1.726.200	1.533.964	114,7	88,9
5.	Investicije privatnog sektora	616.696	582.400	170.824	27,7	29,3
6.	Poduzetništvo mladih, žena i početnika	38.420	52.900	55.894	145,5	105,7
7.	Obrtna sredstva	326.944	729.500	794.122	242,9	108,9
8.	Programi COVID-19	1.203.843	860.500	777.462	64,6	90,4
9.	Stari kreditni programi ⁴	347.121	337.300	472.606	136,2	140,1
	UKUPNO	5.307.139	5.250.400	4.796.357	90,4	91,4

Kreditna odobrenja u 2021. iznose 4.796.357,00 kn. Vrijednosno najznačajnija odnose se na kreditni program Investicije javnog sektora u iznosu od 1.533.964,00 kn ili 31,9 %, kreditni program Obrtna sredstva u iznosu od 794.122,00 kn ili 16,6 % te kreditni program COVID-19 u iznosu od 777.462,00 kn ili 16,2 %.

³ U tablici broj 2 Kreditna odobrenja prema kreditnim programima u 2021. zbrojena su mjesečna odobrenja koja se preračunavaju po srednjem tečaju HNB-a na zadnji dan svakog pojedinog mjeseca, a u tablici broj 3 dan je pregled izravnih i neizravnih kreditnih odobrenja prema kreditnim programima u 2021., a iznosi su preračunati po srednjem tečaju HNB-a na 31. prosinca 2021.

⁴ Stari kreditni programi su Poticanje izvoza (Kredit kupcu) i Program kreditiranja poticanja malog i srednjeg privatnog poduzetništva (Okvirni kredit za obrtna sredstva malih i srednjih poduzetnika, Okvirni kredit za investicijska ulaganja i Financiranje u suradnji s *leasing* društvima).

– Izravno i neizravno odobreni krediti

HBOR programe kreditiranja provodi izravnim i neizravnim kreditiranjem (posredstvom poslovnih banaka i *leasing* društava). Izravno kreditiranje je odobravanje kredita klijentima bez posredovanja poslovne banke ili *leasing* društva, a rizik povrata kredita u cijelosti snosi HBOR. Kod kreditiranja posredstvom poslovnih banaka ili *leasing* društava, krediti se odobravaju poslovnim bankama i *leasing* društvima putem kojih se obavlja kreditiranje krajnjih korisnika te poslovna banka ili *leasing* društvo preuzima rizik povrata kredita. Krediti se odobravaju bankama na temelju ugovora o poslovnoj suradnji na provođenju programa, odnosno određenog projekta u okviru programa i pojedinačnih odluka.

Za financiranje projekata krajnjih korisnika kredita predloženih od poslovne banke, HBOR i banka zaključuju pojedinačne ugovore o kreditu, na temelju kojeg banka zaključuje ugovor o kreditu s krajnjim korisnikom kredita. Kod neizravnih kredita princip razboritog poslovanja osigurava se kroz analizu poslovne banke ili *leasing* društva.

Također, HBOR provodi Model podjele rizika s poslovnim bankama. Podjela rizika je način kreditiranja u kojem HBOR s poslovnom bankom dijeli rizik povrata ukupnog kredita razmjerno udjelima HBOR-a i poslovne banke u ukupnom kreditu. Model omogućava financiranje investicijskih projekata i obrtnih sredstava na način da poslovna banka kreditira u pravilu najmanje 50,0 % iznosa ukupnog kredita (kredit poslovne banke), a HBOR kreditira do 50,0 % iznosa ukupnog kredita (izravni kredit HBOR-a).

Kod kreditiranja u suradnji s poslovnim bankama instrumente osiguranja utvrđuje poslovna banka, kod kreditiranja po modelu podjele rizika instrumente osiguranja određuju poslovna banka i HBOR, a kod izravnog kreditiranja HBOR s korisnikom kredita ugovara instrumente osiguranja u skladu s unutarnjim aktima HBOR-a te procjenom rizika ulaganja i korisnika kredita.

U tablici broj 3 dan je pregled izravnih i neizravnih kreditnih odobrenja prema kreditnim programima u 2021.

Tablica broj 3

Pregled izravnih i neizravnih kreditnih odobrenja prema programima u 2021.

– u 000 kn

Red. broj	Program kreditiranja		Odobreno u 2020.		Odobreno u 2021.		Indeks (5/3)	Indeks (6/4)
			Broj kredita	Iznos	Broj kredita	Iznos		
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	EU projekti	izravno	32	211.193	32	352.252	100,0	166,8
		neizravno	43	231.182	16	52.793	37,2	22,8
		ukupno	75	442.375	48	405.045	64,0	91,6
2.	Financijsko restrukturiranje	izravno	5	704.790	1	236.552	20,0	33,6
		neizravno	-	-	1	20.000	-	-
		ukupno	5	704.790	2	256.552	40,0	36,4
3.	Priprema izvoza	izravno	9	124.664	8	166.173	88,9	133,3
		neizravno	17	164.393	16	162.174	94,1	98,7
		ukupno	26	289.057	24	328.347	92,3	113,6
4.	Investicije javnog sektora	izravno	11	743.465	9	1.267.752	81,8	170,5
		neizravno	43	598.547	9	266.074	20,9	44,5
		ukupno	54	1.342.012	18	1.533.826	33,3	114,3
5.	Investicije privatnog sektora	izravno	17	533.924	27	314.823	158,8	59,0
		neizravno	23	82.372	14	32.734	60,9	39,7
		ukupno	40	616.296	41	347.557 ⁵	102,5	56,4
6.	Poduzetništvo mladih, žena i početnika	izravno	19	14.341	28	26.966	147,4	188,0
		neizravno	25	24.054	43	28.955	172,0	120,4
		ukupno	44	38.395	71	55.921	161,4	145,6
7.	Obrtna sredstva	izravno	5	318.155	21	776.066	420,0	243,9
		neizravno	8	7.174	18	14.330	225,0	199,7
		ukupno	13	325.329	39	790.396	300,0	243,0
8.	COVID-19 programi	izravno	252	1.156.002	50	750.967	19,8	65,0
		neizravno	45	47.512	14	26.381	31,1	55,5
		ukupno	297	1.203.514	64	777.348	21,5	64,6
9.	Kredit kupcu ⁶	izravno	2	70.447	2	46.662	100,0	66,2
		neizravno	-	-	-	-	-	-
		ukupno	2	70.447	2	46.662	100,0	66,2
10.	Fin. u suradnji s <i>leasing</i> društvima	izravno	-	-	-	-	-	-
		neizravno	404	69.042	585	91.757	144,8	132,9
		ukupno	404	69.042	585	91.757	144,8	132,9
11.	Okvirni krediti za investicijska ulaganja	izravno	-	-	-	-	-	-
		neizravno	71	116.059	39	75.612	54,9	65,1
		ukupno	71	116.059	39	75.612	54,9	65,1
12.	Okvirni krediti za MSP obrtna sredstva	izravno	-	-	-	-	-	-
		neizravno	166	88.738	178	81.923	107,2	92,3
		ukupno	166	88.738	178	81.923	107,2	92,3
13.	Financiranje privatnih iznajmljivača	izravno	-	-	-	-	-	-
		neizravno	12	1.310	-	-	-	-
		ukupno	12	1.310	-	-	-	-
UKUPNO	izravno	352	3.876.981	178	3.938.213	50,6	101,6	
	neizravno	453	1.361.343	348	760.978	76,8	55,9	
	<i>leasing</i>	404	69.042	585	91.757	144,8	132,9	
	ukupno	1 209	5.307.366	1 111	4.790.948	91,9	90,3	

⁵ Razlika u odnosu na Investicije privatnog sektora iskazane u tablici broj 2 je zbog jednog kreditnog odobrenja koje je u tablici broj 2 iskazano u Starim kreditnim programima.

⁶ Pod rednim brojem 9., 10., 11., 12. i 13. su Stari kreditni programi.

U 2021. doneseno je 1 111 odluka o odobrenju kredita, od čega se na *leasing* društva odnosi 585 ili 52,7 %, na neizravne kredite odobrene putem poslovnih banaka 348 ili 31,3 % i na izravne kredite odobrene putem HBOR-a 178 ili 16,0 %. U odnosu na 2020. manje je doneseno 98 odluka o kreditu. Odbijeno je 40 zahtjeva, a vraćeno na doradu 168 kreditnih zahtjeva.

Deset najvećih kredita odobreno je u ukupnom iznosu od 2.833.230.633,00 kn, što je 59,1 % ukupno odobrenih kredita.

Izravno je HBOR odobrio 178 kredita u iznosu od 3.938.213.184,00 kn. Neizravnim kreditiranjem, putem poslovnih banaka, odobreno je 348 kredita u iznosu od 760.977.964,00 kn, a putem *leasing* društava odobreno je 585 kredita u iznosu od 91.756.799,00 kn.

Prema Izvještaju o danim državnim jamstvima i izdacima po državnim jamstvima u 2021., na temelju odluka Vlade Republike Hrvatske jamstva izdana HBOR-u iznose 2.072.574.677,76 kn. HBOR je na temelju izdanih jamstava odobrio jedanaest kredita u okviru kreditnih programa Investicije javnog sektora i Obrtna sredstva za sedam korisnika kredita. Odobreni krediti koji su osigurani jamstvima Republike Hrvatske čine 43,3 % ukupno odobrenih kredita HBOR-a u 2021. Jamstva su odobravana u visini od 100,0 % ili 80,0 % kredita.

– Postupci odobravanja i realizacije kredita

Temeljem javno objavljenih programa kreditiranja u kojima su navedeni mogući korisnici kredita, isti dostavljaju zahtjev za kreditiranje i potrebnu dokumentaciju za obradu kredita.

Postupak obrade kreditnog zahtjeva sastoji se od zaprimanja, evidentiranja i provjere formalne ispravnosti zahtjeva, ocjene zahtjeva kroz financijsku i nefinancijsku analizu te analize instrumenata osiguranja, izrade kreditnog prijedloga, odlučivanja, zaključivanja ugovora o kreditu, pribavljanja i provedbe instrumenata osiguranja i korištenja. Postupak obrade kreditnog zahtjeva razlikuje se ovisno o tome obavlja li se kreditiranje izravno ili posredstvom poslovnih banaka. Uz zahtjev se dostavlja dokumentacija potrebna za obradu koja je navedena u Popisu dokumentacije i poslovnih banaka. Potrebna dokumentacija ovisi o načinu kreditiranja, programu kreditiranja i vrsti ulaganja, vrsti i veličini klijenta te namjeni i visini traženog iznosa kredita.

U svrhu obrade zahtjeva za kredit klijenta u poslovnoj banci, potrebnu dokumentaciju propisuje poslovna banka kojoj se podnosi zahtjev, osim dokumentacije koju propisuje HBOR i koju poslovna banka dostavlja HBOR-u ovisno o načinu kreditiranja (u pravilu se ne dostavljaju ugovori o kreditu između poslovne banke i klijenta).

Zatim se provjerava udovoljava li klijent uvjetima kreditnog programa te se radi osnovna analiza kreditnog zahtjeva. Nakon toga se procjenjuje je li korisnik kredita sposoban podmirivati svoje kreditne odveze, odnosno radi se ocjena zahtjeva kroz financijsku i nefinancijsku analizu te analizu u dijelu instrumenata osiguranja⁷.

⁷ Prema odredbama članka 23. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom iz prosinca 2018. za određivanje kreditne sposobnosti klijenta kod odobravanja izravnih plasmana u iznosu do 1.500.000,00 kn primjenjivala se Metodologija kreditnog bodovanja, a za izravne plasmane iznosa iznad 1.500.000,00 kn primjenjivala se Metodologija za ocjenu kreditnog rizika. Od srpnja 2021. novim Pravilnikom o upravljanju kreditnim rizikom, utvrđeno je da se za određivanje kreditne sposobnosti izravnih klijenata sagledava ukupna izloženost (postojeći kredit zajedno s novim kreditnim prijedlogom). Tako se za klijente čija je ukupna izloženost manja od 3.000.000,00 kn primjenjuje Metodologija kreditnog bodovanja, a za klijente čija je ukupna ukupna izloženosti veća od 3.000.000,00 kn primjenjuje se Metodologija za ocjenu kreditnog rizika.

U okviru kreditne analize ocjenjuje se kreditni rejting⁸. Na temelju potrebnih analiza sastavlja se kreditni prijedlog, na temelju kojeg Uprava donosi pojedinačne odluke o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova. Za odluke o odobrenju kredita vrijednosti veće od 37.000.000,00 kn potrebna je suglasnost Nadzornog odbora. Odluke o odobrenju izravnih plasmana do 700.000,00 kn te neizravnih plasmana putem poslovnih banaka do 3.000.000,00 kn donosi Kreditni odbor.

Nadzorni odbor je u lipnju 2020., između ostalog, ovlastio Upravu da donosi odluke o pojedinačnim plasmanima poslovnim subjektima pogođenim koronavirusom u iznosu iznad 37.000.000,00 kn. Uprava je prenijela određena ovlaštenja na Kreditni odbor te na pojedine rukovoditelje na temelju više odluka, i to za donošenje odluka o izmjeni uvjeta po ugovorenim i/ili odobrenim plasmanima (primjerice, za produženje rokova korištenja, izmjenu namjene kredita u okviru namjena predviđenih investicijskim programima za čiju realizaciju je kredit odobren, povećanje broja povlačenja kredita u korištenju te izmjenu ili ukidanje jamca platca i drugo).

Kod kreditiranja putem poslovnih banaka, HBOR zaključuje ugovor o poslovnoj suradnji na provođenju programa, odnosno određenog projekta u okviru programa i pojedinačnih odluka s poslovnom bankom. Na temelju prijedloga poslovne banke, HBOR i banka zaključuju ugovor o kreditu, a zatim poslovna banka zaključuje ugovor o kreditu s krajnjim korisnikom.

Na temelju odluke o odobrenju kredita nadležnog tijela zaključuje se ugovor o kreditu. Kredit se može koristiti ako su ispunjeni preduvjeti za korištenje kredita utvrđeni u ugovoru o kreditu te sljedeći preduvjeti:

- pribavljeni su i provedeni svi ugovoreni instrumenti osiguranja
- plaćena je naknada za obradu kreditnog zahtjeva u skladu s ugovorom
- investitor/korisnik kredita nema kod HBOR-a dospjelih, a nepodmirenih obveza po bilo kojoj osnovi
- HBOR-u je dostavljena sva potrebna dokumentacija za namjensko korištenje i isplate iz kredita ili zahtjev za korištenje od poslovne banke i drugi.

Isplata se obavlja na temelju pisanog i dokumentiranog zahtjeva korisnika kredita. Prije isplate sredstava obavlja se kontrola postavljenog zahtjeva za isplatu. Kod izravnih kredita HBOR, u pravilu, ne izvršava isplate korisniku kredita, već po njegovom nalogu izravno dobavljačima ili izvođačima radova.

Kod plasmana preko poslovnih banaka, osim ako je riječ o inozemnim poslovnim bankama, zahtjev za isplatu sredstava prema HBOR-u podnosi poslovna banka koja je dužna prethodno obaviti kontrolu zahtjeva. Poslovna banka nije, uz zahtjev za isplatu sredstava, obvezna HBOR-u priložiti dokumentaciju, ali ju je dužna čuvati i u slučaju potrebe dati na uvid HBOR-u. HBOR isplaćuje sredstva poslovnoj banci te je poslovna banka u obvezi obavljati isplate prema dobavljačima ili izvođačima radova po nalogu korisnika kredita.

Kod financiranja obrtnih sredstava u investicijskim projektima sredstva se isplaćuju na poslovni račun korisnika kredita koji u određenom roku treba opravdati namjensko korištenje sredstava.

Otplata kredita sastoji se, u pravilu, od razdoblja počeka i otplate glavnice, a utvrđuje se programima kreditiranja i definira brojem rata/godina. Kredit se prenosi u otplatu na dan koji je ugovoren kao datum krajnjeg roka korištenja kredita.

⁸ Kreditni rejting je rezultat primjene jedne od metodologija ocjene različitih skupina klijenata, a sastoji se od financijskog i nefinancijskog rejtinga. Financijski rejting je rezultat financijske analize klijenta, a služi za financijsku ocjenu kreditne sposobnosti klijenata, razvrstavanje klijenata u rizične skupine i izvješćivanje o kvaliteti izravnih kredita.

Prema Izvješčaju o novčanom toku (direktna metoda) na dan 31. prosinca 2021. ostvarenje po kreditnim programima iznosilo je 5.286.659.000,00 kn. Za sve odobrene kredite nisu zaključeni ugovori o kreditu zbog odustajanja klijenata ili iz drugih razloga. Također, dio isplata u 2021. odnosi se na ugovore o kreditu zaključene u prijašnjim godinama.

U tablici broj 4 dan je prikaz planiranih i ostvarenih isplata prema kreditnim programima u 2021.

Tablica broj 4

Ostvarenje prema kreditnim programima u 2021.

– u 000 kn

Redni broj	Program kreditiranja	Ostvareno u 2020.	Planirano 2021.	Ostvareno u 2021.	Indeks (4/2)	Indeks (4/3)
	1	2	3	4	5	6
1.	EU projekti	240.497	363.348	339.950	141,4	93,6
2.	Financijsko restrukturiranje	675.823	405.380	393.680	58,3	97,1
3.	Priprema izvoza	276.673	325.665	347.490	125,6	106,7
4.	Investicije javnog sektora	1.107.089	1.336.438	1.155.939	104,4	86,5
5.	Investicije privatnog sektora	296.688	329.217	312.473	105,3	94,9
6.	Poduzetništvo mladih, žena i početnika	31.627	49.025	49.885	157,7	101,8
7.	Obrtna sredstva	530.730	441.119	429.473	80,9	97,4
8.	COVID-19 programi	661.578	1.066.727	1.158.123	175,1	108,6
9.	Stari kreditni programi	1.704.639	1.172.709	1.099.646	64,5	93,8
	UKUPNO	5.525.344	5.489.628	5.286.659	95,7	96,3

Ostvarene isplate prema kreditnim programima u 2021. iznose 5.286.659,00 kn. Vrijednosno značajnije ostvarenje je u kreditnom programu COVID-19 u iznosu od 1.158.123,00 kn ili 21,9 %, kreditnom programu Investicije javnog sektora u iznosu od 1.155.939,00 kn ili 21,8 % te u Starim kreditnim programima u iznosu od 1.099.646,00 kn ili 20,8 %.

U nastavku se daje pregled osnovnih značajki kreditnih programa koji su bili predmet revizijskih postupaka.

– Kreditni program Priprema izvoza

U okviru kreditnog programa Priprema izvoza odobreno je putem poslovnih banaka 16 kredita u iznosu od 162.174.242,00 kn, a izravno je odobreno osam kredita u iznosu od 166.172.919,00 kn. U 2021. u primjeni je bio program Priprema izvoza donesen na temelju Odluke Uprave iz travnja 2019. Korisnici kredita su poslovni subjekti privatnog sektora (trgovačka društva, obrtnici, fizičke osobe koje samostalno obavljaju djelatnost, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge i ustanove) i poslovni subjekti javnog sektora, trgovačka društva i ostali poslovni subjekti (agencije, ustanove i slično) u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili Republike Hrvatske.

Namjena kredita je financiranje pripreme izvoznih poslova do naplate (nabava sirovine, repromaterijala, poluproizvoda, odnosno podmirenje obveza prema dobavljačima, troškovi radne snage i ostali tekući troškovi) i/ili financiranje naplate izvoza. Način korištenja kredita je financiranje pojedinačnog posla ili okvirni revolving kredit.

U pravilu se ne odobravaju krediti u iznosu nižem od 100.000,00 kn, a najviši iznos kredita ovisi o specifičnostima i kreditnoj sposobnosti korisnika kredita, ugovorenim izvoznim poslovima, izračunu potrebnih sredstava, raspoloživim izvorima financiranja HBOR-a i slično.

Kamatna stopa je najmanje 1,75 % godišnje, fiksna. Naknade su promjenjive, u skladu s Odlukom o naknadama za usluge koje obavlja HBOR važećom na dan obračuna.

Za financiranje pojedinačnog posla rok za korištenje kredita je u pravilu do tri mjeseca, iznimno duže ovisno o trajanju proizvodnog/poslovnog procesa. Kredit se koristi jednokratno ili sukcesivno, na temelju dokumentacije za namjensko korištenje.

Korištenje okvirnog revolving kredita je u pravilu do 12 mjeseci, kredit se koristi na revolving principu, na temelju dokumentacije za namjensko korištenje, uz tromjesečno ili šestomjesečno pravdanje dokumentacijom kojom se dokazuje namjensko korištenje.

Revizijskim postupcima obuhvaćena su tri okvirna revolving kredita s istom pravnom osobom (dva putem poslovnih banaka i jedan izravni) u ukupnom iznosu od 89.989.115,00 kn. Namjena kredita je financiranje obrtnih sredstava u cilju ostvarenja planiranog rasta prihoda od izvoza. Ugovori se na temelju zahtjeva pravne osobe obnavljaju prije roka otplate kredita. Kamatna stopa za korisnika kredita je 1,75 % godišnje, fiksna. Za izravan kredit u 2021. sastavljeno je godišnje praćenje i provjera namjenskog korištenja.

– Kreditni program Investicije privatnog sektora

U okviru kreditnog programa Investicije privatnog sektora u 2021. odobren je 41 kredit u iznosu od 347.557.029,00 kn, od čega je izravno odobreno 27 kredita u iznosu od 314.822.806,00 kn, a putem poslovnih banaka 14 kredita u iznosu od 32.734.223,00 kn. Od ukupno odobrenih sredstava 26 kredita iznose 170.574.092,00 kn ili 49,1 %, a jedan kredit iznosi 176.982.937,00 kn ili 50,9 %.

U 2021. u primjeni je bio program Investicije privatnog sektora donesen na temelju Odluke Uprave iz travnja 2019., Odluke Uprave o dopuni Programa kreditiranja Investicije javnog sektora i Obrtnih sredstava iz siječnja 2021., Odluke o sklapanju Sporazuma o poslovnoj suradnji u subvencioniranju kamate za nabavu mobilnih kućica poslovnim subjektima u sektoru turizma iz veljače 2021. i Odluke o izmjeni i dopuni programa kreditiranja Poduzetništvo mladih, žena i početnika, Investicije privatnog sektora i EU projekti.

Korisnici kredita su poslovni subjekti privatnog sektora – trgovačka društva, obrtnici, fizičke osobe koje samostalno obavljaju djelatnost, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge i ustanove te poslovni subjekti privatnog sektora koji posluju ili će poslovati na području Sisačko-moslavačke županije.

Namjena kredita su ulaganja u osnovna sredstva i obrtna sredstva najviše do 30,0 % ugovorenog iznosa kredita. U pravilu se ne odobravaju krediti u iznosu nižem od 200.000,00 kn, a najviši iznos kredita nije ograničen, već ovisi o specifičnostima i kreditnoj sposobnosti korisnika kredita, namjeni i strukturi ulaganja i raspoloživim izvorima financiranja HBOR-a, pri čemu se može kreditirati do 75,0 % predračunske vrijednosti investicije bez PDV-a.

Kamatna stopa je određena programom od 1,0 % do 3,0 % godišnje, fiksna. U određenim slučajevima kamatna stopa može biti i viša, ovisno o cijeni raspoloživih izvora financiranja i propisima o dodjeli državnih potpora i/ili potpora male vrijednosti.

HBOR zadržava pravo utvrđivanja visine kamatne stope drukčije od navedene u ovom programu za svaki pojedinačni kredit u iznosu od 50.000.000,00 kn i više. Naknade se obračunavaju u skladu s Pravilnikom o naknadama za usluge koje obavlja HBOR važećim na dan obračuna. Rok korištenja kredita je u pravilu do 12 mjeseci. Ovisno o namjeni i dinamici ulaganja, moguće je odobriti i dulji rok korištenja kredita.

Rok otplate ovisno o namjeni i strukturi ulaganja je do 14 godina, uključujući poček do tri godine. Iznimno od navedenog, ovisno o namjeni i strukturi ulaganja, moguće je odobriti rokove otplate i počeka, primjerice za ulaganja u turizam ili ako investicijska studija ukazuje na potrebu za duljom ročnosti i/ili počekom do 17 godina, uključujući poček do četiri godine.

Revizijskim postupcima obuhvaćena su dva vrijednosno najznačajnija izravna kredita u iznosu od 209.719.857,00 kn.

S korisnikom kredita je u lipnju 2021. zaključen Dodatak XIII. Ugovoru o kreditu u iznosu od 176.982.937,00 kn, čime je prvotno ugovoreni iznos kredita povećan za 47,3 %, a ugovorene su i druge izmjene. Prema Dodatku XIII. Ugovora o kreditu krajnji rok korištenja kredita je 31. srpnja 2022. koji je ujedno i datum prijenosa kredita u otplatu. Otplata kredita je u 52 jednake uzastopne tromjesečne rate, od kojih prva dopijeva na naplatu 31. siječnja 2027. Ugovorena je kamatna stopa 3,0 % godišnje, fiksna. Prije korištenja sredstava sastavljeno je izvješće financijskog nadzora o namjenskom korištenju sredstava i ocjena stupnja dovršenosti investicijskog projekta.

Izravni kredit u iznosu od 32.588.382,00 kn odobren je trgovačkom društvu za povećanje proizvodnog kapaciteta za osnovna i obrtna sredstva. Odnosi se na dodatno investicijsko ulaganje za dovršetak građevinskih radova na izgradnji proizvodne hale zbog povećanja kapaciteta proizvodnog pogona. Kamatna stopa je 3,0 %, promjenjiva temeljem odluke nadležnog tijela HBOR-a. Rok otplate je 14 godina uključujući poček. Kredit je osiguran propisanim instrumentima osiguranja. Prije korištenja kreditnih sredstava sastavljena su izvješća o investicijskom nadzoru u korištenju kredita, a provedeno je i godišnje praćenje.

– Kreditni program Investicije javnog sektora

U okviru kreditnog programa Investicije javnog sektora u 2021. odobreno je 18 kredita u iznosu od 1.533.825.965,00 kn. Izravno je odobreno devet kredita u iznosu od 1.267.751.607,00 kn, a putem poslovnih banaka odobreno je devet kredita u iznosu od 266.074.358,00 kn.

U 2021. u primjeni je bio program Investicije javnog sektora donesen na temelju Odluke Uprave iz travnja 2019. i Odluke Uprave o dopuni Programa kreditiranja Investicije javnog sektora i Obrtnih sredstava iz siječnja 2021. U lipnju 2021. Uprava je donijela Odluku o Zaključcima sa 6. sjednice Odbora za upravljanje aktivom i pasivom u 2021., a u srpnju 2021. Odluku o izmjeni Zaključaka sa 6. sjednice Odbora za upravljanje aktivom i pasivom u 2021. kojima je utvrđena visina kamatne stope po programu kreditiranja Investicije javnog sektora.

Korisnici kredita su subjekti javnog sektora – jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te društva, ustanove i agencije u vlasništvu ili u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili Republike Hrvatske. Od veljače 2021. krediti se odobravaju za namjenu oporavka od posljedica potresa i poticanje gospodarskog razvitka poslovnim subjektima privatnog sektora koji ulažu na području Sisačko-moslavačke županije.

Namjena kredita su investicijska ulaganja poslovnih subjekata javnog sektora s ciljevima poticanja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije te općenito izgradnje društvene i poslovne infrastrukture i obrtna sredstva najviše do 30,0 % ugovorenog iznosa kredita.

U pravilu se ne odobravaju krediti u iznosu nižem od 300.000,00 kn, a najviši iznos nije ograničen, već ovisi o specifičnostima i kreditnoj sposobnosti kredita, namjeni i strukturi ulaganja i raspoloživim izvorima financiranja HBOR-a, pri čemu se može kreditirati do 100,0 % predračunske vrijednosti investicije. Kamatne stope određene su u programu od 1,0 % do 2,0 % godišnje ovisno o korisniku kredita. U određenim slučajevima kamatna stopa može biti i viša, ovisno o cijeni raspoloživih izvora financiranja i propisima o dodjeli državnih potpora i/ili potpora male vrijednosti. HBOR zadržava pravo utvrđivanja visine kamatne stope drukčije od navedene u ovom programu za svaki pojedinačni kredit u iznosu od 50.000.000,00 kn ili više.

Rok otplate je ovisno o namjeni i strukturi ulaganja do 15 godina, uključujući poček do pet godina. Iznimno od navedenog, za ulaganja u turizam moguće je odobriti rok otplate do 17 godina, uključujući poček do četiri godine.

Također, Programom je određena visina naknade, rok i način korištenja kredita, rok otplate, način otplate, instrumenti osiguranja, povezani dokumenti i drugo.

Revizijskim postupcima obuhvaćena su četiri odobrena kredita (od čega je jedan kredit odobren putem poslovne banke) u iznosu od 1.067.000.000,00 kn koja su odobrena za izgradnju objekata i nabavu opreme za novu bolnicu, izgradnju autoceste A7, obnovu i modernizaciju pruga za međunarodni i regionalni promet i aktivnosti u funkciji infrastrukture i prometa na mreži te uređenje dijela obale.

Kreditni obuhvaćeni revizijom i financirani direktnim modelom kreditiranja osigurani su Jamstvom Republike Hrvatske, koje pokriva 100,0 % obveza po kreditima uključujući glavnice, kamate i naknade. Uz Jamstvo Republike Hrvatske jedan korisnik kredita je dostavio i obvezne instrumente osiguranja (zadužnicu i bjanko vlastite trasirane i akceptirane mjenice s odredbom „bez protesta” i mjeničnim očitovanjem).

Kamatne stope određene su u skladu s programom kreditiranja, a za dva korisnika kredita određene visine kamatnih stopa definirane su pregovorima s klijentima s obzirom na tržišne uvjete.

– Kreditni program Poduzetništvo mladih, žena i početnika

U okviru kreditnog programa Poduzetništvo mladih, žena i početnika u 2021. odobren je 71 kredit u iznosu od 55.920.734,00 kn. Putem poslovnih banaka odobrena su 43 kredita u iznosu od 28.955.034,00 kn, a izravno 28 kredita u iznosu od 26.965.700,00 kn.

U 2021. u primjeni je bio program Poduzetništvo mladih, žena i početnika donesen na temelju Odluke Uprave iz travnja 2019. te Odluke o izmjeni i dopuni Programa kreditiranja poduzetništvo mladih, žena i početnika, Investicije privatnog sektora i EU projekti iz listopada 2021.

Korisnici kredita su subjekti privatnog sektora – trgovačka društva, obrtnici, fizičke osobe koje samostalno obavljaju djelatnost, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge i ustanove, koji su mladi poduzetnici, poduzetnici početnici (*start-up*) i žene poduzetnice. Od listopada 2021. krediti se odobravaju za namjenu oporavka od posljedica potresa i poticanje gospodarskog razvitka poslovnim subjektima privatnog sektora koji ulažu na području Sisačko-moslavačke županije.

Namjena kredita su ulaganja u osnovna sredstva (materijalnu i nematerijalnu imovinu) u cilju pokretanja poslovanja, modernizacije poslovanja, uvođenja novih tehnologija, povećanja kapaciteta, uključujući i turističke, razvoja i uvođenja novih proizvoda ili usluga i poticanje novog zapošljavanja i slično te obrtna sredstva najviše do 30,0 % ugovorenog iznosa kredita.

Prema Programu iz listopada 2021. namjena kredita je i ulaganje u osnovna sredstva (materijalnu i nematerijalnu imovinu) u cilju oporavka od posljedica potresa i poticanja gospodarskog razvitka Sisačko-moslavačke županije.

U pravilu se ne odobravaju krediti u iznosu nižem od 200.000,00 kn, a najviši iznos kredita iznosi 2.000.000,00 kn, ovisno o specifičnostima i kreditnoj sposobnosti korisnika kredita te namjeni i strukturi ulaganja. Kamatna stopa iznosi 2,0 % godišnje, fiksna i 1,0 % godišnje, fiksna za poslovne subjekte koji ulažu u opravak od posljedica potresa i gospodarski razvitak Sisačko-moslavačke županije. Rok otplate je ovisno o namjeni i strukturi ulaganja, do 12 godina, uključujući početak do tri godine. Također, Programom je određena visina naknade, rok i način korištenja kredita, rok otplate, način otplate, instrumenti osiguranja, povezani dokumenti i drugo.

Revizijskim postupcima obuhvaćeno je sedam odobrenih kredita (pet kredita odobreno je izravnim kreditiranjem, a dva kredita putem poslovne banke) u iznosu od 8.141.409,00 kn koji su odobreni za izgradnju samoposlužne autopraonice i *caffe* bara, građevinske radove i opremanje poslovnog prostora za dječju igraonicu, kupnju poslovnog prostora za stomatološku djelatnost, kupnju i uređenje poslovnog prostora za proizvodnju kruha, svježih peciva, slastičarskih proizvoda i kolača, kupnju poslovnog prostora za frizerski salon te kupnju građevinskih strojeva i opreme. Kamatna stopa ugovorena je u visini od 2,0 % u skladu s Programom, dok je za dva korisnika kredita ugovorena niža kamatna stopa od utvrđene Programom u visini od 1,8 % godišnje od iznosa kredita u korištenju ili u otplati, fiksna, koja je utvrđena temeljem Mjere sniženja kamatnih stopa HBOR-a koje se uklapaju u uvjete Inicijative Europske investicijske banke (EIB) za zapošljavanje mladih. Krediti obuhvaćeni revizijom i financirani direktnim modelom kreditiranja osigurani su propisanim instrumentima osiguranja: mjenicama, zadužnicama, založnim pravom na nekretninu te pojedini krediti i portfeljnim jamstvom HAMAG-BICRO-a.

– Kreditni program Obrtna sredstva

U okviru kreditnog programa Obrtna sredstva odobreno je 39 kreditnih zahtjeva u ukupnom iznosu od 790.395.894,00 kn. Izravnim kreditiranjem odobren je 21 kreditni zahtjev u iznosu od 776.066.277,00 kn, a putem poslovnih banaka 18 kreditnih zahtjeva u iznosu od 14.329.617,00 kn. U 2021. u primjeni je bio kreditni program Obrtna sredstva donesen na temelju Odluka Uprave iz travnja 2019. i kolovoza 2020. te Odlukama o izmjeni i dopuni kreditnog programa Obrtna sredstva iz siječnja i srpnja 2021.

Korisnici programa su poslovni subjekti privatnog sektora te poslovni subjekti javnog sektora u vlasništvu ili većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili Republike Hrvatske. Također, namijenjen je oporavku od posljedica potresa i poticanja gospodarskog razvitka Sisačko-moslavačke županije kreditiranjem poslovnih subjekata privatnog i javnog sektora koji ulažu na području Sisačko-moslavačke županije.

Namjena kreditnog programa je financiranje tekućeg poslovanja, podmirenje kratkoročnih obveza prema financijskim institucijama, državi i drugih kratkoročnih obveza. Nije dozvoljeno kreditiranje povrata pozajmica vlasniku, povezanim osobama i ostalim trećim osobama.

Prema programu kreditiranje se provodi u suradnji s poslovnim bankama (putem poslovnih banaka ili po modelu podjele rizika). Iznimno je bilo moguće i izravno kreditiranje kada korisnik kredita zahtjev i pripadajuću dokumentaciju podnosi HBOR-u.

Izravno kreditiranje je dopušteno za kredite u iznosima iznad 37.000.000,00 kn, izvoznici (u ovisnosti od visine poslovnih prihoda) te za kredite za oporavak od posljedica potresa i gospodarski razvitak Sisačko-moslavačke županije.

Kreditni su se odobravali u kunama te uz valutnu klauzulu vezanu za euro, a mogli su se odobravati u iznosima od 100.000,00 kn na više. Najviši iznos kredita ovisio je o specifičnostima i kreditnoj sposobnosti korisnika kredita, namjeni i strukturi transakcije i raspoloživim izvorima financiranja HBOR-a. Propisana kamatna stopa iznosila je od 2,0 % za kratkoročne kredite do 3,5 % za dugoročne kredite. Posebna kamatna stopa je namijenjena poduzetnicima izvoznicima u visini od 0,8 % te za oporavak od posljedica potresa i gospodarski razvitak Sisačko-moslavačke županije u visini od 0,5 %. HBOR je zadržavao pravo utvrđivanja visine kamatne stope drukčije od navedenih za svaki pojedinačni kredit u iznosu od 5.000.000,00 EUR i više.

Kod kreditiranja u suradnji s poslovnim bankama instrumente osiguranja utvrđuje poslovna banka, kod kreditiranja po modelu podjele rizika instrumente osiguranja utvrđuju poslovna banka i HBOR, a kod izravnog kreditiranja HBOR s korisnikom kredita ugovara instrumente osiguranja u skladu s unutarnjim aktima HBOR-a. Također, Programom je određena visina naknade, rok i način korištenja kredita, rok otplate, način otplate i drugo.

Revizijskim postupcima su obuhvaćena četiri kreditna odobrenja za financiranje obrtnih sredstava u sektoru brodogradnje u iznosu od 657.801.789,00 kn, od kojih je jedan iznosio 564.351.821,00 kn. Krediti su financirani izravnim kreditiranjem. Osigurani su propisanim instrumentima osiguranja: mjenicama, zadužnicama, založnim pravom na pokretnine te jamstvom Republike Hrvatske.

Revizijskim postupcima su obuhvaćena četiri kredita koja su odobrena dvama društvima u djelatnosti brodogradnje u ukupnom iznosu od 657.801.789,00 kn. Jednom društvu su direktnim kreditiranjem odobrena tri kredita u iznosima od 48.109.912,00 kn, 32.500.000,00 kn i 12.840.056,00 kn, iako nisu ispunjeni uvjeti u vezi s dodjelom kredita po modelu direktnog kreditiranja, jer je izravno kreditiranje bilo predviđeno za kredite u iznosu većem od 37.000.000,00 kn. Također, izravno kreditiranje je moguće klijentima izvoznicima u iznosu kredita od 10.000.000,00 kn na više, ali iznos kredita ne može biti viši od 25,0 % poslovnih prihoda ostvarenih u posljednjoj financijskoj godini za koju su dostupni službeni godišnji financijski izvještaji.

Također, drugom društvu je odobrena vrsta kredita koja nije predviđena kreditnim programom. Naime, odobren je devizni kredit, a programom su predviđeni kunski krediti i krediti uz valutnu klauzulu. Nadležno tijelo HBOR-a odobrilo je kredit u iznosu od 75.075.000,00 EUR (564.351.821,00 kn) na temelju kreditnog prijedloga prema kojem je nakon kreditne obrade tražitelju kredita dodijeljen najlošiji kreditni rejting za 2020., usprkos tomu predloženo je odobrenje kredita što je, između ostalog, obrazloženo činjenicom da se radi o proizvodnoj djelatnosti i izvozniku. Kredit je odobren za obrtna sredstva te dospijeva po isporuci broda. Odobren je uz jamstvo Republike Hrvatske u korist HBOR-a i jedne poslovne banke u iznosu od 80.080.000,00 EUR.

Izdano jamstvo Republike Hrvatske pokriva 80,0 %, a garancija poslovne banke 20,0 % ukupnog kredita koji iznosi 100.100.000,00 EUR.

Prema odredbama Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom dodijeljeni kreditni rejting smatra se neprihvatljivim, osim ako klijent nema jasan plan dokapitalizacije i/ili plan restrukturiranja.

Pri obradi kreditnog zahtjeva nije izrađeno mišljenje o procjeni kreditnog rizika Sektora upravljanja rizicima, što je u skladu s odredbama članka 98. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, prema kojima se mišljenje o procjeni kreditnog rizika ne izrađuje za plasmane osigurane minimalno 80,0 % bezuvjetnim jamstvom Republike Hrvatske.

Mišljenje obuhvaća ključne informacije vezane za procjenu kreditnog rizika navedene u kreditnom prijedlogu i prema tome se određuje prihvatljivost plasmana sa stajališta kontrole rizika: ocjena izloženosti osnovnim kreditnim rizicima (karakter klijenta, menadžment, kreditna sposobnost, plasman, kapital i okruženje), rizik instrumenata osiguranja, ostali kreditni rizici (valutna izloženost klijenta, kamatni rizik, operativni rizik), rizik koncentracije (okruženje, povezane osobe) i ostali rizici.

Kreditni obuhvaćeni revizijskim postupcima odobreni su uz jamstva Republike Hrvatske koja pri ocjeni dodjele jamstva nisu sadržavala sve potrebne elemente. Naime, prema Izvješću o obavljenoj reviziji Državnog proračuna za 2021. izdana su državna jamstva za tri gore navedena kredita u iznosu od 648.710.344,00 kn, tražiteljima (brodogradilištima) čiji zahtjevi s prijedlozima dodjele jamstava nisu sadržavali sve elemente propisane odredbama članka 48. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu (Narodne novine 135/20, 69/21 i 122/21). Naime, prije upućivanja prijedloga odluke o davanju jamstva Vladi Republike Hrvatske na donošenje, nadležno ministarstvo dužno je za dokumentirani zahtjev tražitelja jamstva ishoditi sve zakonom propisane elemente (ocijeniti temelj donošenja prijedloga dodjele jamstva, ocijeniti bonitet tražitelja, stanje zaduženosti, efekte novog zaduženja na mogućnost razvoja i likvidnosti te izraditi stručno mišljenje i jasno opredjeljenje prema odobrenju predloženog jamstva, uključujući pravnu i financijsku analizu svih elemenata državnog jamstva i prisutnih rizika za vrijeme trajanja jamstva).

– Kreditni program Obrtna sredstva COVID-19

U okviru mjera pomoći gospodarstvenicima pogođenim pandemijom COVID-19 provodila su se četiri kreditna programa odnosno mjere: Obrtna sredstva COVID-19, COVID-19 za drvoprerađivače, Okvirni krediti poslovnim bankama za financiranje obrtnih sredstava mikro, malih i srednjih poduzetnika pogođenih pandemijom COVID-19 te Okvirni krediti poslovnim bankama za financiranje obrtnih sredstava mikro, malih i srednjih poduzetnika pogođenih pandemijom COVID-19 uz osiguranje jamstvom HAMAG-BICRO-a. Ukupno su odobrena 64 kreditna zahtjeva u iznosu od 103.409.657,00 EUR, odnosno 777.348.360,00 kn.

U okviru kreditnog programa Obrtna sredstva COVID-19 izravnim kreditiranjem odobrena su 43 kreditna zahtjeva u ukupnom iznosu od 94.689.677,00 EUR, odnosno 711.798.757,00 kn. Od odobrenih kredita, najmanji odobreni iznos kredita je 1.250.000,00 kn, a najveći odobreni iznos kredita je 250.000.000,00 kn ili 35,1 % od ukupno odobrenih sredstava iz ovog kreditnog programa.

U 2021. u primjeni je bio kreditni program Obrtna sredstva COVID-19 donesen na temelju Odluke Uprave iz ožujka 2020., odluka o izmjeni privremene mjere Kreditnog programa Obrtna sredstva COVID-19 iz lipnja i prosinca 2020., Odluke o prihvaćanju zaključaka s 2. sjednice Odbora za procjenu i mjerenje kreditnog rizika iz veljače 2021. te Odluka o izmjenama i dopunama privremene mjere Kreditnog programa Obrtna sredstva COVID-19 iz travnja, svibnja, srpnja i prosinca 2021.

Namjena kredita je financiranje tekućeg poslovanja i podmirenje kratkoročnih obveza. Program se provodio u suradnji s poslovnim bankama po modelu podjele rizika te izravnim kreditiranjem. Krediti su se mogli odobravati u kunama ili uz valutnu klauzulu vezanu za euro. Rok korištenja kredita je bio do 12 mjeseci, a rok otplate do pet godina uključujući mogućnost počeka do 12 mjeseci.

Kamatna stopa za korisnike kredita je bila nepromjenjiva i iznosila je od 0,0 % godišnje za vrijeme korištenja i prve tri godine otplate. Za četvrtu i petu godinu otplate kamatna stopa je iznosila do 2,0 % godišnje. HBOR je zadržao pravo utvrđivanja drukčije visine kamatne stope za pojedinačne iznose kredita od 50.000.000,00 kn i više. Naknada za obradu kreditnog zahtjeva te naknada za rezervaciju sredstava se nije naplaćivala.

U svrhu osiguranja bržeg odobravanja izravnih kredita za obrtna sredstva mjera COVID-19, kao i izravnih kredita za obrtna sredstva za klijente iz Sisačko-moslavačke županije (potresom pogođeno područje) Uprava je u veljači 2021. donijela Uputu za obradu i odobravanje izravnih kredita po programima Obrtna sredstva Mjera COVID-19 i Obrtna sredstva za klijente iz Sisačko-moslavačke županije. Uputa se odnosi na zahtjeve za izravne kredite po programima u iznosu od 1.500.000,00 kn na više za obrtna sredstva COVID-19 kredite te od 750.000,00 kn na više za kredite klijentima koji posluju u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno sedam odobrenih kreditnih zahtjeva za obrtna sredstva u iznosu od 387.000.000,00 kn. Svi krediti su osigurani mjenicama i zadužnicama, a pojedini krediti su osigurani i portfeljnom policom osiguranja kredita i/ili založnim pravom na nekretnine i pokretnine.

Također, u 2021. kao privremena mjera podrške poslovnim subjektima pogođenim pandemijom koronavirusa, HBOR je na temelju Odluke o uvjetima okvirnih kredita za likvidnost poduzetnika pogođenih pandemijom koronavirusa iz rujna 2020. odobravao okvirne kredite poslovnim bankama uz osiguranje jamstvom HAMAG-BICRO-a.

U okviru ove mjere u 2021. odobrena su tri kredita krajnjim korisnicima u ukupnom iznosu sredstava HBOR-a od 4.904.277,00 kn. Namijenjen je mikro, malim i srednjim poduzetnicima prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 29/02, 63/07, 53/12, 56/13 i 121/16).

Namjena kredita je financiranje plaća, režijskih troškova i ostalih osnovnih troškova poslovanja, nabava sirovina i podmirenje obveza prema dobavljačima te ostalih troškova tekućeg poslovanja. Krediti su odobravani u kunama uz valutnu klauzulu vezanu za euro, u iznosu od 187.500,00 EUR do najviše 2.000.000,00 EUR. Kamatna stopa je iznosila do 2,0 % godišnje, fiksno. Iznos naknada, rok i način korištenja te rok otplate određivala je poslovna banka. Osiguranje kredita je pojedinačno ESIF (Europski strukturni i investicijski fondovi) jamstvo HAMAG-BICRO-a u visini od minimalno 50,0 % ukupnog iznosa kredita (u skladu sa sporazumom koji je pojedina banka sklopila s HAMAG-BICRO-om) te ostali instrumenti osiguranja koje određuje poslovna banka.

Revizijskim postupkom obuhvaćen je okvirni kredit poslovnoj banci u ukupnom iznosu od 1.324.729,00 EUR odobren uz valutnu klauzulu. Iz navedenog okvirnog kredita je u 2021. odobren jedan kredit krajnjem korisniku u kojem su sredstva HBOR-a iznosila 1.916.879,00 kn odnosno 255.000,00 EUR. Uz mjenice, zadužnice, založno pravo na nekretninu, instrument osiguranja je policica osiguranja HAMAG BICRO-a u visini 80,0 % glavnice kredita.

– Kreditni program Kredit kupcu

U okviru kreditnog programa Kredit kupcu odobrena su dva kreditna zahtjeva u ukupnom iznosu od 46.662.090,00 kn. U 2021. u primjeni je bio kreditni program Kredit kupcu donesen na temelju Odluke Uprave iz prosinca 2018. te Pravilnikom o naknadama za usluge koje obavlja HBOR iz ožujka 2020.

Namjena Programa je kreditiranje izvoza roba i usluga, odnosno omogućavanje konkurentnosti izvozniciima na međunarodnim tržištima (odobravanjem dužih rokova otplate kupcima u inozemstvu), povećanje likvidnosti izvoznika te umanjivanje rizika s kojima se izvoznici susreću pri sudjelovanju u međunarodnoj razmjeni.

Korisnici kredita mogu biti poslovna banka kupca s kojim je izvoznik zaključio izvozni ugovor ili kupac uz prihvatljivo osiguranje. Zahtjev za odobrenje kredita podnosi izvoznik koji se obvezao, prema zahtjevu kupca ili uvjetima međunarodnog natječaja, ponuditi izravan kredit kupcu kojim će se platiti potraživanje iz izvoznog ugovora.

Odobrena sredstva kredita po programu, po ispunjenju preduvjeta iz Ugovora o kreditu, izravno se isplaćuju na račun izvoznika u valuti izvoznog ugovora, a kredit otplaćuje kupac u inozemstvu ili njegova poslovna banka. Kredit se ugovara u valuti izvoznog ugovora. Može iznositi 100,0 % vrijednosti izvoznog ugovora za rokove otplate do dvije godine, odnosno najviše do 85,0 % iznosa izvoznog ugovora za rokove otplate duže od dvije godine. Kamatna stopa ovisi o bonitetu banke, bonitetu kupca, državi izvoza i izvoznom poslu, a može biti fiksna ili varijabilna.

Rok korištenja odobrenih sredstava ovisi o pojedinostima izvoznog posla odnosno projekta i određuje se Ugovorom o kreditu u skladu s rokovima i uvjetima izvoznog ugovora. Instrument osiguranja je, u pravilu, neopoziva, bezuvjetna bankarska garancija.

Revizijskim postupcima su obuhvaćena oba kredita. Odobrena su istom inozemnom kupcu po nalogu prodavatelja iz Republike Hrvatske iz djelatnosti telekomunikacija. Instrument osiguranja je polica osiguranja kredita od političkih i komercijalnih rizika u visini 95,0 % iznosa glavnice i redovne kamate kredita izdana od HBOR-a u ime i za račun Republike Hrvatske.

– Kreditni program Financiranje u suradnji s *leasing* društvima

U okviru programa Financiranje u suradnji s *leasing* društvima financirano je putem tri *leasing* društva ukupno 585 pojedinačnih plasmana u iznosu od 91.756.799,00 kn. U 2021. u primjeni je bio kreditni program Financiranje u suradnji s *leasing* društvima donesen na temelju Odluke Uprave iz lipnja 2018. te Odluke o izmjeni Odluke o uvjetima odobravanja okvirnih kredita leasing društvima iz prosinca 2018.

Program je namijenjen *leasing* društvima za financiranje financijskog *leasinga* sljedećim korisnicima *leasinga*: mikro, mali i srednji poduzetnici, uključujući i fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost i druge pravne osobe. Prihvatljivi objekti *leasinga* koji mogu biti novi ili rabljeni su: oprema, strojevi, gospodarska vozila, osobna vozila koja se koriste u gospodarske svrhe, plovila i hidroavioni.

HBOR je provodio ovaj kreditni program putem *leasing* društava koja su s HBOR-om ugovorila suradnju na provođenju programa. Iznos financiranja, vlastito učešće i rokove otplate definira *leasing* društvo, pri čemu rok otplate ne može biti kraći od dvije godine. Financiranje se odobravalo u kunama.

Kamatna stopa za *leasing* društvo utvrđivala se najmanje u visini osnovne stope uvećane za maržu koja se utvrđuje ovisno o ocjeni kreditnog ranga *leasing* društva i ponuđenih instrumenata osiguranja (kolateralizacija) u skladu s HBOR-ovim Pravilnikom o utvrđivanju referentne i diskontne stope. Kamatnu stopu, naknade te instrumente osiguranja za primatelja *leasinga* utvrđivalo je *leasing* društvo. Također, programom je određena visina naknade, rok i način korištenja kredita, rok otplate, način otplate, instrumenti osiguranja, povezani dokumenti i drugo.

Revizijom je obuhvaćen okvirni ugovor s jednim *leasing* društvom u iznosu od 50.000.000,00 kn uz rok korištenja do 30. travnja 2022. i otplatu kroz 36 jednakih uzastopnih mjesečnih rata, od kojih prva dospijeva na naplatu 31. svibnja 2023. Kamatna stopa iznosi 1,2 % godišnje, fiksna. Naknada za svaku povučenu tranšu iznosi 0,4 % jednokratno na odobreni iznos tranše.

Instrumenti osiguranja su zadužnica, bjanko-zadužnice, vlastite trasirane mjenice s mjeničnim očitovanjem te polica osiguranja kredita jednog osiguravajućeg društva iz Republike Hrvatske.

– Kontrola namjenskog korištenja kredita

Prema odredbama članka 26. Statuta HBOR-a, stručne službe trebaju redovito obavljati kontrolu namjenskog korištenja sredstava plasmana odobrenih neizravno ili izravno krajnjim korisnicima.

Kontrola namjenskog korištenja plasmana uređena je Pravilnikom o upravljanju kreditnim rizikom, Općim uvjetima kreditnog poslovanja, Općim uvjetima financijskog nadzora, Metodologijom za provedbu investicijskog nadzora, Uputom za obradu zahtjeva za izravne kredite po programima Obrtna sredstva Mjera COVID-19 i Obrtna sredstva za klijente Sisačko-moslavačke županije i ostalim unutarnjim aktima.

Općim uvjetima kreditnog poslovanja utvrđeni su uvjeti i način korištenja kredita. Pri zaključivanju ugovora o kreditu HBOR u pravilu utvrđuje osnovne namjene i iznose kredita koji se mogu iskoristiti za te namjene. Korisnik kredita u obvezi je namjenski koristiti kredit. U slučaju nenamjenskog korištenja kredita, HBOR ima pravo raskinuti ugovor o kreditu i zatražiti povrat cjelokupnog potraživanja po kreditu.

HBOR obavlja kontrolu namjenskog korištenja izravnih kredita. Kod kredita koje je odobrila poslovna banaka, poslovna banka ima obvezu kontrole namjenskog korištenja, ali HBOR zadržava pravo kontrole namjenskog korištenja kredita kod poslovne banke i kod krajnjeg korisnika.

Prema članku 112., stavku 1. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, isplata kredita obavlja se na temelju pisanog i dokumentiranog zahtjeva korisnika kredita koji sadrži i specifikaciju plaćanja te presliku dokumentacije na temelju koje je moguće obaviti prethodnu kontrolu namjenskog korištenja kredita.

Pravilnik o upravljanju kreditnim rizikom nadalje propisuje da je investicijski nadzor u vezi ispunjenja preduvjeta i isplate kredita za financiranje investicijskih projekata⁹ određen Metodologijom za provedbu investicijskog nadzora koja se primjenjuje u korištenju kredita za investicijske projekte za koje je HBOR zaključio ugovor o izravnom kreditu te u otplati kredita.

Za investicijske projekte klijenata kojima su odobreni ukupni krediti (ukupna izloženost) između 1.500.000,00 kn i 3.000.000,00 kn, Metodologija za provedbu investicijskog nadzora primjenjuje se u smanjenom opsegu, pri čemu se, osim u slučaju opravdane potrebe, obavlja samo administrativni pregled isplatne dokumentacije bez obilaska lokacije investicijskog projekta.

Metodologija za provedbu investicijskog nadzora primjenjuje se u korištenju kredita za investicijske projekte za koje su odobreni ukupni krediti (ukupna izloženost) pojedinom klijentu u iznosu iznad 3.000.000,00 kn.

Također, primjenjuje se neovisno o iznosu odobrenog kredita na investicijske projekte kod kojih je kao instrument osiguranja ugovorena buduća vrijednost nekretnine, investicijske projekte koji se sufinanciraju sredstvima iz EU fondova te za investicijske projekte za koje je nekim drugim aktom HBOR-a ili odlukom tijela odlučivanja propisana obveza provedbe investicijskog nadzora u korištenju kredita.

Iznimno, investicijski nadzor može se provoditi i nad ostalim investicijskim projektima ako postoji poslovni interes HBOR-a u kojem slučaju odredba o provođenju investicijskog nadzora mora biti navedena u Ugovoru o kreditu (kreditiranje uz podjelu rizika, krediti za obrtna sredstva).

⁹ Investicijski projekt je bilo koja aktivnost u svrhu čije realizacije je zaključen Ugovor o kreditu koji kao rezultat ima nabavu, nastanak ili preinaku investicijskog objekta (nasada, proizvodnog pogona, poslovnog prostora, broda, zrakoplova, opreme ili druge proizvodne jedinice).

Metodologija za provedbu investicijskog nadzora u otplati primjenjuje se za plasmane neovisno o njihovu načinu plasiranja (izravni ili neizravni). Investicijski nadzor izravnih kredita u otplati obvezno se provodi za sve izravne kredite kod kojih nije bio proveden investicijski nadzor u korištenju, kao i za ostale izravne kredite u skladu s unutarnjim aktima HBOR-a.

Za izravne kredite obuhvaćene revizijom obavljen je investicijski nadzor. Također, HBOR je dostavio tablični pregled 22 korisnika kredita za koja su sastavljena izvješća o investicijskom nadzoru u korištenju (otplati). Kontrolirani su krediti u otplati odobreni 2019. po modelu podjele rizika. Za praćenje neizravnih kredita preko poslovnih banaka dostavljen je tablični pregled prema kojem je u 2021. obavljeno godišnje praćenje 17 kredita u otplati kod tri poslovne banke, za što su sastavljena izvješća o provedenom investicijskom nadzoru. Osim toga, provjereno je 57 isplata krajnjim korisnicima kredita jednog *leasing* društva, za što je sastavljena informacija za Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika.

– Praćenje otplate

Prema članku 138. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, HBOR redovito prati ispunjavaju li klijenti obveze plaćanja u roku te kontrolira njihovo financijsko stanje. Svi krediti prate se prema urednosti otplate kredita.

Cilj praćenja klijenata je kontinuirana analiza izloženosti HBOR-a kreditnom riziku i omogućavanje pravovremene reakcije na njegovo povećanje. HBOR prati sve klijente najmanje na godišnjem nivou, osim pravnih osoba u vlasništvu Republike Hrvatske, jedinica lokalne uprave i samouprave, ustanove, neprofitne organizacije i slično koje se prate samo temeljem urednosti plaćanja.

Praćenje klijenta prema kojem je HBOR ukupno izložen u iznosu do 1.500.000,00 kn (do srpnja 2021.) odnosno do 3.000.000,00 kn (nakon srpnja 2021.) obavlja se na način da se prati urednost podmirivanja obveza te se jednom godišnje provjeravaju opći podaci klijenta, povezane osobe, veličina klijenta te pridržavanje ugovornih odredbi (financijskih i nefinancijskih).

Praćenje klijenta prema kojem je HBOR ukupno izložen u iznosu većem od 1.500.000,00 kn (do srpnja 2021.) odnosno iznosu većem od 3.000.000,00 kn (nakon srpnja 2021.) provodi se provjerom općih podataka klijenta, povezanih osoba, veličine klijenta, financijskog rejtinga klijenta/grupe povezanih osoba, pridržavanja ugovornih odredbi, instrumenata osiguranja, pokazatelja financijskih poteškoća i ostalih podataka koji se unose u obrazac Godišnje praćenje, a najkasnije do 31. listopada tekuće godine.

Provjerava se pridržava li se klijent svih obvezujućih klauzula iz ugovora o kreditu i ugovorenih rokova, dinamikom koja odgovara pojedinom ugovoru o kreditu.

Praćenje neizravnih klijenata (neizravno kreditiranje) obavlja se na način da se osnovni podaci o klijentu (banci ili *leasing* društvu) ažuriraju u informatičkom sustavu na temelju podataka iz HBOR-u dostupnih registara. U slučaju nepovoljnih informacija provjera namjenskog korištenja sredstava obavlja se posjetom poslovnoj banci, uvidom u kreditni predmet i obilaskom krajnjeg korisnika kredita.

Godišnje praćenje banaka provodi se na temelju revidiranih godišnjih financijskih izvještaja banaka te dostupnih revizijskih izvještaja primjenom Metodologije za ocjenu i odabir banaka. Za sve izravne kredite koji su obuhvaćeni revizijskim postupcima koji podliježu obvezi godišnjeg praćenja sastavljeni su obrasci godišnjeg praćenja.

III. REVIZIJA ZA 2021.

Postupci revizije provedeni su od 5. srpnja 2022. do 4. srpnja 2023.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi revizije usklađenosti.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji uređuju kreditno poslovanje HBOR-a
- provjeriti usklađenost operativnih troškova te postupaka javne nabave sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima
- provjeriti provode li se druge aktivnosti u skladu s mjerodavnim propisima koji uređuju poslovanje HBOR-a i
- provjeriti provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijave ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o HBOR-u
2. Zakon o radu (Narodne novine 93/14, 127/17, 98/19 i 151/22)
3. Zakon o računovodstvu (Narodne novine 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20 i 114/22)
4. Zakon o sprječavanju sukoba interesa (Narodne novine 143/21)
5. Zakon o javnoj nabavi
6. Statut HBOR-a, pročišćeni tekst (srpnja 2014.)
7. Pravilnik o makroorganizaciji HBOR-a (siječanj 2019., siječanj 2021., travanj 2021. i studeni 2021.)
8. Pravilnik o mikroorganizaciji HBOR-a (prosinac 2020., siječanj 2021., travanj 2021. i studeni 2021.)
9. Pravilnik o radu (ožujak 2019.)
10. Pravilnik o upravljanju učinkom
11. Pravilnik o javnoj nabavi
12. Pravilnik o jednostavnoj nabavi
13. Pravilnik o materijalnim pravima radnika HBOR-a (srpanj 2016.)
14. Pravilnik o rashodima HBOR-a (veljača 2019.)
15. Pravilnik o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava (siječanj 2019. i rujanj 2021.)
16. Pravilnik o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja HBOR-a
17. Pravilnik o upravljanju kreditnim rizikom, pročišćeni tekst (prosinac 2018., srpanj 2021. i studeni 2021.)
18. Pravilnik o planiranju poslovanja HBOR-a i Grupe HBOR (listopad 2019.)
19. Pravilnik o opremanju radnih mjesta u HBOR-u (srpanj 2016.)

20. Pravilnik o stipendiranju djece samohranih roditelja/udovaca i djece preminulih radnika HBOR-a (2014.) i Pravilnik o stipendiranju i odobravanju potpora djeci samohranih roditelja/udovaca i djeci preminulih radnika HBOR-a (svibanj 2021.)
21. Kodeks korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele (Narodne novine 132/17)
22. Kodeks korporativnog upravljanja HBOR-a (veljače 2013.)
23. Kodeks ponašanja HBOR-a i Izmjene i dopune Kodeksa ponašanja HBOR-a
24. Kreditne politike HBOR-a (svibanj 2003.)
25. Metodologija za ocjenu kreditnog rizika (pročišćeni tekst ožujak 2019. i pročišćeni tekst srpanj 2021.)
26. Metodologija kreditnog bodovanja (svibanj 2014. i srpanj 2021.)
27. Metodologija za ocjenu i odabir banaka, pročišćeni tekst (srpanj 2020.)
28. Metodologija za ocjenu i odabir inozemnih banaka (ožujak 2010.)
29. Metodologija za verifikaciju procijenjene vrijednosti nekretnina i izradu procjene vrijednosti nekretnina (srpanj 2017.)
30. Metodologija za provedbu investicijskog nadzora (lipanj 2020.)
31. Politike o internim aktima HBOR-a (srpanj 2017.)
32. Kreditni program Investicije privatnog sektora
33. Kreditni program Investicije javnog sektora
34. Kreditni program Obrtna sredstva
35. Kreditni program Obrtna sredstva COVID-19
36. Kreditni program Priprema izvoza
37. Kreditni program Kredit kupcu
38. Kreditni program Poduzetništvo mladih, žena i početnika
39. Kreditni program Financiranje u suradnji s *leasing* društvima
40. Opći kriteriji prihvatljivosti (srpanj 2020., lipanj 2021., rujanj 2021. i prosinac 2021.)
41. Opći uvjeti financijskog nadzora (veljača 2015.)
42. Opći uvjeti osiguranja plasmana HBOR-a (ožujak 2015.)
43. Opći uvjeti financijskog nadzora (siječanj 2015.)
44. Uputa za vođenje kreditnih spisa (veljača 2019.)
45. Uputa za obradu zahtjeva za izravne kredite po programima Obrtna sredstva Mjera COVID-19 i Obrtna sredstva za klijente iz Sisačko-moslavačke županije, pročišćeni tekst (ožujak 2021.)
46. Odluka o općim uvjetima kreditnog poslovanja HBOR-a, pročišćeni tekst (kolovoz 2020.)
47. Odluka o utvrđivanju financijskog iznosa potrošnje usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja (veljača 2018. i listopad 2021.)
48. Odluke Uprave i Nadzornog odbora, ugovori te drugi interni akti.

Metode i postupci revizije

Za pribavljanje dostatnih, valjanih i mjerodavnih revizijskih dokaza primijenjene su različite revizijske metode i postupci. Proučena je i analizirana pravna regulativa, unutarnji akti, odluke, ugovori te druga relevantna dokumentacija o usklađenosti poslovanja HBOR-a. Razmotren je i procijenjen rizik različitih vrsta nedostataka, odstupanja i netočnosti koje se mogu javiti u vezi s predmetom revizije. Ocijenjene su unutarnje kontrole uspostavljene kao odgovor rukovodstva na te rizike.

Na temelju prikupljenih i analiziranih informacija vezanih za usklađenost poslovanja HBOR-a te ocjene sustava unutarnjih kontrola, određen je revizijski pristup. Provjerena je primjena relevantnih zakona, drugih propisa i unutarnjih akata.

Za izračun i analizu značajnih pokazatelja primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je provjera usklađenosti vrijednosno značajnih poslovnih događaja, dok su vrijednosno manje značajne stavke provjerene metodom uzorka. Obavljeni su razgovori sa zaposlenicima i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba u vezi s poslovnim događajima koji su bili predmet revizijskih postupaka. Pri oblikovanju revizijskih zaključaka primijenjena je stručna prosudba, uzimajući u obzir revizijske nalaze, važnost i vrstu revizijom utvrđenih propusta.

Nalaz za 2021.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje i izvještavanje, javna nabava, operativni troškovi te kreditno poslovanje.

Obavljenom revizijom za 2021. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, javnu nabavu, operativne troškove i kreditno poslovanje.

1. Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

1.1. Odredbama članka 14. Zakona o HBOR-u propisano je da Upravu čine tri člana, od kojih je jedan predsjednik Uprave. Predsjednika i članove Uprave imenuje i opoziva Nadzorni odbor. Nadalje, odredbama članka 15. Zakona o HBOR-u propisano je da Uprava donosi odluke natpolovičnom većinom glasova svih članova. Isto je propisano i Statutom HBOR-a.

U listopadu 2017. Nadzorni odbor je imenovao predsjednicu Uprave i člana Uprave na razdoblje od pet godina. Treći član Uprave nije imenovan, iz čega proizlazi da ni odluke Uprave nisu donošene natpolovičnom većinom glasova.

Nadzorni odbor HBOR-a je 20. listopada 2022. donio Odluku o imenovanju predsjednika i dva člana Uprave te je od tada omogućeno da Uprava donosi odluke natpolovičnom većinom.

Državni ured za reviziju nalaže u skladu s odredbama Zakona o HBOR-u donositi odluke Uprave natpolovičnom većinom.

Pravilnikom o mikroorganizaciji HBOR-a, uređena je unutarnja organizacija na mikro planu, sadržaj rada, djelokrug i zadaće organizacijskih jedinica, sistematizacija radnih mjesta, katalog i opis poslova radnih mjesta, raspon bodova radnih mjesta i drugo. Prema Planu zapošljavanja i financijskih sredstava za nove zaposlenike za 2021. HBOR je koncem 2020. imao 365 zaposlenika te je u 2021. planirano zaposliti 31 novog zaposlenika po organizacijskim jedinicama, od čega su 22 nova zapošljavanja, a 9 zamjene za otišle zaposlenike ili promjene s određenog na neodređeno vrijeme rada.

U vezi sa zasnivanjem radnog odnosa odredbama članka 3. Pravilnika o radu je propisano da odluku o popunjavanju određenog radnog mjesta donosi Uprava, na prijedlog predsjednika ili člana Uprave, izvršnog direktora, direktora sektora, predstojnika Ureda Uprave te rukovoditelja samostalnih organizacijskih jedinica pri Upravi. Odlukom Uprave o popunjavanju određenog radnog mjesta odobrava se početak postupka zapošljavanja te se definiraju uvjeti i način oglašavanja. Odredbama Pravilnika o mikroorganizaciji određeni su uvjeti za pojedino radno mjesto.

Nadalje, prema odredbama članka 13. Pravilnika o radu prije zasnivanja radnog odnosa HBOR može provjeriti stručne i ostale sposobnosti kandidata za obavljanje određenih poslova. O rezultatima provjere podnose izvješće Upravi. Odluku o izboru kandidata donosi Uprava. Radni odnos zasniva se zaključivanjem ugovora o radu.

Tijekom 2021. zaposlena su 33 djelatnika. Postupak zapošljavanja provodio se na način da je Uprava donijela Odluke o popunjavanju određenog radnog mjesta.

Objavljeni su javni natječaji za zapošljavanje te je nakon provedenog selekcijskog postupka, odnosno provjere stručnih i ostalih sposobnosti kandidata za obavljanje određenih poslova, Uprava donijela odluke o zapošljavanju 28 zaposlenika.

Prilikom pet zapošljavanja nisu objavljeni javni natječaji, ni provjerene stručne i ostale sposobnosti kandidata, već je uzeto u obzir iskustvo u obavljanju poslova te je provjereno zadovoljavaju li kandidati uvjete za pojedino radno mjesto u skladu s unutarnjim aktima. Odluke o zapošljavanju donijela je Uprava.

Potrebno je unutarnjim aktima urediti način oglašavanja slobodnih radnih mjesta kako bi ista bila dostupna svim zainteresiranim građanima pod jednakim uvjetima, a također postupak i način odabira kandidata kako bi se osigurala transparentnost u zapošljavanju.

Državni ured za reviziju preporučuje unutarnjim aktima utvrditi način oglašavanja slobodnih radnih mjesta i postupak odabira kandidata.

- 1.2. *HBOR prihvaća nalaz i preporuku. U vezi s donošenjem odluka Uprave natpolovičnom većinom obrazlaže da su tri člana Uprave imenovana 24. listopada 2022., čime je stvoren preduvjet za postupanje sukladno navedenom nalogu.*

U vezi s postupkom zapošljavanja obrazlaže da su isti definirani unutarnjim aktima. U skladu s odredbama članka 13. Pravilnika o radu, prije zasnivanja radnog odnosa HBOR može provjeriti stručne i ostale sposobnosti kandidata za obavljanje određenih poslova. O rezultatima provjere podnosi se izvješće Upravi HBOR-a te Odluku o izboru kandidata donosi Uprava HBOR-a. Radni odnos zasniva se zaključivanjem ugovora o radu na temelju odluke Uprave HBOR-a. Dodatno, Pravilnikom o radu te Pravilnikom o mikroorganizaciji HBOR-a, propisani su uvjeti zapošljavanja u HBOR-u, a Uprava HBOR-a pojedinačnom odlukom utvrđuje uvjete i mjesta oglašavanja za pojedino radno mjesto te također svojom odlukom prihvaća izvješće o provedenom selekcijskom postupku, uključujući postupak odabira kandidata. Postupci zapošljavanja provode se na ustaljeni način, a HBOR će dodatno sukladno preporuci propisati iste posebnim unutarnjim aktom.

2. Sustav unutarnjih kontrola

- 2.1. Uprava je u lipnju 1998. donijela Pravilnik o potpisivanju i ovjeravanju dokumenata HBOR-a te Izmjene i dopune Pravilnika u studenome 2006., travnju 2014. i ožujku 2020. i Odluku o načinu postupanja u internim procesima izrade dokumenata u HBOR-u u ožujku 2020.

Prema Pravilniku o potpisivanju i ovjeravanju dokumenata HBOR-a svaki dokument HBOR-a mora biti potpisan od strane ovlaštenih potpisnika. Pod potpisivanjem dokumenata podrazumijeva se potpis ovlaštenih osoba na dokumentu.

Spomenutom Odlukom uređen je način postupanja u unutarnjim procesima izrade dokumenata u HBOR-u za vrijeme trajanja krizne situacije u vezi s epidemijom COVID-19 prema kojoj se u svim poslovnim procesima unutar HBOR-a, kod kojih je potrebno u skladu s unutarnjim aktima HBOR-a uobičajeno ovjeravanje (parafiranje) dokumenata, odobrava davanje suglasnosti i ovjera dokumenata putem elektroničke pošte i to isključivo sa službene adrese e-pošte u HBOR-u.

U svim poslovnim procesima unutar HBOR-a kod kojih je u skladu s unutarnjim aktima HBOR-a potrebno potpisati unutarnje dokumente, potpis na istima će zamijeniti suglasnost ovlaštenih osoba putem službene elektroničke pošte HBOR-a.

Suglasnost treba biti dana u obliku iz kojeg će jasno biti vidljivo tko je dao suglasnost na koji dokument i kada je suglasnost dana. Odluka se primjenjuje i na prijedloge upućene Upravi ili drugim odborima na odlučivanje, kao i na odluke koje su isti donijeli. Tijekom 2021. primjenjivala se Odluka o načinu postupanja u internim procesima izrade dokumenata u HBOR-u.

Iz gore navedenog proizlazi da odredbe Pravilnika o potpisivanju i ovjeravanju dokumenata i Odluke o načinu postupanja u internim procesima izrade dokumenata u HBOR-u nisu usklađene, jer prema Pravilniku svaki dokument treba biti potpisan od strane ovlaštene osobe, a prema Odluci suglasnost ovlaštenih osoba putem službene elektroničke pošte zamjenjuje potpis.

Također, osim na unutarnje akte spomenuta Odluka primjenjivala se i na dokumente koji nisu određeni unutarnjim aktima. Naime, u pojedinim slučajevima dokumentacija iz postupaka nabave, ugovori o poslovnim odnosima i drugi dokumenti nisu potpisani od strane ovlaštenih potpisnika, već je suglasnost dana putem elektroničke pošte.

Državni ured za reviziju preporučuje preispitati i uskladiti odredbe Pravilnika o potpisivanju i ovjeravanju dokumenata i Odluke o načinu postupanja u internim procesima izrade dokumenata u HBOR-u te osigurati da dokumente koji nisu isključivo interni potpisuju ovlašteni potpisnici.

2.2. *HBOR prihvaća preporuku te u obrazloženju navodi da Pravilnik o potpisivanju i ovjeravanju dokumenata HBOR-a (dalje u tekstu: Pravilnik) nije potrebno usklađivati s odredbama Odluke Uprave o načinu postupanja u internim procesima izrade dokumenata u HBOR-u za vrijeme trajanja krizne situacije vezane uz korona virus od 20. ožujka 2020. (dalje u tekstu: Odluka od 20. ožujka 2020.) iz sljedećih razloga: Odlukom od 20. ožujka 2020. nije stavljen izvan snage Pravilnik niti su stavljene izvan snage odredbe Pravilnika koje uređuju interni proces izrade dokumenata u HBOR-u. Pravilnik je i dalje na snazi i primjenjuje se te je, na interni proces izrade dokumenata u HBOR-u, i dalje moguće primijeniti način ovjeravanja i potpisivanja internih dokumenata propisan Pravilnikom. Odlukom od 20. ožujka 2020. omogućilo se postupanje u internim procesima izrade internih dokumenata u HBOR-u drukčije od Pravilnika, zbog nemogućnosti dolaska radnika u uredske prostorije HBOR-a uslijed izvanredne situacije uzrokovane korona virusom. Dakle, interni proces izrade internih dokumenata u HBOR-u i dalje egzistira po Pravilniku, a Odluka od 20. ožujka 2020. je uređivala tek mogućnost drukčijeg postupanja uslijed ostvarenja izvanrednih okolnosti. Odluka od 20. ožujka 2020. bila je privremenog karaktera odnosno s ograničenim trajanjem. Primjenjivala se do prestanka krizne situacije vezane uz korona virus (11. svibnja 2023.). Propisati Pravilnikom proces izrade internih dokumenata u HBOR-u na ograničeno vrijeme, samo dok traju određene okolnosti, nisu smatrali potrebnim s obzirom na to Pravilnik uređuje redovno – trajno postupanje u navedenom internom procesu. Osim Pravilnikom, postupci potpisivanja internih dokumenata u HBOR-u uređeni su i drugim internim aktima HBOR-a (primjerice, Pravilnikom o upravljanju kreditnim rizikom), stoga je namjera Odluke od 20. ožujka 2020. bila jedinstvenom odlukom Uprave urediti mogućnost drukčijeg postupanja u internim procesima izrade internih dokumenata u HBOR-u za vrijeme trajanja krizne situacije vezane uz korona virus.*

Uprava HBOR-a je nadležno tijelo HBOR-a za donošenje Pravilnika i drugih internih akata koji uređuju interni proces izrade internih dokumenata u HBOR-u, stoga je Uprava HBOR-a kao nadležno tijelo donijela Odluku od 20. ožujka 2020. o mogućnosti drukčijeg načina ovjeravanja i potpisivanja internih dokumenata HBOR-a za određenu situaciju i to s ograničenim razdobljem djelovanja.

Odluka od 20. ožujka 2020. primjenjivala se isključivo na procese izrade internih dokumenata u HBOR-u, a ne na potpisivanje dokumenata koje je HBOR zaključivao s drugim subjektima.

Inače, Odluka od 20. ožujka 2020. je stavljena izvan snage 11. svibnja 2023., s kojim danom je Vlada Republike Hrvatske proglasila kraj epidemije bolesti COVID-19. Kako i nakon stavljanja izvan snage Odluke od 20. ožujka 2020. postoji potreba HBOR-a da, zbog nemogućnosti korištenja glavne zgrade HBOR-a uslijed oštećenja u potresu, i dalje radi u izvanrednim uvjetima (povremeni rad na izdvojenom mjestu rada, rad u timovima u različitim uredskim prostorima u Zelinskoj, Gajevoj i Katančićevoj ulici u Zagrebu), Uprava HBOR-a je 11. svibnja 2023. donijela odluku da se interni proces izrade internih dokumenata i nadalje odvija istovjetno kako je to bilo određeno i Odlukom od 20. ožujka 2020. Kako nije za očekivati prestanak navedenih izvanrednih okolnosti u kraćem roku te kako se takav način odvijanja internog procesa izrade internih dokumenata pokazao učinkovitim u HBOR-u, postupanje po navedenoj Odluci od 11. svibnja 2023. predviđjet će se dopunom Pravilnika i po potrebi, drugih internih akata. U odnosu na navod da se Odluka primjenjivala i na dokumente koji nisu određeni unutarnjim aktima, u odnosu na nabavnu dokumentaciju, konkretno na zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda, napominje se da su isti interni dokumenti HBOR-a te da su bili potpisivani sukladno predmetnoj Odluci od 20. ožujka 2020., a u istima se navodila i sljedeća bilješka: „Temeljem članka 29. stavka 13. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (Narodne novine 65/17) sačinjena je ova bilješka o odbijanju ili opravdanoj spriječenosti potpisivanja Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda članova stručnog povjerenstva. Za sve članove stručnog povjerenstva bilo je navedeno da su opravdano spriječeni i da potpis članova stručnog povjerenstva za javnu nabavu nije moguć iz opravdanih razloga. Naime, članovi stručnog povjerenstva rade na izdvojenom mjestu rada, od kuće, uslijed posljedica izazvanih epidemijom bolesti COVID-19 i potresa u Zagrebu. Također je priložena i Odluka Uprave od 20. ožujka 2020. o načinu postupanja u internim procesima izrade dokumenata u HBOR-u za vrijeme trajanja krizne situacije vezane uz korona virus.” Također se ukazuje kako ni u jednom postupku javne nabave nije bilo žalbi ponuditelja niti bilo kakvih primjedbi ili upita vezano za zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda niti za sadržaj bilješke koja se navodila u zapisnicima.

3. Planiranje

3.1. Strateško i godišnje planiranje uređeno je Zakonom o HBOR-u, Pravilnikom o planiranju poslovanja, Politikom o internim aktima HBOR-a te drugim internim aktima.

Strategiju poslovanja HBOR-a za razdoblje 2020. – 2024. donio je Nadzorni odbor. Navedenom Strategijom poslovanja definirana je vizija, misija, vrijednosti, strateški ciljevi te strateški preduvjeti. Poslovni i operativni model ostvarenja vizije, misije i strateških ciljeva HBOR-a temelji se na provedbi ključnih strateških inicijativa. Strateške inicijative su strukturirane u okviru svakog pojedinoga strateškog cilja i strateškog preduvjeta. Dio Strateškog plana je Strateški akcijski plan koji sadrži pregled ključnih strateških inicijativa u razdoblju od pet godina. Tako je cilj strateške inicijative u vezi s uspostavom strateškog planiranja, između ostalog, izrada operativnih planova (godišnjih) koji proizlaze iz Strategije, izrada financijskih planova koji se temelje na operativnim i strateškim dokumentima, određivanje ključnih pokazatelja uspješnosti te sustavno izvještavanje o ostvarenju strateškog plana.

Uprava je odredila kvantitativne i kvalitativne pokazatelji ostvarenja strateških ciljeva u 2019. te njihove izmjene 2022. čije ostvarenje se uglavnom odnosi na petogodišnje razdoblje.

Strateški akcijski plan ne sadrži ciljne kvantificirane vrijednosti kojima se ostvaruju strateški ciljevi na godišnjoj razini, odnosno koje predstavljaju mjerljiv učinak aktivnosti ni nositelje aktivnosti koji su zaduženi za njihovu provedbu niti je određen način praćenja ostvarenja strateških ciljeva i inicijativa. Na razini organizacijskih jedinica prati se ostvarenje određenih aktivnosti i planova, međutim na razini HBOR-a nije sustavno praćeno ostvarenje niti je za 2021. sastavljeno izvješće o provedbi Strateškog akcijskog plana.

Prema odredbama članka 2. Pravilnika o planiranju poslovanja, pod planiranjem se podrazumijeva niz aktivnosti u izradi planova poslovanja koje se obavljaju radi provođenja strategije i ciljeva HBOR-a, praćenja izvršenja planova i poduzimanja korektivnih mjera kada postoji takva potreba. Prema razdoblju sastavljaju se godišnji i petogodišnji planovi, a prema sadržaju sastavljaju se planovi poslovnih aktivnosti, planovi priljeva i odljeva, financijski planovi i prema potrebi segmentirani planovi.

Organizacijske jedinice izrađuju planove poslovnih aktivnosti koji su podloga za izradu financijskog plana. Tako se prema Metodologiji planiranja kreditne aktivnosti iz rujna 2019. izrađuje plan kreditne aktivnosti. Financijski plan sastavlja se u obliku i prema sadržaju financijskih izvještaja HBOR-a.

Plan poslovanja koji sadrži objedinjene planove rada svih organizacijskih jedinica kojima se planiraju aktivnosti nije izrađen. Donošenje plana poslovanja omogućilo bi planiranje poslovnih aktivnosti i zadaća svih organizacijskih jedinica te praćenje ostvarenja poslovnog plana na razini HBOR-a.

Državni ured za reviziju preporučuje odrediti nositelje aktivnosti te način praćenja i izvještavanja o ostvarenju strateških ciljeva i inicijativa. Također, preporučuje se izrada plana poslovanja koji će obuhvatiti planove poslovnih aktivnosti svih organizacijskih jedinica.

3.2. *HBOR prihvaća preporuku te obrazlaže da je 2022. započelo praćenje i izvještavanje inicijativa (operativnih planova) na razini organizacijskih jedinica. U fazi planiranja za 2024. bit će uključeni strateški ciljevi.*

4. Javna nabava

4.1. HBOR provodi postupke javne nabave na temelju odredaba Zakona o javnoj nabavi, Pravilnika o javnoj nabavi, Pravilnika o jednostavnoj nabavi te drugih provedbenih propisa i unutarnjih akata.

Prema Statističkom izvješću o javnoj nabavi, na temelju 23 otvorena postupka javne nabave i šest pregovaračkih postupaka bez prethodne objave zaključena su 23 ugovora o javnoj nabavi roba i usluga te šest okvirnih sporazuma u ukupnoj vrijednosti od 15.165.575,00 kn i 64.000,00 EUR bez PDV-a.

Postupci jednostavne nabave roba, radova i usluga provedeni su u iznosu od 4.736.549,00 kn bez PDV-a, od čega se na usluge odnosi 3.852.409,00 kn, robu 822.773,00 kn te radove 61.367,00 kn.

Organizacijska jedinica HBOR-a koja pokreće postupak javne nabave, prije dostave zahtjeva za pokretanje javne nabave, provodi analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.

U postupcima javne nabave koji su obuhvaćeni revizijom (goriva, usluga elektroničkih komunikacija i podatkovnih traka) i u pojedinim postupcima jednostavne nabave (poklona u naravi, konzultantskih usluga u području odnosa s javnošću, informatičkog potrošnog materijala za višenamjenske uređaje za umnožavanje i laserske pisače, konzultantskih usluga za kreditni rizik – izloženost i konzultantskih usluga za procjenu kreditnog rizika) analiza tržišta provedena je na način da je provjereno je li nabava planirana Planom nabave roba, usluga i radova HBOR-a za 2021. te su navedene cijene roba ili usluga iz ugovora o nabavi koji su zaključeni u prethodnim godinama.

Odredbom članka 198., stavka 1. Zakona o javnoj nabavi propisano je da, prije pokretanja postupka javne nabave, javni naručitelj u pravilu provodi analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima u vezi s nabavom.

Nadalje, prema odredbama članka 2., stavaka 3. i 4. Pravilnika o javnoj nabavi, organizacijske jedinice provode analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom. Analiza tržišta obuhvaća prikupljanje informacija o predmetu nabave, gospodarskim subjektima koji sudjeluju na tržištu te drugim okolnostima koji utječu na uvjete nabave. Odredbom članka 6., stavka 1. Pravilnika o jednostavnoj nabavi propisano je da je interni naručitelj dužan istražiti tržište (prikupiti dokumentirane informacije o postojećim i potencijalnim ponuditeljima, predmetu nabave, cijenama, kvaliteti i slično) prije dostave zahtjeva za pokretanje jednostavne nabave.

Prethodna analiza tržišta nije provedena na način da su gospodarski subjekti upoznati s potrebama i zahtjevima vezanim za pojedinu nabavu, nisu prikupljene dokumentirane informacije o postojećim i potencijalnim ponuditeljima niti su zatražene informativne ponude gospodarskih subjekta kako bi se analizirale i usporedile cijene, kvaliteta roba ili usluga, duljina rokova isporuke i slično.

Uprava HBOR-a je u prosincu 2021. donijela novi Pravilnik o javnoj nabavi i Pravilnik o jednostavnoj nabavi. Temeljem navedenih Pravilnika, Uprava HBOR-a je u ožujku 2022. donijela Metodologiju o načinu provedbe prethodne analize tržišta u postupcima javne i jednostavne nabave, kojom se definiraju mjere, radnje i pravila postupanja koja se primjenjuju tijekom provedbe prethodne analize tržišta u postupcima javne i jednostavne nabave.

Državni ured za reviziju nalaže u postupcima javne i jednostavne nabave istraživanje tržišta provoditi u skladu s odredbama unutarnjih akata HBOR-a kojima se uređuje način provedbe analize tržišta.

Za nabavu konzultantskih usluga u području odnosa s javnošću provedeni su postupci jednostavne nabave temeljem kojih su s istim izvršiteljem usluga zaključena dva Ugovora o nabavi usluga savjetovanja u odnosima s javnošću u srpnju 2020. i listopadu 2021.

Nabava usluga savjetovanja u odnosima s javnošću planirana je u 2020. u iznosu do 140.000,00 kn bez PDV-a. HBOR je za nabavu usluga objavio Poziv na dostavu ponuda. Poziv na dostavu ponuda sadrži opis predmeta nabave, kriterije i rok za dostavu ponude, način i uvjete plaćanja, rok donošenja odluke o izboru ponude, način dostave ponude, troškovnik i drugo.

Troškovnik ne sadrži podatke o količini predmeta nabave koji su potrebni kako bi se postigla usporedivost ponuda. Podaci o predmetu nabave navedeni u Pozivu na dostavu ponuda nisu dostatni za definiranje opsega usluge. Poziv na dostavu ponuda treba sadržavati sve podatke koji omogućuju izradu ponude.

Prema odredbi članka 20. Pravilnika o jednostavnoj nabavi, troškovnik se sastoji, između ostalog, od količine stavke koja može biti točna, okvirna, predviđena ili procijenjeni udio stavke. Ukupna cijena stavke je umnožak količine i jedinične cijene stavke. Kriterij za odabir ekonomski najpovoljnije ponude bili su cijena i kvaliteta koja se sastoji od podkriterija: iskustva, kapaciteta i kvalitete prijedloga Okvira komunikacijske strategije HBOR-a koji su ponuditelji trebali izraditi na temelju javno dostupnih informacija. U roku za dostavu ponuda zaprimljene su dvije ponude. Odabrana je ponuda ponuditelja koji je istovrsne usluge savjetovanja u odnosima s javnošću pružao HBOR-u u prethodnim godinama te je raspolagao s informacijama koje su potrebne za izradu Okvira komunikacijske strategije HBOR-a, dok je drugi ponuditelj raspolagao isključivo javno dostupnim informacijama za sastavljanje prijedloga Okvira komunikacijske strategije HBOR-a.

Stoga je, izborom navedenog podkriterija za odabir ponude, HBOR kao naručitelj, jednom gospodarskom subjektu dao prednost u odnosu na drugog ponuditelja čime je povrijeđeno načelo jednakog tretmana gospodarskih subjekata.

U Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda iz lipnja 2020. navedeno je da je ekonomski najpovoljnija ponuda u iznosu od 31.500,00 kn bez PDV-a. Nadalje, navedeno je da će HBOR zaključiti ugovor s predloženim ponuditeljem do iznosa procijenjene vrijednosti nabave, odnosno do 140.000,00 kn bez PDV-a te da su ponude korištene samo u svrhu izračuna ekonomski najpovoljnije ponude.

Na temelju analize zaprimljenih ponuda Uprava je u lipnju 2020. donijela Odluku o prihvaćanju ponude za nabavu usluga savjetovanja u odnosima s javnošću. Ugovor o nabavi usluge savjetovanja u odnosima s javnošću iz srpnja 2020. zaključen je za razdoblje od srpnja 2020. do srpnja 2021. u iznosu najviše do 140.000,00 kn bez PDV-a. Predmet Ugovora je nabava usluga izrade komunikacijske strategije uključujući pripremu koncepata i komunikacijskih planova, komunikacijsko savjetovanje, odnosa s medijima i drugim javnostima, kontinuirano praćenje objava na mrežnim stranicama HBOR-a te savjetovanja oko unaprjeđenja sadržaja i objava, pripreme predstavnika HBOR-a za javne nastupe i strateško savjetovanje u kriznim situacijama.

Ugovor o nabavi nije zaključen u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji o nabavi i odabranoj ponudi. Prema odredbama članka 22., točke 1. Pravilnika o jednostavnoj nabavi ugovor o jednostavnoj nabavi mora biti izrađen u skladu s uvjetima određenim u Pozivu na dostavu ponuda i odabranom ponudom.

Ugovor o nabavi usluga savjetovanja u odnosima s javnošću izvršen je u iznosu od 138.000,00 kn bez PDV-a. Ugovoreno je sukcesivno izvršenje pojedinih usluga, u skladu s potrebama i naredžbom HBOR-a. Ugovorene usluge su i izrada Komunikacijske strategije HBOR-a, uključujući pripremu koncepata i komunikacijskih planova, priprema predstavnika HBOR-a za javne nastupe te pružanje usluga strateškog savjetovanja u kriznim situacijama. Navedene usluge nisu izvršene iako su sadržane u Pozivu na dostavu ponuda, ponudi i Ugovoru, što nije u skladu s odredbom članka 22., točke 2. Pravilnika o jednostavnoj nabavi, kojom je određeno da ugovorne strane izvršavaju ugovor o jednostavnoj nabavi u skladu s uvjetima određenim u Pozivu na dostavu ponuda i odabranoj ponudi.

Na istovjetan način, ali uz veće cijene usluga u listopadu 2021. zaključen je Ugovor o nabavi usluga savjetovanja u odnosima s javnošću za razdoblje od listopada 2021. do listopada 2022. u iznosu od 195.000,00 kn bez PDV-a.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati Poziv na dostavu ponuda i troškovnik na način da sadrži podatke koji omogućuju izradu ponude u skladu s odredbama Pravilnika o jednostavnoj nabavi. Nadalje, nalaže kriterije za odabir ponude u postupcima nabave određivati uvažavajući načelo jednakog tretmana gospodarskih subjekata te ugovore o jednostavnoj nabavi zaključivati i izvršavati u skladu s uvjetima određenim u Pozivu na dostavu ponuda, odabranoj ponudi i ugovoru u skladu s odredbama Pravilnika o jednostavnoj nabavi.

HBOR je za obavljanje pojedinih usluga u području odnosa s javnošću (izrada strateškog plana i godišnjeg plana komunikacijskih aktivnosti, komunikacija s predstavnicima medija, priprema predstavnika HBOR-a za javne nastupe, praćenje medijskih objava (*press clipping*), praćenje, prikupljanje i analiza događaja i priopćenja, priprema odgovora za medije) proveo postupke jednostavne nabave.

Usporedbom dokumentacije za nabavu i predmeta ugovora za obavljanje gore navedenih usluga i opisa poslova u Direkciji poslovnih komunikacija i marketinga te u Uredu Uprave prema Pravilniku o mikroorganizaciji, utvrđeno je da je u dokumentaciji o nabavi naveden značajan broj aktivnosti koje su u nadležnosti spomenutih organizacijskih jedinica, a koje je trebao obaviti izvršitelj ugovorene usluge. Prema obrazloženju, HBOR ne raspolaže potrebnim posebnim alatima i stručnim znanjem niti ima dovoljan broj zaposlenika za obavljanje poslova za koje su provedeni postupci nabave.

Državni ured za reviziju preporučuje preispitati osnovanost provođenja postupaka nabave i zaključivanja ugovora za obavljanje usluga u području odnosa s javnošću za poslove koji su u djelokругu rada organizacijskih jedinica HBOR-a, odnosno koje su u skladu s odredbama Pravilnika o mikroorganizaciji HBOR-a u opisu poslova radnih mjesta zaposlenika HBOR-a.

Za nabavu usluga održavanja klimatizacijske opreme HBOR-a proveden je postupak jednostavne nabave. Procijenjena vrijednost nabave iznosila je 55.000,00 kn bez PDV-a.

Poziv na dostavu ponuda od 23. rujna 2021., troškovnik te ostala dokumentacija nabave objavljena je na mrežnim stranicama HBOR-a. Rok za dostavu ponuda bio je 1. listopada 2021. Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda sastavljen je 18. listopada 2021. U Pozivu na dostavu ponuda navedeno je da će obavijest o odabiru najpovoljnije ponude naručitelj bez odgode istovremeno dostaviti svim ponuditeljima elektroničkim putem, najkasnije u roku od 45 dana od dana isteka roka za dostavu ponuda, odnosno do 15. studenoga 2021. Nakon što je stručno povjerenstvo za nabavu 7. ožujka 2023. dalo suglasnost na Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda, Uprava HBOR-a donijela je Odluku o prihvaćanju ponude u iznosu od 48.490,00 kn bez PDV-a. Obavijest o odabiru najpovoljnije ponude od 8. ožujka 2023. objavljena je na mrežnim stranicama HBOR-a.

Od pokretanja postupka nabave (rujan 2021.) do donošenja odluke o prihvaćanju ponude, odnosno dostave obavijesti o odabiru najpovoljnije ponude (ožujak 2023.), proteklo je duže razdoblje.

Obavijest o odabiru najpovoljnije ponude nije dostavljena svim ponuditeljima u roku od 45 dana od dana isteka roka za dostavu ponuda, kako je određeno u Pozivu na dostavu ponuda.

Državni ured za reviziju nalaže postupke jednostavne nabave provoditi ažurno te postupati prema rokovima dostave koji su određeni u Pozivu na dostavu ponuda.

Troškovi oglašavanja ostvareni su u iznosu od 1.125.989,00 kn. Uprava HBOR-a je u svibnju 2021. donijela Odluku o prihvaćanju suradnje s osam društava za promociju HBOR-ovih aktivnosti u ukupnoj vrijednosti od 550.000,00 kn i Odluku o prihvaćanju suradnje s 12 društava za komunikaciju o financijskim instrumentima koje provodi HBOR u ukupnoj vrijednosti od 880.000,00 kn.

Na temelju spomenutih odluka, u svibnju 2021. zaključeno je 12 ugovora o oglašavanju za objavu oglasa i promociju aktivnosti vezanih za komunikaciju o financijskim instrumentima koje provodi HBOR u vrijednosti do 880.000,00 kn i osam ugovora o oglašavanju za objavu oglasa vezanih za program HBOR-a te promociju aktivnosti HBOR-a u vrijednosti do 550.000,00 kn. Ugovori o poslovnoj suradnji izvršeni su u 2021. u iznosu od 1.120.189,00 kn. Dio troškova oglašavanja u 2021. izvršen je na temelju Ugovora o poslovnoj suradnji koji su zaključeni u 2020.

Za usluge oglašavanja HBOR je zaključio ugovore, od kojih su se pojedini odnosili na usluge oglašavanja (objave oglasa u tisku i na mrežnim stranicama), dok je drugima pored oglašavanja bila ugovarana i poslovna suradnja vezana za sudjelovanje HBOR-a na događajima u organizaciji izvršitelja usluga, sponzorstvo/partnerstvo HBOR-a na konferencijama u organizaciji izvršitelja usluga te promocija aktivnosti HBOR-a.

Planom nabave roba, radova i usluga za 2021. nije planirana nabava za usluge oglašavanja te nije proveden postupak nabave.

Odredbom članka 28., stavka 5. Zakona o javnoj nabavi, propisano je da se u planu nabave i registru ugovora navode svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn. Odredbom članka 1. Pravilnika o javnoj nabavi uređuju se postupci nabave roba, usluga i radova za potrebe poslovanja HBOR-a čija je procijenjena vrijednost 200.000,00 kn i više za robu i usluge, odnosno 500.000,00 kn i više za radove.

Prema obrazloženju HBOR-a na usluge oglašavanja primjenjuje se izuzeće od javne nabave u skladu s odredbama članka 30. Zakona o javnoj nabavi. Međutim, iz odredaba članka 30. Zakona o javnoj nabavi navedeno ne proizlazi, odnosno na usluge oglašavanja primjenjuje se Zakon o javnoj nabavi.

S obzirom na to da usluge oglašavanja nisu izuzete od primjene Zakona o javnoj nabavi, HBOR je bio obavezan u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi i Pravilnika o javnoj nabavi kojima se uređuje javna nabava planirati nabavu usluga oglašavanja te provesti odgovarajući postupak nabave.

Predmet ugovora o poslovnoj suradnji je oglašavanje koje se osim objave oglasa u okviru tiskanih i/ili digitalnih izdanja usluga, uključujući i objave na mrežnim stranicama, u specijalnim izdanjima, sudjelovanja HBOR-a u posebnim projektima provodi i u okviru sponzorstva/partnerstva HBOR-a na konferencijama u organizaciji izvršitelja usluga.

Prema članku 15., točki 3. Pravilniku o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstva, HBOR sponzorira i događaje koji su obuhvaćeni godišnjim ugovorima o oglašavanju u tom slučaju ne zaključuju zasebni ugovor o sponzorstvu za svako pojedino događanje. Nadalje, navedeno je da se u tom slučaju ne zaključuje zasebni ugovor o sponzorstvu za svako pojedino događanje te da se na sponzorstva u okviru godišnjih ugovora o oglašavanju ne primjenjuju procedure za dodjelu sponzorstva opisane spomenutim Pravilnikom.

Ugovorima o poslovnoj suradnji nisu ugovoreni određeni događaji koji se sponzoriraju. Takvi događaji se naručuju na temelju posebnih ponuda izvršitelja usluga. Usluge koje se smatraju sponzorstvom potrebno je zasebno ugovoriti, a dodjelu provesti prema odredbama Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava koji treba izmijeniti na način da uključuje postupke i kriterije za dodjelu svih sponzorstava.

Državni ured za reviziju nalaže za usluge oglašavanja provoditi postupak nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi i unutarnjih akata kojima se uređuje javna nabava u HBOR-u te za sponzorstva koja su predmet ugovora o oglašavanju zaključiti zasebne ugovore, a postupak provesti prema odredbama Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava.

Za nabavu usluga elektroničkih komunikacija HBOR je proveo otvoreni postupak javne nabave. S izabranim dobavljačem je u svibnju 2021. zaključen Okvirni sporazum na dvije godine u iznosu od 2.178.738,00 kn bez PDV-a. Temeljem Okvirnog sporazuma u lipnju 2021. zaključen je Ugovor o javnoj nabavi za razdoblje od lipnja 2021. do lipnja 2022. Predmet Ugovora je nabava usluga elektroničkih komunikacija, između kojih su i govorne telefonske usluge i usluge prijenosa podataka u pokretnoj telefoniji. Ugovorom je određeno da će HBOR plaćati mjesečnu pretplatu za tarifne modele za okvirni broj korisnika.

Za govorne telefonske usluge i usluge prijenosa podataka u pokretnoj telefoniji ugovorena su četiri pretplatna tarifna modela za okvirno 379 korisnika koje uključuju osnovnu tarifu i dodatne opcije i jedan tarifni model za prijenos podataka za okvirno 65 korisnika.

Prema specifikaciji računa za usluge izvršene u srpnju 2021. plaćena je pretplata za tarifne modele govornih telefonskih usluga i usluga prijenosa podataka za 415 korisnika. Iz evidencije troškova za srpanj 2021., koja sadrži podatke za 415 korisnika usluga, proizlazi da 54 tarifna modela nisu dodijeljena korisnicima, odnosno nisu bila u upotrebi iako je pretplata plaćena i za navedena 54 tarifna modela.

Nadalje, iz specifikacije računa za pružene usluge za prosinac 2021. vidljivo je da je plaćena mjesečna pretplata za 472 tarifna modela govornih telefonskih usluga i usluga prijenosa podataka, od toga 405 za govorne telefonske usluge, iako je HBOR koncem 2021. imao 375 zaposlenika. Plaćanje pretplate za tarifne modele trebalo je ugovoriti za mobilne linije koje su dodijeljene korisnicima, odnosno koje su u upotrebi.

Ugovorena su četiri pretplatna tarifna modela za okvirno 379 korisnika koja su uključivala osnovnu tarifu i dodatne opcije koji su dodijeljeni zaposlenicima prema skupinama radnih mjesta. Tarifni modeli i dodatne usluge (opcije) uključuju, između ostalog, usluge odlaznih poziva, *roaming* prijenosa podataka te naknade za *roaming* dolazne i odlazne pozive za sve zaposlenike, a također i druge usluge međunarodne telefonije ovisno o skupinama radnih mjesta.

Prema evidenciji putnih naloga HBOR-a tijekom 2021. na službenom putu u inozemstvu bilo je 13 zaposlenika HBOR-a, a iz opisa poslova radnih mjesta zaposlenika HBOR-a prema Pravilniku o mikroorganizaciji proizlazi da većina zaposlenika ne obavlja poslove i radne zadatke zbog kojih bi trebali usluge međunarodne telefonije. Iz navedenoga proizlazi da nije postojala potreba ugovaranja međunarodnih telefonskih usluga za sve zaposlenike, već samo za zaposlenike za koje je to poslovno opravdano u skladu s poslovnim potrebama i radnim zadacima određenih radnih mjesta.

Prema obrazloženju HBOR-a iskorištenost tarifnih modela (osnovne tarife i dodatnih opcija) nije praćena od zaključenja Ugovora u lipnju do konca 2021. (za šest mjeseci trajanja ugovora u 2021.), već se analiza iskorištenosti radi na kraju ugovornog razdoblja.

Državni ured za reviziju preporučuje ugovarati govorne telefonske usluge prema poslovnim potrebama i radnim zadacima određenih radnih mjesta na način da se naknada za pretplatne tarifne modele plaća ako je usluga korištena.

Odredbom članka 3. Pravilnika o opremanju radnih mjesta u HBOR-u određeno je da se oprema radnih mjesta razlikuje prema razvrstavanju radnih mjesta po skupinama od I. do VIII. Radna mjesta su raspodijeljena u skupine prema složenosti poslova radnih mjesta odnosno hijerarhijski.

Pravilnikom o opremanju radnih mjesta u HBOR-u utvrđena je standardna oprema radnih mjesta koja, između ostalog, obuhvaća i komunikacijsku opremu. Odredbom članka 4. navedenog Pravilnika, određeno je da se za pojedino radno mjesto čije opremanje podrazumijeva korištenje telekomunikacijskih usluga, posebnom odlukom Uprave utvrđuje financijski limit potrošnje u apsolutnim iznosima na godišnjoj razini uključujući PDV i druge zavisne troškove (naknadu za pristup telekomunikacijskoj mreži, frekvencijsku naknadu i slično), osim ako nije drugačije naznačeno.

Uprava HBOR-a je u veljači 2018. donijela Odluku o utvrđivanju financijskog iznosa potrošnje službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja u kojoj je utvrđen godišnji limit potrošnje do kojeg troškove potrošnje usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja priznaje i snosi HBOR.

Prema navedenoj Odluci zaposlenici HBOR-a su, ovisno o radnim mjestima na koja su raspoređeni, svrstani u skupine I. – VIII. Za svaku skupinu spomenutom Odlukom je određen odgovarajući godišnji limit potrošnje službenih mobilnih komunikacijskih uređaja koje HBOR priznaje i snosi kao troškove poslovanja na godišnjoj razini.

Nakon što je zaključen Ugovor o nabavi usluga elektroničkih komunikacija iz lipnja 2021., Uprava HBOR-a donijela je novu Odluku o utvrđivanju financijskog iznosa potrošnje usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja u listopadu 2021. kojom je povećan raspon limita za V. – VIII. skupinu zaposlenika. Rasponi limita za skupine III. – VIII. iznose od 3.200,00 kn do 8.000,00 kn na godišnjoj razini, dok za skupinu I. i II. nije ograničena potrošnja.

Način izračuna limita nije dokumentiran, a utvrđena je razlika u visini godišnjeg limita potrošnje u odnosu na ugovorene pretplatne tarifne modele. Primjerice, za skupinu VIII. Odlukom iz listopada 2021. godišnji limit potrošnje određen je u iznosu od 3.200,00 kn, dok mjesečni iznos pretplatnog tarifnog modela za tu skupinu iznosi 75,00 kn s PDV-om, što na godišnjoj razini iznosi 900,00 kn s PDV-om.

Prema obrazloženju HBOR-a u visinu godišnjeg financijskog limita usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja uključena je, između ostalog, cijena uređaja koje HBOR nabavlja za zaposlenike svake dvije godine.

Navedeno ne proizlazi iz odredaba Pravilnika kojim je određeno što uključuje godišnji financijski limit usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja. S obzirom na to da su godišnji limiti potrošnje određeni Odlukom iz listopada 2021. značajno viši od iznosa ugovorenih pretplatnih tarifnih modela, proizlazi da visina godišnjih limita potrošnje nije određena u skladu s navedenim Pravilnikom.

Sastavni dio navedenog Pravilnika čini Popis opreme radnih mjesta HBOR-a u kojem je navedena oprema koja pripada pojedinoj skupini radnih mjesta. Prema Popisu opreme radnih mjesta zaposlenici koji spadaju u skupinu VIII. – ostali radnici, ne ostvaruju pravo na mobilni telekomunikacijski uređaj kao opremu za to radno mjesto. Međutim, svim zaposlenicima dodijeljeni su mobilni telekomunikacijski uređaji te su Odlukom o utvrđivanju financijskog iznosa potrošnje usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja utvrđeni godišnji limiti potrošnje za sve zaposlenike, pa i za zaposlenike koji spadaju u skupinu VIII. – ostali radnici. Nadalje, spomenutom Odlukom radno mjesto savjetnici Uprave svrstano je u skupinu III. kojoj pripada viši godišnji limit potrošnje, dok prema odredbama Pravilnika o opremanju radnih mjesta u HBOR-u to radno mjesto spada u IV. skupinu.

Državni ured za reviziju nalaže dodjeljivati opremu radnih mjesta, odrediti skupine radnih mjesta te godišnje limite potrošnje usluga korištenja službenih mobilnih telekomunikacijskih uređaja u skladu s odredbama Pravilnika o opremanju radnih mjesta u HBOR-u.

4.2. HBOR prihvaća nalaze i preporuke u vezi s javnom nabavom.

U vezi s provođenjem istraživanja tržišta u postupcima javne i jednostavne nabave obrazlaže da u skladu s odredbama članka 198., stavka 1. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 120/16 i 114/22) prije pokretanja postupka javne nabave javni naručitelj u pravilu provodi analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom. Nadalje, u skladu s odredbama članka 8. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Narodne novine 101/17 i 144/20) analiza tržišta obuhvaća prikupljanje informacija o predmetu nabave, gospodarskim subjektima koji sudjeluju na tržištu te drugim okolnostima koje utječu na uvjete nabave. Spomenuti Zakon o javnoj nabavi i navedeni Pravilnik ne određuju konkretne načine prikupljanja informacija prilikom analize tržišta.

Spomenuti Pravilnik i Zakon o javnoj nabavi ne određuju konkretne načine prikupljanja informacija pri analizi tržišta. Isto potvrđuje i praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, u svom rješenju od 2. rujna 2020. u kojem se u bitnome navodi da je neosnovan žalbeni navod vezano za nepravilnost načina provedbe analize tržišta pri čemu DKOM daje sljedeći zaključak: „Ista je ocjena ovoga tijela u pogledu dijela žalbenog navoda da je naručitelj postupio protivno odredbi članka 8. stavka 3. Pravilnika o planu nabave te članka 4. Zakona o javnoj nabavi (2016.), budući da niti spomenuti Pravilnik niti Zakon o javnoj nabavi (2016.) ne propisuju (pravilan) način prikupljanja informacija prilikom analize tržišta.”

U revidiranim postupcima javne i jednostavne nabave, istraživanje tržišta bilo je provedeno u okviru Zakona i internih akata, na odgovarajući način, koji je procijenjen prikladnim za svaki pojedinačni predmet nabave.

S obzirom na to da je Zakonom o javnoj nabavi, Pravilnikom o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi te Pravilnikom o javnoj nabavi HBOR-a iz 2019. i Pravilnikom o jednostavnoj nabavi HBOR-a iz 2017. bio samo načelno propisan način provedbe istraživanja tržišta, HBOR je u ožujku 2022. donio Metodologiju o načinu provedbe prethodne analize tržišta u postupcima javne i jednostavne nabave u cilju detaljnog uređivanja područja istraživanja tržišta i unaprjeđenja provedbe istraživanja tržišta u HBOR-u. U postupcima javne i jednostavne nabave, HBOR provodi te će i nadalje provoditi istraživanje u skladu s odredbama unutarnjih akata HBOR-a kojima se uređuje način provedbe analize tržišta.

U vezi s postupcima nabave konzultantskih usluga u području odnosa s javnošću navodi se da će HBOR u budućim postupcima jednostavne nabave navedenih usluga koristiti povijesne podatke temeljem kojih će se u troškovniku navoditi količinske mjere i jedinične cijene za usluge koje se nabavljaju kako bi sukladno troškovniku za nabavu usluga iznos ponude bio u skladu s iznosom ugovora. U revidiranom razdoblju HBOR je imao definiranu maksimalnu cijenu po jednom događaju. Vezano za nalaz da se ne ugovaraju usluge koje se neće koristiti, HBOR isti prihvaća jer se i do sada vodio tim principom. Komunikacijske strategije izrađene su za 2018., 2022. i 2023. te je isto bilo planirano i za 2020. i 2021. Tu uslugu u revidiranom razdoblju HBOR nije konzumirao budući da su godine 2020. i 2021. bile izuzetno intenzivne s aspekta odnosa s javnošću za HBOR, primarno zbog plasiranja COVID sredstava za kojima je postojala velika potražnja i interes javnosti. Iz tog razloga HBOR je sredstva namijenjena za izradu komunikacijske strategije prenamijenio za ostale stavke ugovora koje su u tom razdoblju bile potrebnije. Vezano za nalaz da se u pozivu za nabavu kao jedan od kriterija tražila izrada okvira komunikacijske strategije te da se time doveo u povoljniji položaj pružatelj usluge koji je već ranije radio za HBOR, u stručnim krugovima koji se bave pružanjem konzultantskih usluga u području odnosa s javnošću pojam Okvir komunikacijske strategije je poznat i prihvatljiv te su javno dostupni predlošci sa sadržajnim dijelovima i konceptima za izradu komunikacijske strategije. HBOR je zatražio izradu Okvira komunikacijske strategije u cilju primarne procjene kvalitete potencijalnog pružatelja usluge i to temeljem javno dostupnih podataka. HBOR po preporuci Državnog ureda za reviziju ubuduće neće uključivati navedeni kriterij u poziv za nabavu.

Direkcija poslovnih komunikacija i marketinga predložit će izmjene Pravilnika o mikroorganizaciji i priloga Kataloga i opisa poslova u segmentu koji se odnose na navedenu Direkciju te u dijelu u kojem se opis poslova preklapa s uslugama koje su predmet javne nabave. Cilj je postići jasnu razliku između poslova koji su u opisu radnog mjesta zaposlenika HBOR-a i poslova koji se traže kao eksternalizacija usluge. U postupcima jednostavne nabave za usluge u području odnosa s javnošću jasnije će se formulirati zadaci te će se voditi računa da se tražene usluge ne identificiraju s opisom poslova koje obavljaju radnici HBOR-a.

U vezi s postupkom jednostavne nabave usluga održavanja klimatizacijske opreme HBOR obrazlaže da je iznimno prekoračen rok za objavu obavijesti o odabiru najpovoljnije ponude zato što u konkretnom slučaju odluka o odabiru nije mogla biti donesena. Postupak je naknadno završen. HBOR postupa sukladno nalogu te će i nadalje postupke jednostavne nabave provoditi ažurno i sukladno rokovima za objavu obavijesti o odabiru najpovoljnije ponude navedenima u pozivu na dostavu ponuda.

U vezi s postupcima nabave usluga oglašavanja HBOR obrazlaže da se praksa izravnog ugovaranja s medijima provodila zato što godišnji ugovori s medijima ne podrazumijevaju samo standardno oglašavanje, već i sudjelovanje u posebnim projektima medija kao što su konferencije, okrugli stolovi, brendiranje raznih projekata (objava logotipa u više brojeva ili u specijalnim vezanima za projekt), a sve po povoljnijim cijenama od redovnih cijena izraženih u troškovnicima medija.

Naime, provodila se takva praksu isključivo zato što se nije radilo samo o standardnom oglašavanju. Nalaz revizije prihvaćaju te će se, počevši od ove godine prije isteka trenutno važećih ugovora, raspisati postupak jednostavne nabave za izbor društva/agencije putem koje će provoditi standardno oglašavanje. Svi ostali projekti medija tretirat će se kao klasično sponzorstvo u skladu s Pravilnikom o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava i na taj način će se ubuduće provoditi suradnja s medijima u njihovim posebnim projektima. Navedeno će podrazumijevati i izmjenu Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava u dijelu sponzoriranja događanja/projekata u organizaciji medija.

U vezi s nabavom usluga elektroničkih komunikacija HBOR obrazlaže da je u vrijeme pokretanja postupka javne nabave troškovnik izrađen temeljem projekcija korištenja usluga u pojedinim tarifnim modelima i očekivanjima kraja pandemije u sljedećem ugovornom razdoblju 2021. – 2022. što bi, posljedično tome, dovelo do povećanja potreba za službenim putovanjima u EU i izvan EU. Stoga se u natječajnoj dokumentaciji predvidjela usluga dodatnih roaming opcija u tarifnim paketima isključivo radi optimizacije troška naplate istih po cjeniku – bez ugovornog popusta, za što se procijenilo da bi bile znatno više. U tom slučaju moglo bi doći i do naplate roaminga i u zemljama EU-a jer Uredba (EU) broj 531/2012 kojom se ukinuo roaming u EU-u koja je donesena od 15. lipnja 2017., a trajala je do 30. lipnja 2022., dakle na polovici ugovornog razdoblja. Isto bi predstavljao rizik da će se povećati trošak roaminga i za službena putovanja u Europi od ugovorene usluge. Ugovorne tarife su bile jeftinije od tržišnih za poslovne korisnike koje su tada nudili teleoperateri.

Analizom ugovora razvidan je i značajan popust na mobilne uređaje, što rezultira uštedom HBOR-a u iznosu od 56.529,27 EUR po ovom ugovoru. Prema navedenom utjecaj ugovornih odredaba na troškove treba sagledavati u cijelom kontekstu svih ugovornih čimbenika i usporedbom s trenutnom tržišnom ponudom operatera i to tadašnje cijene tarifa za poslovne korisnike koji se nude u tri do najviše četiri kategorije te dodatnog popusta za kupnju mobilnih uređaja. Provedbom takve analize razvidno je da su ugovoreni uvjeti za HBOR ovim postupkom javne nabave niži u odnosu na tržišne, i to u cijenama poslovnih tarifa za sve korisnike i isto tako cijenama za mobilne uređaje. Sukladno tome HBOR će i dalje voditi računa o troškovima na način da sagledava poslovne potrebe i tržišnu ponudu kod pripreme natječajne dokumentacije. Uvažavajući odredbe Zakona o javnoj nabavi te način rada teleoperatera u Republici Hrvatskoj, HBOR će u skladu s time provoditi preporuku Državnog ureda za reviziju.

Pravilnik o opremanju radnih mjesta u HBOR-u je u postupku izmjena te je i predmetno usklađenje financijskih limita i kategorija korisnika telekomunikacijskih usluga uključeno u taj postupak.

5. Operativni troškovi

- 5.1. Operativni troškovi ostvareni su u iznosu od 177.053.634,00 kn. Odnose se na troškove za zaposlenike u iznosu od 95.218.612,00 kn, ostale troškove u iznosu od 70.845.408,00 kn i troškove amortizacije u iznosu od 10.989.614,00 kn.

– Troškovi za zaposlenike

Troškovi za zaposlenike u iznosu od 95.218.612,00 kn odnose se na troškove plaća i naknada u iznosu od 56.056.745,00 kn, troškove doprinosa, poreza i prireza iz plaće u iznosu od 26.117.212,00 kn te doprinose na plaće u iznosu od 13.044.655,00 kn.

Dodatak za prekovremeni rad ostvarila su 123 zaposlenika u iznosu od 498.431,00 kn za 4 282,5 prekovremenih sati. Prema odredbama članka 40. Pravilnika o radu, u slučaju više sile, izvanrednog povećanja posla i u drugim sličnim slučajevima prijeko potrebe, radnik na pisani zahtjev predsjednika ili člana Uprave, izvršnog direktora, odnosno direktora sektora, pomoćnika direktora sektora, predstojnika Ureda Uprave ili rukovoditelja samostalnih organizacijskih jedinica pri Upravi, mora raditi duže od punog odnosno nepunog radnog vremena (prekovremeni rad), ali najviše do deset sati tjedno odnosno do 180 sati godišnje.

Prema obrazloženju HBOR-a, nalog za prekovremeni rad kada se rad obavlja u poslovnim prostorima HBOR-a ili na izdvojenom mjestu rada daje se kroz računalni sustav u kojem su sadržani i podaci o zaposleniku, nadležnoj osobi odobravatelju, datumu i trajanju prekovremenog rada.

Uspostavljena evidencija prekovremenog rada ne sadrži vrijeme kada je prekovremeni rad obavljan niti opis posla koji je obavljan.

Državni ured za reviziju preporučuje evidencije prekovremenog rada sastavljati na način da, između ostalog, sadrže vrijeme obavljanja i opis posla koji je obavljan.

Poticajni dio plaće ostvarila su 363 zaposlenika u iznosu od 9.874.100,00 kn. Najviši pojedinačni iznos poticaja na godišnjoj razini po zaposleniku iznosi 115.624,00 kn. Najniži pojedinačni iznos poticaja na godišnjoj razini po zaposleniku iznosi 1.385,00 kn. Uprava je u rujnu 2015. donijela odluku kojom je određen iznos sredstava za isplatu poticajnog dijela plaće za sve organizacijske jedinice u visini od 15,0 % od isplaćene brutoplaće prethodnog razdoblja za koje se poticaj dodjeljuje.

U osnovicu za izračun ne ulaze isplaćena sredstva poticajnog dijela plaće za prethodno razdoblje, naknade za prekovremeni rad, dio plaće za bolovanje preko 42 dana, pomoći te sve isplate više od porezno priznatih iznosa. Sredstva za poticajni dio plaće raspoređuju se na organizacijske jedinice u skladu s Pravilnikom o makroorganizaciji.

Prema odredbama članka 95. Pravilnika o radu, zaposleniku uz redovnu plaću može biti određen i poticajni dio plaće u skladu s Pravilnikom o upravljanju učinkom. Navedeni Pravilnik se primjenjuje na sve zaposlenike osim na članove i predsjednika Uprave. Svrha upravljanja učinkom je podržati planiranje ciljeva i procjenu ostvarenja ciljeva na razini HBOR-a, kao i za pojedine zaposlenike.

Ciljevi predstavljaju poslovne rezultate i aktivnosti koje zaposlenici trebaju provesti. Mogu sadržavati dodatne zadatke koji izlaze izvan okvira redovnog opsega poslova određenog radnog mjesta i pojedinačne zadatke koji su u okviru redovnog opsega posla (ključni zadaci) za koje se definira mjera ostvarenja cilja iznad normalnog učinka u pogledu kvalitete, roka, trajanja, kvalitete i drugo.

Poticajni dio plaće predstavlja uvećani dio plaće koji zaposlenik može ostvariti ako je u određenom kvartalu uspješno ostvario prethodno definirane ciljeve i kompetencije.

Zaposlenik ne ostvaruje pravo na poticajni dio plaće za rad u punom radnom vremenu i za obavljanje uobičajenog posla svog radnog mjesta za što mu pripada plaća iz ugovora o radu. Poticajni dio plaće može iznositi najviše do 30,0 % plaće. Određivanje ciljeva i ocjenjivanje učinaka za dodjelu poticajnog dijela plaće provodi se kvartalno.

Rasponi za izračun poticajnog dijela plaće dodjeljuju se u ovisnosti od ocjene ostvarenja kompetencija i ciljeva. Prilog 4. Pravilnika, Prikaz raspona dodjele poticajnog dijela plaće, sadrži raspone koji se dodjeljuju u ovisnosti od ukupne procjene ostvarenja kompetencija i ciljeva. Iz Prikaza proizlazi da zaposlenici koji ne ostvare 100,0 % ciljeva mogu ostvariti poticajni dio plaće ako su ostvarili 100,0 % i/ili više kompetencija. Realizacija 100,0 % poslovnih ciljeva treba biti preduvjet za ostvarivanje poticajnog dijela plaće.

Prijedlog visine postotka unutar raspona daje rukovoditelj, a potvrđuje član Uprave. Primjerice, određen je raspon u visini od 5,0 % do 15,0 %, a predloženo je 10,0 % za izračun poticajnog dijela plaće. Za određivanje visine postotka unutar raspona nisu određeni mjerljivi kriteriji.

Nadalje, zaposlenicima je isplaćena i nagrada za radne rezultate u iznosu od 922.760,00 kn. Uprava je u prosincu 2021. donijela Odluku kojom je odobrena isplata nagrade za radne rezultate za 2021. u neoporezivom iznosu od 2.500,00 kn po zaposleniku. Nagrada je isplaćena u prosincu 2021. za 372 zaposlenika.

Isplata nagrade za radne rezultate nije propisana Pravilnikom o radu niti je isplata obrazložena u navedenoj Odluci Uprave, što je trebalo učiniti s obzirom na to da su zaposlenici tijekom godine ostvarili poticajni dio plaće na temelju rezultata rada, odnosno za uspješno ostvarene ciljeve i kompetencije.

Prema Kodeksu korporativnog upravljanja, HBOR ima jasno definirane kriterije za utvrđivanje plaće i nagrađivanje zaposlenika, a nagrađivanje se temelji na rezultatima rada svakog zaposlenika, ali i načinu postizanja tih rezultata.

Državni ured za reviziju nalaže u skladu s Kodeksom korporativnog upravljanja jasno definirati kriterije za određivanje poticajnog dijela te temeljiti nagrađivanje na realiziranim poslovnim ciljevima. Također, preporučuje unutarnjim aktima propisati u kojim slučajevima se isplaćuje nagrada za radne rezultate te pri isplati obrazložiti razloge isplate.

Troškovi za jubilarne nagrade ostvareni su u iznosu od 1.338.164,00 kn. Prema odredbama članka 115. Pravilnika o radu, pravo na jubilarnu nagradu pripada zaposleniku za određeni broj godina provedenih na radu u HBOR-u. Jubilarne nagrade isplaćene su za 101 zaposlenika prema odredbama Pravilnika o radu i odlukama Uprave.

Uprava je u svibnju 2020. donijela Odluku o donošenju izmjena članka 115., stavka 4. Pravilnika o radu, prema kojoj su iznosi jubilarnih nagrada smanjeni za pola (primjerice, jubilarna nagrada za 15 godina staža je iznosila je 200,0 % prosječne netoplaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske, a prema objavljenom podatku Državnog zavoda za statistiku koji se objavljuje u ožujku tekuće godine za siječanj tekuće godine, smanjena je na 100,0 %). Navedena Odluka je prestala važiti 1. siječnja 2021. od kada se ponovno primjenjuje članak 115., stavka 4. Pravilnika o radu važećeg u trenutku donošenja Odluke.

Uprava je u prosincu 2020. donijela Odluku da se radnicima koji su pravo na jubilarnu nagradu stekli od stupanja na snagu Odluke Uprave iz svibnja 2020., u razdoblju od sredine svibnja 2020. do konca 2020. odobrava isplata jubilarne nagrade u iznosu i koeficijentima koji su vrijedili do stupanja na snagu navedene Odluke te da će se razlika do punog iznosa jubilarne nagrade isplatiti u 2021.

U Pravilniku o radu je navedeno da se jubilarna naknada isplaćuje u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je radnik napunio jubilarni broj godina rada.

Na taj način je u 2021. isplaćena razlika do punog iznosa jubilarne nagrade za 2020. za dio zaposlenika i jubilarne nagrade za 2021. Jubilarne nagrade nisu u svim slučajevima isplaćene u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je radnik napunio jubilarni broj godina rada kako je propisano odredbama Pravilnika o plaćama.

Odredbe Pravilnika o radu koje se odnose na jubilarnu nagradu izmijenjene su odlukama Uprave. Prema odredbama članka 43. Pravilnika o internim aktima HBOR-a, izmjene i dopune akta vrše se samo aktom iste pravne snage i po istom postupku po kojemu je taj akt donesen. Iz navedenog proizlazi da je izmjene visine jubilarne nagrade trebalo donijeti izmjenama Pravilnika o radu i po istom postupku po kojem je navedeni Pravilnik donesen.

Državni ured za reviziju nalaže jubilarne nagrade isplaćivati u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je zaposlenik napunio propisani broj godina za isplatu jubilarne nagrade u skladu s odredbama Pravilnika o radu te izmjene Pravilnika o radu donositi aktom iste pravne snage u skladu s odredbama Pravilnika o internim aktima.

– Ostali troškovi

Ostali troškovi u iznosu od 70.845.408,00 kn odnose se na troškove materijala, usluga i vozila u iznosu od 29.644.497,00 kn, troškove administracije u iznosu od 20.353.258,00 kn i ostale rashode u iznosu od 20.847.653,00 kn.

U okviru troškova materijala, usluga i vozila ostvareni su troškovi za konzultantske usluge za nastavak suradnje HBOR-a s inozemnom razvojnom bankom na projektu vodoopskrbe i odvodnje u Republici Hrvatskoj faza II. i III. u iznosu od 248.350,00 kn.

Ugovor za usluge konzultanta za nastavak suradnje s inozemnom razvojnom bankom na projektu vodoopskrbe i odvodnje u Republici Hrvatskoj, faza II. zaključen je u iznosu do 150.000,00 EUR bez PDV-a. Ugovoreno je plaćanje naknade u paušalnim kvartalnim obrocima. Konzultant je ispostavio završni račun u prosincu 2018. u iznosu od 17.111,00 EUR koji je zaprimljen u HBOR-u također u prosincu 2018. Račun se odnosi na konzultantske usluge koje se odnose na četvrti kvartal 2018. Sastavljeno je završno izvješće u prosincu 2018. Račun je plaćen u veljači 2021. u iznosu od 129.548,00 kn.

Iz navedenog proizlazi da je račun plaćen nakon više od dvije godine od njegova zaprimanja u HBOR-u. Račun nije bio evidentiran u poslovnim knjigama.

Prema odredbama članka 7., točke 11. Zakona o računovodstvu, poduzetnik je dužan u svojim poslovnim knjigama evidentirati sve knjigovodstvene promjene u poslovnoj godini.

Prema članku 66., stavku 1. Općeg poreznog zakona (Narodne novine 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20 i 114/22) propisano je da knjiženja i druga evidentiranja treba obavljati potpuno, točno, pravodobno i uredno.

Državni ured za reviziju nalaže u poslovnim knjigama evidentirati knjigovodstvene promjene pravodobno i u poslovnoj godini u kojoj su nastale u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Općim poreznim zakonom.

U okviru troškova materijala, usluga i vozila ostvareni su troškovi za naknade članovima nadzornih odbora i povjereničkih fondova u iznosu od 351.307,00 kn, od čega se na naknade članovima nadzornih odbora odnosi 103.983,00 kn.

Troškovi za naknade članovima nadzornog odbora u trgovačkim društvima odnose se na naknade isplaćene tijekom 2021. zaposlenicima HBOR-a za rad u nadzornim odborima trgovačkih društva u kojima HBOR ima udjele.

Uprava HBOR-a je u lipnju 2015. donijela Odluku o visini naknade kojom se utvrđuje naknada članovima nadzornih odbora trgovačkih društava u mjesečnom netoiznosu od 2.000,00 kn u skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz travnja 2009. Navedenom Odlukom je utvrđeno da članovi nadzornih odbora ostvaruju pravo na naknadu ako društvo kojem su član nadzornog odbora ne isplaćuje naknadu za rad u nadzornom odboru ili ako je naknada koju primaju manja od iznosa utvrđenog Odlukom u kojem slučaju ostvaruju pravo samo na razliku do iznosa naknade propisane Odlukom. Uprava je donijela odluke o odobrenju isplate naknada za članstvo u nadzornim odborima u pet trgovačkih društava za šest zaposlenika. Naknade su isplaćene u skladu s odlukama Uprave.

U siječnju 2021. naknada je isplaćena za šest zaposlenika nakon čega se broj članova nadzornih odbora smanjivao. Koncem godine dva zaposlenika su ostvarivala naknadu za rad u nadzornom odboru.

Prema dostavljenim podacima u jednom društvu su održane četiri sjednice, u dva društva po jedna sjednica, a u dva društva sjednice nadzornog odbora nisu održane tijekom 2021., odnosno naknade članovima nadzornih odbora isplaćivane su neovisno o održanim sjednicama.

Državni ured za reviziju preporučuje preispitati odluku da troškovi za rad u nadzornim odborima trgovačkih društava u kojima HBOR ima udjele terete troškove poslovanja HBOR-a, umjesto troškove poslovanja društva čiji su nadzorni odbori, a ako će se naknade za članstvo u nadzornim odborima i nadalje isplaćivati, osnova za isplatu treba biti broj održanih sjednica.

U okviru troškova administracije ostvareni su troškovi za stručno usavršavanje u iznosu od 591.641,00 kn, od čega troškovi stručnog usavršavanja rukovoditelja iznose 126.685,00 kn. Troškovi za spomenute usluge usavršavanja evidentirani su na temelju tri računa za obuku rukovoditelja (engl. *executive coaching*) po jediničnoj cijeni od 4.500,00 EUR bez PDV-a. Računi ne sadrže opis sadržaja usluge, sudionika poslovnog događaja te nije vidljivo trajanje i mjesto održavanja spomenutog usavršavanja niti je uz račun priložen program stručnog usavršavanja.

U skladu s odredbama članaka 8. i 9. Zakona o računovodstvu knjigovodstvena isprava mora nedvojbeno i istinito sadržavati sve podatke o poslovnom događaju, između ostalog, opis sadržaja poslovnog događaja i identifikaciju sudionika poslovnog događaja.

Državni ured za reviziju nalaže troškove za stručno usavršavanje evidentirati u poslovnim knjigama na temelju knjigovodstvenih isprava koje sadrže sve podatke o poslovnom događaju, između ostalog, opis sadržaja poslovnog događaja i identifikaciju sudionika poslovnog događaja u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu.

Ostali rashodi ostvareni su u iznosu od 20.847.653,00 kn. Odnose se na rashode reobračuna u iznosu od 13.717.667,00 kn, ostale nespomenute rashode u iznosu od 5.008.566,00 kn, donacije u iznosu od 2.118.800,00 kn i ostalo u iznosu od 2.620,00 kn.

Rashodi reobračuna ostvareni su u iznosu od 13.717.667,00 kn, a vrijednosno značajniji se odnose na vrijednosno usklađenje potraživanja iz prethodnih godina (reprogram) za izravno odobrene kredite u iznosu od 9.709.375,00 kn, ostale nespomenute troškove u iznosu od 2.673.987,00 kn te vrijednosno usklađenje potraživanja iz prethodnih godina (reprogram) za kredite odobrene putem poslovnih banaka u iznosu od 1.327.409,00 kn.

Ostali nespomenuti troškovi najvećim dijelom odnose se na sredstva uplaćena u državni proračun u iznosu od 2.673.846,00 kn. U prosincu 2017. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju ovlasti za sklapanje Ugovora o preuzimanju duga i uređenju međusobnih odnosa između Ministarstva financija, inozemnog korisnika kredita i HBOR-a na temelju koje će Republika Hrvatska preuzeti dug koji inozemni korisnik kredita ima prema HBOR-u temeljem Ugovora o kreditu iz listopada 2007. i sedam dodataka Ugovoru zaključenih od studenoga 2007. do prosinca 2014.

Nadalje, određeno je da Ministarstvo financija u ime Republike Hrvatske na temelju spomenute Odluke i Ugovora o preuzimanju duga i uređenju međusobnih odnosa, preuzima cjelokupno dugovanje inozemnog korisnika kredita prema HBOR-u u iznosu od 3.057.693,00 EUR umanjeno za iznos kupoprodajne cijene nekretnina.

Na temelju Odluke, Ministarstvo financija (preuzimatelj duga), inozemni korisnik kredita (dužnik) i HBOR (vjerovnik) u prosincu 2017. zaključili su Ugovor o preuzimanju duga i uređenju međusobnih odnosa. Ugovoreno je preuzimanje stambenog objekta površine 464,91 m² i građevinskog zemljišta površine 667 m² u Dubrovniku procijenjene vrijednosti od 8.236.154,00 kn (1.088.350,00 EUR) te iste postaju vlasništvo HBOR-a s obzirom na to da dužnik nije podmirivao obveze prema odobrenom kreditu. Naime, navedene nekretnine dužnik je dao HBOR-u kao zalog u svrhu osiguranja potraživanja po Ugovoru o kreditu.

Postupanje pri stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja uređeno je Pravilnikom o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja HBOR-a. U skladu s navedenim Pravilnikom, Uprava je donijela Odluku o imenovanju članova i zamjenika članova Povjerenstva za prodaju imovine preuzete u zamjenu za nenaplaćena potraživanja i Odluku o utvrđivanju prodajnih cijena nekretnina u vlasništvu HBOR-a u studenome 2018., kojom su, između ostalog, utvrđene prodajne cijene predmetnih nekretnina u Dubrovniku. Prodaja nekretnina je javno objavljena u dva mrežna oglasnika i u jednom dnevnom tisku po ukupnoj početnoj cijeni od 10.879.125,00 kn (stambeni objekt u iznosu od 7.627.500,00 kn i zemljište u iznosu od 3.251.625,00 kn). Javni poziv je sadržavao opis nekretnina (oznaku adrese nekretnina i zemljišnoknjižnih podataka), cijenu, osnovne informacije o nekretnini, rok za podnošenje ponuda i adresu, vrijeme otvaranja ponuda, a nije sadržavao uvjete prodaje niti je određena visina jamčevine.

U skladu s člankom 18. navedenog Pravilnika, bitni elementi oglasa za objavu za oglašavanje prodaje imovine su predmet, cijena i uvjeti prodaje, a iznos jamčevine kao element oglasa utvrđuje se prema potrebi za svaki predmet zasebno.

Jedan ponuditelj dostavio je ponudu za obje nekretnine u ukupnom iznosu od 10.910.000,00 kn. Povjerenstvo je u prosincu 2018. sastavilo Zapisnik o otvaranju ponuda za kupnju nekretnina.

Prema odredbama članka 5. Pravilnika o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja HBOR-a, povjerenstvo temeljem prijedloga Sektora za upravljanje imovinom donosi zaključke u kojima se izjašnjava o prihvaćanju ili neprihvaćanju ponude potencijalnih kupaca za kupnju imovine i o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za kupnju imovine. Povjerenstvo nije sastavilo zaključak o prihvaćanju ili neprihvaćanju ponude.

Na temelju Prijedloga za prodaju nekretnina koji je sastavio Sektor upravljanja imovinom, Uprava je u siječnju 2019. donijela Odluku o prihvaćanju ponude za kupnju nekretnina HBOR-a.

Prema odluci Uprave nekretnine se prodaju po cijeni od 10.910.000,00 kn. Plaćanje je ugovoreno na način da kupac 10,0 % kupoprodajnog iznosa na ime kapare plati u roku od 30 dana od dana zaključivanja ugovora, a 90,0 % od iznosa kupoprodajne cijene u roku od 90 dana od dana zaključivanja ugovora. U siječnju 2019. zaključen je Ugovor o kupoprodaji nekretnina stambenog objekta i građevinskog zemljišta prema uvjetima iz odluke Uprave. Kupac je u ugovorenom roku platio iznos kapare (1.091.000,00 kn) te 1.500.000,00 kn, odnosno od ukupne prodajne cijene platio je samo 2.591.000,00 kn.

Kupac nije izvršio plaćanje u ugovorenim iznosima i rokovima te su od travnja 2019. do prosinca 2019. zaključena četiri dodatka osnovnom ugovoru kojima su izmijenjeni rokovi plaćanja. Kupac je u lipnju 2019. platio još 1.850.000,00 kn. U veljači 2020. Uprava je donijela Odluku o raskidu ugovora o kupoprodaji nekretnina, međutim ugovor nije raskinut te je Odluka stavljena izvan snage u ožujku 2021.

Nakon toga zaključena su dva dodatka Ugovoru kojima su mijenjani rokovi plaćanja te se prema Dodatku Ugovora iz ožujka 2021. kupac obvezao platiti zateznu kamatu za razdoblje kašnjenja plaćanja od 1. veljače 2020. do 31. veljače 2021. u iznosu od 159.718,05 kn, a prema Dodatku Ugovora iz kolovoza 2021. kupac se obvezao platiti zateznu kamatu za razdoblje od 1. travnja 2021. do 31. srpnja 2021. u iznosu od 40.460,08 kn. Za kašnjenje plaćanja od 1. veljače 2020. do 31. veljače 2021. i od 1. travnja 2021. do 31. srpnja 2021. kupac je platio ugovorenu zateznu kamatu.

U kolovozu 2021. kupac je platio ukupnu ugovorenu cijenu u iznosu od 10.910.000,00 kn. Razliku od cijene nekretnine koja je utvrđena Ugovorom o preuzimanju duga i uređenju međusobnih odnosa u iznosu od 2.673.846,00 kn HBOR je uplatio u državni proračun.

S obzirom na to da kupac nije uplatio kupoprodajnu cijenu prema prvom ugovoru zaključenom u siječnju 2019. te da je nakon toga zaključeno šest dodatka ugovora kojima su produžavani rokovi plaćanja, Državni ured za reviziju je mišljenja da je ugovor trebalo raskinuti nakon što je donesena Odluka o raskidu ugovora u veljači 2020.

Državni ured za reviziju nalaže u javnom pozivu navoditi uvjete prodaje i odrediti visinu jamčevine te donositi zaključak o prihvaćanju ili neprihvaćanju ponude potencijalnih kupaca imovine u skladu s odredbama Pravilnika o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja HBOR-a.

Ostali nespomenuti rashodi ostvareni su u iznosu od 5.008.566,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na gubitak kod prodaje imovine preuzete za nenaplaćena potraživanja u iznosu od 2.577.615,00 kn, od čega gubitak ostvaren pri prodaji objekta i zemljišta na lokaciji kod Zaprešića iznosi 260.000,00 kn.

Pravilnikom o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja HBOR-a uređeno je postupanje pri stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja. U skladu s odredbama navedenog Pravilnika, Uprava je u travnju 2020. donijela Odluku o imenovanju članova, zamjenika članova i tajnika povjerenstva za prodaju imovine preuzete u zamjenu za nenaplaćena potraživanja.

Odlukom Uprave o utvrđivanju prodajnih cijena nekretnina u vlasništvu HBOR-a iz prosinca 2019., utvrđena je, između ostalog, i prodajna cijena za stambeno-poslovni objekt, građevinsko i poljoprivredno zemljište na lokaciji kod Zaprešića u iznosu od 758.175,00 kn. Navedenu nekretninu HBOR je rujnu 2007. kupio na javnoj dražbi po cijeni od 1.797.635,36 kn. HBOR je sudjelovao na dražbi kako bi iz nekretnine naplatio dug po nenaplaćenom kreditu, odnosno kako bi iz daljnje prodaje te nekretnine koja je bila zalog za dani kredit naplatio dug po kreditu. Nekretnina je oglašavana za prodaju od početka 2010. po početnoj cijeni od 2.500.000,00 kn, ali kako nije bilo kupaca cijena je smanjivana do iznosa od 758.175,00 kn.

U veljači 2021. Direkcija tehničkih analiza i zaštite okoliša obavila je Verifikaciju procijenjene vrijednosti navedenih nekretnina, prema kojoj procijenjena vrijednost iznosi 457.716,00 kn odnosno 60.457,00 EUR. Prodaja nekretnine bila je oglašavana na mrežnom oglasniku po cijeni iz Odluke Uprave iz prosinca 2019. U oglasu je navedeno da ponuda mora sadržavati visinu ponuđene cijene, način, rokove i osiguranje plaćanja, podatke o ponuditelju i drugo.

U ožujku i travnju 2021. zaprimljene su dvije ponude za kupnju predmetne nekretnine od jednog ponuditelja. Prva je odbijena zbog niske ponuđene cijene (u iznosu od 568.000,00 kn odnosno 75.000,00 EUR). U travnju 2021. zaprimljena je druga ponuda za kupnju predmetne nekretnine u iznosu od 98.000,00 EUR odnosno 740.000,00 kn. U travnju 2021. sastavljen je Zaključak o radu povjerenstva prema kojem se predlaže Upravi da prihvati ponudu u iznosu od 740.000,00 kn. Uprava je u travnju 2021. donijela Odluku o prihvaćanju spomenute ponude.

U svibnju 2021. zaključen je Ugovor o kupoprodaji nekretnina – stambeno-poslovnog objekta, građevinskog i poljoprivrednog zemljišta na lokaciji kod Zaprešića. Ugovorena kupoprodajna cijena iznosila je 740.000,00 kn.

Odredbama članka 7. Ugovora o kupoprodaji nekretnina, između ostalog, utvrđeno je da se nekretnine prodaju po načelu „viđeno – kupljeno”, a sklapanjem Ugovora kupac potvrđuje da je detaljno ispitao sve relevantne činjenice vezane za pravno i stvarno stanje nekretnina te da se odriče svakog daljnjeg prava na prigovor u vezi s tako utvrđenim stanjem. Kupoprodajna cijena plaćena je u svibnju 2021.

U rujnu 2021. kupac je uputio HBOR-u Prijedlog sporazumnog rješenja zbog utvrđenog pravnog nedostatka na dijelu prodane nekretnine (poljoprivrednom zemljištu). U Prijedlogu navodi da nije znao za nedostatak na dijelu zemljišta pri sklapanju ugovora (moguće postojanje neobilježene masovne grobnice iz razdoblja II. svjetskog rata) te da nedostatak u bitnom onemogućuje daljnje raspolaganje dijelom nekretnine.

Predloženo je naknadno smanjenje kupoprodajne cijene na način da se zaključi dodatak ugovoru kojim bi ugovorena kupoprodajna cijena nekretnina iznosila 480.000,00 kn, što je ujedno uvjet da kupac odustane od potraživanja naknade za pretrpljenu štetu.

U pravnom očitovanju HBOR-a u vezi s prijedlogom kupca navedeno je da HBOR ima određenu odgovornost za pravni nedostatak neovisno o ugovornoj odredbi „viđeno – kupljeno” ako je za nedostatak znao, a kupac nije znao te je, između ostalog, navedeno da je potrebno analizirati iznos predloženog smanjenja kupoprodajne cijene.

Zaključak o radu povjerenstva i Prijedlog smanjenja kupoprodajne cijene po ugovoru o kupoprodaji nekretnina iz svibnja 2021. dostavljen je Upravi te je predloženo odobrenje zahtjeva kupca za smanjenje kupoprodajne cijene u spomenutom iznosu i sklapanje nagodbe s kupcem radi naknadno utvrđenih pravnih nedostataka kod prodaje predmetne imovine.

Također u Prijedlogu je navedeno da će HBOR, unatoč naknadnom smanjenju kupoprodajne cijene, ostvariti veću kupoprodajnu cijenu od procijenjene vrijednosti nekretnina utvrđene u veljači 2021. Uprava je u listopadu 2021. donijela Odluku o smanjenju kupoprodajne cijene po Ugovoru o kupoprodaji nekretnina u iznosu od 260.000,00 kn. Dodatak Ugovoru zaključen je u listopadu 2021. te je ugovoreno smanjenje kupoprodajne cijene s iznosa od 740.000,00 kn na iznos od 480.000,00 kn te povrat dijela ugovorene kupoprodajne cijene u iznosu od 260.000,00 kn, čime se kupac obvezao da će odustati od potraživanja za naknadu štete, kao i drugih prigovora po bilo kojem osnovu u vezi s kupoprodajom nekretnina. HBOR je izvršio povrat sredstava kupcu u skladu s Dodatkom Ugovora.

Iz navedenog proizlazi da HBOR nije obavio procjenu vrijednosti dijela nekretnine – poljoprivrednog zemljišta za koje je kupac naknadno zatražio umanjene ugovorene kupoprodajne cijene uslijed mogućeg pravnog nedostataka, već je prihvatio vrijednost umanjenja u skladu sa zahtjevom kupca.

Od stjecanja do prodaje navedene nekretnine proteklo je značajno razdoblje, u kojem je prema Verifikaciji procijenjene vrijednosti navedenih nekretnina zbog oštećenja i propadanja došlo do smanjenja cijene nekretnine te je nekretnina koja je kupljena 2007. po cijeni od 1.797.635,36 kn, za koju je zaključen kupoprodajni ugovor po cijeni u iznosu od 740.000,00 kn, nakon smanjenja cijene prodana u 2021. po cijeni od 480.000,00 kn.

Državni ured za reviziju preporučuje da se u slučaju postavljanja zahtjeva za smanjenjem prodajne cijene nekretnina, prije odlučivanja o tome, ponovno obavi procjena vrijednosti kako bi se ocijenila osnovanost zahtjeva za smanjenjem prodajne cijene.

Donacije su ostvarene u iznosu od 2.118.800,00 kn. Pravilnikom o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava i Izmjenama i dopunama navedenog Pravilnika propisani su korisnici, područja financiranja, postupci za dodjelu donacija i sponzorstava HBOR-a i drugo.

Prema odredbama članka 4. navedenog Pravilnika, HBOR raspisuje javni natječaj za dodjelu donacija u pravilu do dva puta tijekom kalendarske godine s naznačenim rokovima trajanja natječaja kao i rokovima za dostavu prijave i propisane dokumentacije. U 2021. natječaj nije objavljen, a prema obrazloženju odgovornih osoba razlog je nedostatak kapaciteta.

Izvanredne veće donacije odobravaju se u slučajevima elementarnih nepogoda i izvanrednih situacija neovisno o uvjetima navedenog Pravilnika. U 2021. odobreno je šest izvanrednih većih donacija u iznosu od 2.055.000,00 kn za projekte na području potresom pogođenih područja Sisačko-moslavačke županije.

Također, odobravaju se manje donacije u visini do 5.000,00 kn. U 2021. odobreno je 13 manjih donacija u iznosu od 63.800,00 kn. Zahtjevi za manje donacije zaprimani su tijekom godine na obrascu objavljenom na mrežnim stanicama HBOR-a. Povjerenstvo je provjeravalo udovoljavaju li zahtjevi propisanim uvjetima, a Odluke o dodjeli manjih donacija donosila je Uprava HBOR-a.

Prema navedenom Pravilniku, udruge, zaklade, ustanove, društva, klubovi i druge organizacije koje se ne smatraju poduzetnikom, a koje iz opravdanih razloga nisu u mogućnosti prijaviti projekt na natječaj mogu se obratiti HBOR-u pisanim zahtjevom za manju donaciju kao potporu provedbi svojih aktivnosti.

S obzirom na to da natječaj nije bio objavljen, udruge, zaklade, ustanove, društva, klubovi i druge organizacije koje se ne smatraju poduzetnikom kao ni drugi mogući korisnici donacija nisu imali mogućnost prijaviti projekt na natječaj.

Dodjelom donacija putem javnog natječaja osigurava se transparentnost dodjele financijskih sredstava, omogućava dobivanje većeg broja kvalificiranih prijava, odnosno odabir najkvalitetnijih programa i projekata te se javnost obavještava o prioritetnim područjima djelovanja.

Također, prema spomenutom Pravilniku ocjenjivanje prijava pristiglih na natječaj obavlja se prema kriterijima koji su određeni za svaki natječaj za dodjelu donacija vodeći računa o uvjetima koji su natječajem propisani.

Državni ured za reviziju preporučuje, u skladu s odredbama Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava, donacije dodjeljivati na temelju raspisanog javnog natječaja za dodjelu donacija.

5.2. *HBOR prihvaća naloge i preporuke u vezi s operativnim troškovima. U vezi s evidentiranjem prekovremenog rada obrazlaže da računalni sustav za evidenciju radnog vremena ima opciju upisa vremena kada je prekovremeni rad obavljan i opisa posla koji je obavljan, ali ti podaci u sustavu nisu definirani kao obvezni za unos. Dodatno, trenutačno ne postoji mogućnost izvještavanja po tim podacima, osim uvida na ekranu za svakog pojedinog radnika. Prihvaćanjem ove preporuke HBOR će u tom kontekstu dopuniti Pravilnik o evidenciji radnog vremena, definirati ta polja za obvezan unos i razviti izvještaj kojim će ti podaci biti dostupni na zahtjev.*

U vezi s poticajnim dijelom plaća HBOR obrazlaže da su, u skladu s Pravilnikom o upravljanju učinkom, definirani kriteriji automatskog određivanja raspona poticajnog dijela plaće, tj. propisan je način na koji se određuje raspon za poticajni dio plaće u ovisnosti od ukupne procjene ostvarenja kompetencija te ukupne procjene ostvarenja ciljeva. Kompetencije i primjeri ponašanja u okviru jedne kompetencije su jasno propisani kao i ocjene kompetencija. Također, postavljeni kvartalni ciljevi pretpostavljaju i unaprijed definiranje mjere ostvarenja cilja, a kako bi i radnik i nadređena osoba koja ocjenjuje realizaciju ciljeva imali jasna pravila postupanja. U odnosu na navedeno, procjenom kompetencija i ciljeva automatski se određuje raspon u okviru kojeg se dodjeljuje postotak plaće koji predstavlja poticajni dio plaće. Zaključno, poticajni dio plaće može se dodijeliti zaposleniku samo unutar raspona koji ovisi o ukupnoj procjeni ostvarenja ciljeva i kompetencija za određeno razdoblje kvartala, tj. nagrađivanje se temelji na rezultatima rada svakog zaposlenika (ostvarenje ciljeva), ali i načinu postizanja tih rezultata (kompetencije), što je u skladu s Kodeksom korporativnog upravljanja HBOR-a.

Sukladno nalazu, HBOR će dodatno razmotriti veličinu raspona poticajnog dijela plaće te omjer procjene ostvarenja kompetencija i procjene ostvarenja ciljeva u odnosu na navedeni raspon i po potrebi isto dodatno razraditi.

U vezi s isplatom za nagrade za radne rezultate obrazlaže da je ista propisana Pravilnikom o radu (članak 107.) prema kojem Uprava HBOR-a može u tijeku kalendarske godine odobriti prigodnu isplatu nagrade u novcu ili nekom drugom obliku. Ista se ne odnosi na poticajni dio plaće zaposlenika kako ih definira Pravilnik o upravljanju učinkom HBOR-a, već na Pravilnik o porezu na dohodak. Prema preporuci, HBOR će dodatno razmotriti u kojim se slučajevima (na primjer, pozitivni rezultat poslovanja) nagrada za radne rezultate isplaćuje i to propisati unutarnjim aktom.

U vezi s isplatom jubilarne nagrade HBOR obrazlaže da je Odluka Uprave od svibnja 2020. o izmjeni visine jubilarne nagrade iste pravne snage, s obzirom na to da je za donošenje Pravilnika ovlaštena Uprava HBOR-a te se svaka formalna izmjena akta temelji na prethodnoj Odluci Uprave, a u revidiranom razdoblju Uprava je bila dvočlana te je suglasno donosila odluke. Napominje se kako u vrijeme donošenja navedene Odluke nije postojala obveza savjetovanja s radničkim vijećem odnosno sindikalnim povjerenikom koji je preuzeo prava i obveze radničkog vijeća jer u HBOR-u nije utemeljeno radničko vijeće niti je u to vrijeme u HBOR-u djelovao sindikat.

U vezi s troškovima konzultantskih usluga HBOR navodi da se radi o izoliranom slučaju, tj. jednom računu kod kojeg se kasnilo s plaćanjem. U razdoblju od zaprimanja računa pa sve do njegovog plaćanja HBOR nije zaprimio opomenu od strane konzultantskog društva zbog neplaćanja istog te zbog nastanka ovog slučaja HBOR nije imao nikakve dodatne troškove, odnosno nije platio zateznu kamatu.

U međuvremenu je implementirana nova aplikacija koja omogućava zaprimanje računa i e-računa te procesno upravlja istima odmah po primitku u HBOR-u. Ova aplikacija, između ostalog, omogućuje kontrolu i ovjeru dokumenata temeljem kojih se plaćaju robe, usluge i radovi nabavljeni sukladno definiranim postupcima nabave, a čime je rizik nepravovremenog podmirenja računa sveden na minimum.

U vezi s troškovima za stručno usavršavanje HBOR obrazlaže da se u poslovnim knjigama evidentira na temelju knjigovodstvenih isprava koje sadrže sve podatke o poslovnom događaju, između ostalog, opis sadržaja poslovnog događaja i identifikaciju sudionika poslovnog događaja u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu. U jednoj edukaciji, zbog njezine specifičnosti, naveden je samo općeniti opis i razdoblje izvršenja usluge bez detaljne specifikacije, ali s potvrdom o izvršenju usluge.

HBOR prihvaća preporuku da se preispita odluka da troškovi za rad u nadzornim odborima trgovačkih društava u kojima HBOR ima udjele terete troškove poslovanja HBOR-a, umjesto troškove poslovanja društva čiji su nadzorni odbori. Ako će se naknade za članstvo u nadzornim odborima i nadalje isplaćivati, osnova za isplatu bit će broj održanih sjednica.

U vezi s prodajom imovine HBOR obrazlaže da se na predmetni natječaj javio samo jedan kupac te je ponuđena cijena bila veća od procijenjene vrijednosti. Slijedom navedenih okolnosti, HBOR je svojim postupanjem nastojao realizirati kupoprodajni ugovor i u potpunosti zatvoriti potraživanja po predmetnom kreditu. U konačnici, kupac je platio ugovoreni iznos, uvećan za zateznu kamatu i pripadajuće troškove.

Slijedom ovog nalaza HBOR će dopuniti Pravilnik o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja HBOR-a kako bi se jasnije odredilo postupanje u sličnim situacijama u budućnosti.

Nadalje, obrazlaže da se prodajne cijene nekretnina revidiraju od strane Direkcije tehničkih analiza i zaštite okoliša na godišnjoj razini. U konkretnom slučaju smanjenja, ugovorena kupoprodajna vrijednosti nekretnine je i dalje bila veća u odnosu na prethodno procijenjenu te iz tog razloga nije rađena ponovna procjena. Prihvaća se preporuka te će ista biti implementirana u okviru izmjena i dopuna Pravilnika o stjecanju, upravljanju i prodaji imovine stečene u zamjenu za nenaplaćena potraživanja.

U vezi s donacijama HBOR navodi da je uspješno provedeno pet javnih natječaja za donacije, a uz javni natječaj imaju i cjelogodišnji program zaprimanja zamolbi za manje donacije u iznosu do 663,61 EUR, sukladno Uredbi o postupcima i kriterijima dodjele donacije, izrađen od strane Vlade Republike Hrvatske. Zadnje tri godine javni natječaj za dodjelu donacija nije proveden isključivo zbog epidemije ili potkapacitiranosti u HBOR-u (nedovoljno osoba za kvalitetno provesti natječaj) te nemogućnosti okupljanja članova Komisije za procjenu pristiglih projekata, a koji bi sukladno Pravilniku radili bez naknade. Navode da preporuku revizije već provode, tj. već su poduzete inicijalne radnje za prethodnu analizu tržišta u cilju eksternalizacije provedbe postupaka javnih natječaja za dodjelu donacija HBOR-a, putem postupka jednostavne nabave, čime bi ukinuli i cjelogodišnju dodjelu manjih donacija (prema iskustvu predstavljaju prevelik angažman za nedovoljan rezultat). Sve navedeno podrazumijevat će i izmjene Pravilnika o postupcima i kriterijima dodjele donacija i sponzorstava.

6. Kreditno poslovanje

6.1. U cilju obavljanja djelatnosti HBOR odobrava kredite i druge plasmane te obavlja druge financijske poslove, što je ujedno i najznačajniji dio poslovanja HBOR-a. Za obavljanje kreditnog poslovanja Nadzorni odbor je u svibnju 2003. na temelju Statuta HBOR-a donio Kreditne politike HBOR-a. Uprava je donijela više unutarnjih akata koji reguliraju kreditno poslovanje, i to: Opće uvjete kreditnog poslovanja HBOR-a, Opće kriterije prihvatljivosti, Metodologiju planiranja kreditne aktivnosti, Pravilnik o upravljanju kreditnim rizikom, Metodologiju za ocjenu kreditnog rizika, Metodologiju kreditnog bodovanja, Metodologiju za ocjenu i odabir banaka, Metodologiju za ocjenu i odabir inozemnih banaka, Opće uvjete osiguranja plasmana HBOR-a, Metodologiju za provedbu investicijskog nadzora, Pravilnik o naknadama za usluge koje obavlja HBOR, Pravilnik o načinu i rokovima obračuna kamata, Pravilnik o utvrđivanju referentne i diskontne kamatne stope, Odluku o kamatnim stopama HBOR-a te druge unutarnje akte i odluke.

– Zakonodavni (regulatorni) okvir

Za obavljanje kreditnog poslovanja Nadzorni odbor je u svibnju 2003. na temelju Statuta HBOR-a donio Kreditne politike HBOR-a. Prema odredbama točke 6. Kreditne politike, koja uređuje praćenje kredita, kod direktnih kredita, iznad 700.000,00 kn najmanje jednom godišnje provodi se analiza financijskih izvještaja klijenta, njegova poslovanja, kretanja u poslovnoj djelatnosti te provjera instrumenata osiguranja. Problematične klijente analizira se na zahtjev kreditnog odbora.

Kod direktnih kredita ispod 700.000,00 kn prati se urednost otplate kredita te kvaliteta instrumenata osiguranja.

Prema odredbama članka 138. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, HBOR redovito prati ispunjavaju li njegovi klijenti obveze plaćanja u roku te kontrolira njihovo financijsko stanje. Krediti se prate prema urednosti otplate kredita.

Prema odredbama članka 145. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, klijenti iz portfelja malih kredita prema kojima je HBOR izložen u ukupnom iznosu do 1.500.000,00 kn (do srpnja 2021.), odnosno u ukupnom iznosu do 3.000.000,00 kn (od srpnja 2021.), kontinuirano se prate temeljem urednosti podmirivanja obveza te se jednom godišnje provjeravaju: opći podaci klijenta, povezane osobe, veličina klijenta i pridržavanje ugovornih odredaba. Praćenje klijenta prema kojem je HBOR izložen u ukupnom iznosu većem od 1.500.000,00 kn (do srpnja 2021.), odnosno u ukupnom iznosu od 3.000.000,00 kn (od srpnja 2021.) provodi se minimalno jednom godišnje (tzv. godišnje praćenje), a najkasnije do 31. listopada tekuće godine.

Odredbe Kreditne politike i Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom koje se odnose na praćenje klijenata nisu usklađene.

Uvjeti kreditne sposobnosti potencijalnih korisnika kredita utvrđeni su odredbama Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom kao temeljnog dokumenta te Metodologijom za ocjenu kreditnog rizika i Metodologijom kreditnog bodovanja koji detaljnije propisuju uvjete određivanja kreditne sposobnosti.

Pravilnikom o upravljanju kreditnim rizikom iz srpnja 2021. utvrđeni su različiti uvjeti određivanja ocjene kreditne sposobnosti u odnosu na spomenute Metodologije na način da Pravilnik kao uvjet za određivanje koja će se metodologija primjenjivati propisuje ukupnu izloženost klijenta (što uključuje postojeću i novu izloženost, odnosno već odobrene kredite i novi kredit), dok je Metodologijom za ocjenu kreditnog rizika i Metodologijom kreditnog bodovanja određena nova izloženost kao čimbenik koji određuje daljnje postupke ocjene kreditne sposobnosti. Iz navedenog proizlazi da su u primjeni interni akti koji na različite načine uređuju uvjete određivanja ocjene kreditne sposobnosti.

Državni ured za reviziju nalaže uskladiti odredbe Kreditne politike i Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom te odredbe Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom s Metodologijom za ocjenu kreditnog rizika i Metodologijom kreditnog bodovanja.

– Uvjeti kreditnog poslovanja

Prema Kreditnoj politici HBOR-a, kreditni proizvodi u pravilu su definirani kreditnim programima koji su namijenjeni ciljnim skupinama klijenata po grupama i odabranim područjima (financiranje izvoza, infrastruktura, industrija i malo i srednje poduzetništvo). Prema odredbama Statuta u okviru svoje nadležnosti Nadzorni odbor utvrđuje osnovne uvjete kreditiranja pojedinih ciljnih skupina, a Uprava donosi programe kreditiranja u skladu s osnovnim uvjetima kreditiranja pojedinih ciljnih skupina utvrđenih od strane Nadzornog odbora.

Značajke, ograničenja i posebnosti koje se primjenjuju kod kreditiranja projekata/klijenata prema programima kreditiranja određene su Općim kriterijima prihvatljivosti.

U 2021. provodili su se sljedeći kreditni programi određeni Općim kriterijima prihvatljivosti: Poduzetništvo mladih, žena i početnika, Investicije privatnog sektora, Investicije javnog sektora, EU projekti, Obrtna sredstva, Priprema izvoza i Financijsko restrukturiranje. Osim navedenih, provodili su se i drugi programi: Financiranje u suradnji s *leasing* društvima, Poticanje izvoza (kredit kupcu) i Okvirni krediti za obrtna sredstva malog i srednjeg poduzetništva. Također, odlukom Uprave uveden je Program COVID-19, kao privremeni i izvanredni kreditni program/mjera.

Pojedini kreditni programi imaju određene ciljeve koji se žele postići kreditiranjem korisnika, dok u određenim programima nisu određeni ciljevi. Primjerice, cilj Programa mladi, žene i početnici je pokretanje poslovanja, modernizacija poslovanja, uvođenje novih tehnologija, povećanje kapaciteta, uključujući i turističke, razvoj i uvođenje novih proizvoda ili usluga, poticanje novog zapošljavanja i slično. I kod programa koji imaju određene ciljeve nije praćeno ostvarenje ciljeva kreditnih programa.

Pri odobravanju kredita odobravana su odstupanja (izuzetci) u odnosu na uvjete određene kreditnim programima, ali i drugim unutarnjim aktima. Primjerice, u okviru kreditnog programa Kredit kupcu odobrena su dva kredita jednom društvu uz uvjete koji odstupaju od programa kreditiranja u odnosu na visinu kamatne stope, dinamiku naplate kamata, prijevremenu otplatu kredita, rezervacije sredstava i drugo. U okviru kreditnog programa Investicije javnog sektora odobren je kredit društvu prema uvjetima koji odstupaju od kreditnog programa u odnosu na visinu kamatne stope, dinamiku otplate, instrumente osiguranja te način prihvaćanja indikativne ponude. Također, primjenom odstupanja nije se postupilo prema odredbama Pravilnika o naknadama za usluge koje obavlja HBOR, Općih uvjeta financijskog nadzora te Općih uvjeta osiguranja plasmana HBOR-a.

U okviru kreditnog programa Obrtna sredstva COVID-19 odobren je kredit za obrtna sredstva u iznosu od 250.000.000,00 kn za financiranje tekućeg poslovanja i podmirenje kratkoročnih obveza za projekt u brodogradnji.

Prema kreditnom programu Obrtna sredstva COVID-19 jedan od kriterija za sudjelovanje je prihvatljiva oznaka rizičnosti. Korisnici kredita trebaju dokazati posljedice uzrokovane pandemijom COVID-19, odnosno pribaviti COVID score koji izračunava Financijska agencija, pri čemu nije moguće kreditiranje poslovnih subjekata čija je oznaka rizičnosti prema podacima koje Financijska agencija dobiva od Hrvatske narodne banke „3. – neuredan”. Klasifikacija stupnjeva rizičnosti se određuje s obzirom na kreditnu sposobnost dužnika, urednost u podmirivanju obveza dužnika prema kreditnoj instituciji i drugim vjerovnicima te kvalitetu instrumenata osiguranja po pojedinoj kreditnoj izloženosti. Prihvatljivi korisnici prema kreditnom programu su klijenti klasificirani u 1. i 2. stupanj kreditnog rizika, a klijenti svrstani u 3. stupanj kreditnog rizika nisu prihvatljivi za kreditiranje. Isto tako, odredbama Upute za obradu zahtjeva za izravne kredite po programima Obrtna sredstva Mjera COVID-19 i Obrtna sredstva za klijente iz Sisačko-moslavačke županije iz ožujka 2021. određeni su prihvatljivi korisnici. Korisnik kredita je klasificiran u 3. stupanj kreditnog rizika te nije udovoljavao kriterijima programa, ni Upute s obzirom na neprihvatljivu ocjenu rizičnosti.

Općim uvjetima kreditnog poslovanja HBOR-a određeno je da program kreditiranja neće predstavljati za nadležna tijela odlučivanja prepreku za razmatranje i onih zahtjeva za kredit koji u potpunosti ne udovoljavaju uvjetima kreditnih programa.

Nadležno tijelo odlučivanja HBOR-a može razmatrati i prijedloge koji ne udovoljavaju u potpunosti uvjetima kreditnih programa, međutim nisu određeni slučajevi u kojima nadležna tijela mogu odobriti odstupanje, posebice jer pojedina odstupanja od kreditnog programa ujedno predstavljaju i odstupanja od određenih odredbi utvrđenih unutarnjim aktima.

HBOR je polugodišnje izvještavao Nadzorni odbor, između ostalog, i o odobrenim zahtjevima za izravne kredite koji nisu udovoljavali uvjetima programa ili drugih unutarnjih akata, a koje je odobrila Uprava.

Državni ured za reviziju nalaže primjenjivati odredbe unutarnjih akata pri odobravanju kredita. Nadalje, preporučuje unutarnjim aktima odrediti u kojim slučajevima se mogu odobravati kreditni zahtjevi koji ne udovoljavaju uvjetima kreditnih programa te odrediti i pratiti provedbu ciljeva u kreditnim programima.

Prema odredbama Upute za obradu zahtjeva za izravne kredite po programima Obrtna sredstva Mjera COVID-19 i Obrtna sredstva za klijente iz Sisačko-moslavačke županije iz ožujka 2021. određen je način na koji se obavlja kontrola namjenskog korištenja kredita koja uključuje kontrolu prihvatljivosti uzorka računa.

Korisnici kredita dostavljali su zahtjeve za korištenje sredstava, specifikacije plaćanja i preslike računa. Obavljana je prethodna kontrola namjenskog korištenja prije isplate sredstava na način da je provjeravana dostavljena dokumentacija (specifikacije plaćanja i uzorak preslika računa) i odobravana isplata temeljem zahtjeva za korištenje sredstava.

Također, Odlukom o prihvaćanju zaključaka sjednice Odbora za procjenu i mjerenje kreditnog rizika iz ožujka 2021. utvrđeno je da će se Direkcija investicijskog nadzora uključiti u kontrolu namjenskog korištenja kredita iz ovog programa odobrenih u iznosu većem od 3.000.000,00 kn.

Prema obrazloženju, Direkcija investicijskog nadzora je davala komentare na dokumentaciju na temelju čega je, između ostalog, Sektor kreditiranja ocjenjivao namjensko korištenje.

O obavljenim kontrolama nisu sastavljena izvješća ili neki drugi dokument iz kojeg bi se mogao provjeriti način na koji su kontrole obavljene te obuhvat kontrola. S obzirom na materijalnu značajnost i rizičnost kredita, kontrola namjenskog korištenja trebala bi biti dokumentirana.

Državni ured za reviziju preporučuje dokumentirati kontrolu namjenskog korištenja obrtnih sredstava.

– Kreditni program Poduzetništvo mladih, žena i početnika

U okviru kreditnog programa Poduzetništvo mladih, žena i početnika u 2021. odobren je 71 kredit u iznosu od 55.920.734,00 kn, od čega su putem poslovnih banaka odobrena 43 kredita u iznosu od 28.955.034,00 kn, a izravno 28 kredita u iznosu od 26.965.700,00 kn.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno šest odobrenih kredita, od čega su četiri korisnika izravno kreditirana, a dva neizravno putem poslovne banke u iznosu od 8.141.409,00 kn.

Odredbama članka 6. Ugovora o kreditu, između ostalog, određeno je da su korisnici kredita obvezni dostavljati HBOR-u za svaku godinu za vrijeme trajanja Ugovora o kreditu u roku od 90 dana od kraja poslovne godine, ovisni o veličini korisnika kredita dokumentaciju, i to: kvartalna financijska izvješća u roku od 45 dana od kraja kvartala, polugodišnja izvješća u roku od 60 dana od kraja polugodišta, godišnja financijska izvješća u roku od 150 dana od kraja poslovne godine, a ako je korisnik kredita obveznik revizije i revidirana godišnja financijska izvješća u roku od 270 dana od kraja poslovne godine. Također su obvezni redovito godišnje do 30. travnja za svaku godinu za vrijeme trajanja ugovora o kreditu dostavljati HBOR-u sljedeće dokumente: Očitovanje vjerovnika o stanju duga i urednosti otplate kako postojećih tako i podmirjenih ili na drugi način zatvorenih novčanih obveza, popunjene tablice (Kupci, Dobavljači, Zalihe, Zaduženost) te Izvješće iz Osnovnog sustava registra počevši od godine u kojoj se za ovo izvješće steknu uvjeti.

Većina korisnika kredita kojima je kredit odobren izravno (obuhvaćenim revizijskim postupcima) nisu HBOR-u dostavljali financijska izvješća i dokumente, što je obveza utvrđena ugovorima o kreditu.

Kroz kreditni program Poduzetništvo mladih, žena i početnika odobravaju se krediti u iznosu od 200.000,00 kn do 2.000.000,00 kn, odnosno krediti iz portfelja malih kredita. Prema odredbama članka 145. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, klijenti iz portfelja malih kredita prema kojima je HBOR izložen u ukupnom iznosu do 1.500.000,00 kn (do srpnja 2021.), odnosno u iznosu do 3.000.000,00 kn (od srpnja 2021.) kontinuirano se prate temeljem urednosti podmirivanja obveza te se jednom godišnje provjeravaju: opći podaci klijenta (naziv, adresa, vlasničke i statusne promjene i slično), povezane osobe, veličina klijenta i pridržavanje ugovornih odredaba (financijskih i nefinancijskih).

Prema obrazloženju odgovorne osobe, a u vezi s ispunjenjem odredaba iz članka 6. Ugovora o kreditu, iako je klijent obvezan u skladu s Ugovorom o kreditu dostaviti financijska izvješća i dokumentaciju navedenu u ugovoru, radi se o portfelju malih kredita i u skladu s važećim zakonima klijent nije u obvezi izrađivati kvartalna/polugodišnja izvješća, a praćenje unutar HBOR-a provodi se po skraćenoj proceduri. Praksa je pokazala da HBOR uslijed povećanog broja izravnih kredita nema resursa pratiti sve klijente na isti način (niti je potrebno s aspekta rizika). Dokumentacija navedena u članku 6. Ugovora o kreditu nije neophodna za praćenje klijenta u portfelju malih kredita.

Dokumentaciju koju korisnik kredita treba dostaviti prema ugovoru o kreditu potrebno je uskladiti s dokumentacijom koja je potrebna za godišnje praćenje korisnika kredita prema Pravilniku o upravljanju kreditnim rizikom.

Državni ured za reviziju preporučuje uskladiti odredbe ugovora o kreditu i Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom koje se odnose na dokumentaciju potrebnu za praćenje klijenta i kredita.

– Kreditni program Investicije javnog sektora

U okviru kreditnog programa Investicije javnog sektora u 2021. odobreno je 18 kredita u iznosu od 1.533.825.965,00 kn. Izravno je odobreno devet kredita u iznosu od 1.267.751.607,00 kn, a putem poslovnih banaka odobreno je devet kredita u iznosu od 266.074.358,00 kn.

U travnju 2021. zaključen je Ugovor o kreditu za obnovu i modernizaciju pruga za međunarodni i regionalni promet te za aktivnosti u funkciji infrastrukture i prometa na mreži u iznosu od 400.000.000,00 kn. Ministarstvo financija izdalo je jamstvo kojim Republika Hrvatska solidarno jamči HBOR-u plaćanje svih obveza društva u visini od 100,0 % iznosa kredita.

Prema kreditnoj analizi HBOR-a koja je sastavljena prije odobrenja kredita financijski pokazatelji i podaci korisnika kredita ne ukazuju na mogućnost urednog podmirenja kreditnih obveza, kako trenutnih, tako i budućih, međutim korisnik kredita ostvaruje državna sredstva, što mu osigurava nesmetano poslovanje.

Kredit je odobren uz određena odstupanja od uvjeta programa kreditiranja i drugih unutarnjih akata HBOR-a, između ostalog, odstupanje se odnosi na kontrolu namjenskog korištenja kredita.

Prema odredbama članka 5. Ugovora o kreditu, korisnik kredita se obvezao koristiti kredit za ugovorenu namjenu i na način predviđen ovim Ugovorom o kreditu odnosno koristiti sredstva kredita isključivo za financiranje Projekta.

Nadalje, ugovoreno je da se kontrola namjenskog korištenja kredita od strane Direkcije investicijskog nadzora HBOR-a neće provoditi, već se korisnik kredita obvezao dostavljati Izvješća o namjenskom trošenju sredstava do kraja tekućeg mjeseca za prethodni mjesec te dostavljati dokaze o namjenskom korištenju sredstava i sve ostale informacije koje HBOR može zatražiti za cijelo vrijeme otplate kredita.

Na temelju sedam zahtjeva za korištenje kredita, od travnja do listopada 2021. doznačena su sredstva u ugovorenom iznosu od 400.000.000,00 kn. Od svibnja 2021. do ožujka 2023. korisnik kredita dostavio je 26 izvješća o namjenskom trošenju sredstava prema kojima su plaćeni računi u iznosu od 380.711.962,25,00 kn, odnosno za navedni iznos dostavljena su izvješća korisnika kredita o namjenskom utrošku sredstava.

U izvješćima o namjenskom korištenju navodi se da će se zbog nemogućnosti redovnog izmirenja obveza, korisnik sredstava kredita posuditi za podmirenje obveza iz drugog kredita te za plaćanja obveza prema dobavljačima na EU projektima. Prema Izvješću za ožujak 2023. stanje posuđenih sredstava iznosilo je 106.946.789,24 kn.

Prema odredbama članka 26. Statuta HBOR-a, stručne službe redovito obavljaju kontrolu namjenskog korištenja sredstava plasmana odobrenih neizravno ili izravno krajnjim korisnicima. Pri ugovaranju kredita HBOR u pravilu utvrđuje osnovne namjene i iznose kredita koji se mogu iskoristiti za te namjene. Korisnik kredita u obvezi je namjenski koristiti kredit. Kontrolu namjenskog korištenja izravnih kredita obavlja HBOR.

Isto tako, u skladu s odredbama članka 113. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, propisano je da se investicijski nadzor kredita u korištenju koji su odobreni u iznosu iznad 3.000.000,00 kn provodi prema Metodologiji za provedbu investicijskog nazora. Korištenje kreditnih i ostalih sredstava za ostvarivanje cilja investicijskog projekta podrazumijeva da sredstva mogu biti utrošena samo za radove/robe/usluge i druga ulaganja koja su u skladu s ugovorenom strukturom ulaganja, namjenom, dopuštenim prenamjenama, odobrenim rokovima i drugim odredbama Ugovora o kreditu.

Iz navedenog proizlazi da je korisnik kredita sredstva koristio za namjene koje nisu ugovorene, pri čemu HBOR nije provodio namjensku kontrolu korištenja. Također, odredba Ugovora o kreditu kojom je ugovoreno da se neće kontrolirati namjensko korištenje kredita nije u skladu s odredbama Statuta HBOR-a ni Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom.

Državni ured za reviziju nalaže ugovoriti i provoditi kontrolu namjenskog korištenja kredita u skladu s odredbama Statuta HBOR-a te Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom.

– Kreditni program Investicije privatnog sektora

U okviru kreditnog programa Investicije privatnog sektora u 2021. odobren je 41 kredit u iznosu od 347.557.029, 00 kn, od čega je izravno odobreno 27 kredita u iznosu od 314.822.806,00 kn ili 90,6 %, a putem poslovnih banaka 14 kredita u iznosu od 32.734.223,00 kn ili 9,4 %. Revizijskim postupcima obuhvaćena su dva vrijednosno najznačajnija odobrenja u iznosu od 209.719.857,00 kn. Od ukupno odobrenih sredstava u okviru ovog kreditnog programa jedno odobrenje iznosi 176.982.937,00 kn ili 50,9 %.

Nadležno tijelo HBOR-a odobrilo je kredit u iznosu od 32.588.383,00 kn za dodatno investicijsko ulaganje za dovršetak građevinskih radova na izgradnji proizvodnog pogona. Za spomenuto investicijsko ulaganje prvi kredit odobren je u svibnju 2020. u iznosu od 121.646.689,00 kn. U 2021. zbog povećanja kapaciteta proizvodnog pogona korisnik kredita je podnio zahtjev za dodatnim financiranjem. Ugovor o kreditu zaključen je u listopadu 2021. u iznosu od 32.588.383,00 kn (4.354.951,00 EUR).

Prema odredbama članka 6., točke 7. Ugovora o kreditu iz svibnja 2020. korisnik kredita se obvezao da neće izmijeniti projekt bez prethodne pisane suglasnosti HBOR-a i da će nepredviđene troškove projekta financirati iz vlastitih sredstava.

U zaključku Kreditnog prijedloga na temelju kojeg je Nadzorni odbor odobrio kreditni zahtjev za odobrenje novog kredita u iznosu od 32.588.383,00 kn, navedeno je da je po Ugovoru o kreditu iz svibnja 2020., korisnik kredita bio u obvezi zatražiti pisanu suglasnost HBOR-a u slučaju izmjene projekta te je bio u obvezi financirati iz vlastitih sredstava sve nepredviđene troškove projekta, što nije izvršio.

Iako korisnik kredita nije postupio prema odredbama iz Ugovora o kreditu, s obzirom na to da se radi o ulaganju u proizvodnju, predloženo je odobrenje dodatnog kredita, u svrhu dovršetka projekta i pokretanja proizvodnje.

Nadležno tijelo HBOR-a odobrilo je povećanje kredita na temelju čega je u lipnju 2021. zaključen Dodatak XIII. Ugovora o kreditu iz 2016. kojim je kredit povećan za iznos od 176.982.937,00 kn (23.543.813,00 EUR).

Za spomenuti kredit, zahtjev za odobrenje kredita za izgradnju hotela u iznosu od 26.199.222,00 EUR dostavljen je u rujnu 2015. Temeljni kapital Društva koje je dostavilo zahtjev iznosio je 420.000,00 kn. Društvo je svrstano u mikro poduzetnike te nije ostvarivalo poslovne aktivnosti. Društvo je osnovano 11. listopada 2013., a predmet poslovanja je turizam.

Nakon provedenih postupaka ocjene i analize stručne službe HBOR-a izradile su Kreditni prijedlog u listopadu 2015. prema kojem je predloženo odobrenje kredita u iznosu od 199.830.480,00 kn (26.199.222,00 EUR) za izgradnju hotela od 17 etaža. U Kreditnom prijedlogu dano je negativno mišljenje o procjeni kreditnog rizika te je, između ostalog, navedeno da se s obzirom na visinu kredita, rizike financiranja, rizike instrumenata osiguranja ne preporučuje odobravanje kredita. Navedeni su sljedeći razlozi: korisnik kredita je novoosnovano društvo s jednom zaposlenom osobom, društvo je osnovano radi realizacije investicije za koju se traži kredit, povezana društva su u blokadi ili imaju gubitak iznad visine kapitala, za vlasnika društva i povezane osobe postoje informacije o poreznom dugu i neurednom vraćanju obveza, financijski rejting projekta je nedovoljne kvalitete, postoji rizik da se investicija neće realizirati u planiranim rokovima i drugo.

Nadalje, u kreditnoj analizi je navedeno da Društvo nije ostvarivalo komercijalnu djelatnost, te da su izvori imovine pozajmice povezanog društva.

Prema Kreditnom prijedlogu kreditni rejting tražitelja kredita je ocijenjen kao granični rizik, a financijski rejting je ocijenjen kao nedovoljno kvalitetan. U prijedlogu se zaključno navodi da projekt ima potencijala, zatvorenu financijsku konstrukciju te da je isplativ i likvidan te je predloženo odobrenje zahtjeva za kredit. Uprava je 26. listopada 2015. donijela odluku o odobrenju kredita, a Nadzorni odbor je dao suglasnost na odluku Uprave 29. listopada 2015.

Kredit je odobren u okviru kreditnog programa Turizam prema kojem najviši iznos kredita nije ograničen, a ovisi o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, investicijskom projektu, kreditnoj sposobnosti korisnika kredita te vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja.

HBOR i korisnik kredita zaključili su Ugovor o kreditu 5. siječnja 2016. za financiranje projekta izgradnje hotela s pratećim sadržajima u iznosu od 199.830.480,00 kn (26.199.222,00 EUR). Kredit je odobren s rokom otplate od 17 godina uključujući četiri godine počeka te uz promjenljivu kamatnu stopu od 3,0 % godišnje. Primijenjeno je smanjenje kamatne stope za 1,0 %, jer se radi o novom investicijskom projektu. Rok korištenja kredita je 31. ožujka 2017. koji je ujedno datum prijenosa kredita u otplatu. Prva rata kredita dospijeva na naplatu 30. rujna 2021. Osiguranje povrata kredita su mjenice i zadužnice, suglasnost jamca platca o zapljeni novčanih primanja te založno pravo na zemljištu površine 2 327 m² i budućem objektu koji će biti izgrađen na zemljištu te suvlasničkom dijelu kuće površine 190 m². Pokrivenost instrumentima osiguranja prema sadašnjoj vrijednosti bila je 24,1 %, a prema budućoj vrijednosti nekretnine 105,4 %.

Vlastito učešće Društva u kreditu sastoji se od zemljišta na kojem se gradi hotel koje je procijenjeno u visini od 5.500.000,00 EUR, vodovodnog i komunalnog doprinosa, izrade projektne dokumentacije, obavljenih radova iskopa i zaštite građevinske jame, izgradnje podzemne garaže i naknade hotelskom lancu. U vrijeme zaključivanja Ugovora o kreditu zemljište nije bilo u vlasništvu Društva, već povezanog društva te je ugovoreno da će se naknado provesti dokapitalizacija unosom zemljišta u kapital Društva, što je i učinjeno.

S obzirom na to da se radi o novoosnovanom Društvu (od osnivanja Društva do vremena podnošenja zahtjeva prošlo je manje od dvije godine) bez iskustva u djelatnosti turizma, nekvalitetnim instrumentima osiguranja, slaboj kreditnoj sposobnosti korisnika kredita te zbog drugih okolnosti koje su navedene u Kreditnom prijedlogu, odobrena visina kredita nije primjerena navedenim okolnostima, odnosno nije određena prema odredbama kreditnog programa Turizam prema kojem iznos kredita ovisi o konkretnom investicijskom projektu, kreditnoj sposobnosti korisnika kredita te vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja.

Prema odredbama članka 11., stavka 4. Zakona o HBOR-u, HBOR rizike u poslovanju svodi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja, što s obzirom na negativno mišljenje o procjeni kreditnog rizika te ostalo gore navedeno nije učinjeno.

Nadalje, prema odredbama članka 46. Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, buduću vrijednost nekretnine za osiguranje kredita moguće je prihvatiti uz sagledavanje cjelokupnog rizika, odnosno kreditne sposobnosti klijenta i ocjene projekta te ostalih raspoloživih instrumenata osiguranja.

Prema Općim uvjetima osiguranja plasmana HBOR-a iz ožujka 2015., HBOR prihvaća buduću vrijednost nekretnina uz sagledavanje cjelokupnog rizika, tj. kreditne sposobnosti korisnika plasmana i ocjene projekta te ostalih raspoloživih instrumenata osiguranja.

S obzirom na negativno mišljenje o procjeni kreditnog rizika, kreditni rejting tražitelja kredita koji je ocijenjen kao granični rizik te financijski rejting koji je ocijenjen kao nedovoljno kvalitetan, prihvaćanjem buduće vrijednosti nekretnine za osiguranje kredita nije postupljeno prema odredbama Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom i Općim uvjetima osiguranja plasmana.

Korisnik kredita je u svibnju 2016. dostavio dopis kojim traži izmjenu Ugovora o kreditu u kojem je navedeno da će u slučaju nadogradnje objekta dodatnim etažama navedeno financirati iz vlastitih sredstava.

Dodatak I Ugovora o kreditu zaključen je 30. svibnja 2016. Prema odredbama članka 1. utvrđeno je da je datum zaključenja Ugovora o kreditu 10. svibnja 2016. kada je isti potpisan od korisnika kredita, sudužnika I, II i III i jamca platca I i II. Nadalje, izmijenjene su odredbe o uvjetima koje Društvo mora ispuniti da započne s korištenjem kredita i druge odredbe.

Ukupno je do vremena obavljanja revizije (travanj 2023.) zaključeno 15 dodataka Ugovora o kreditu kojima su regulirane izmjene vezane za uvjete nakon čijeg ispunjenja Društvo može početi koristiti kredit, vlasničku strukturu Društva, rokove korištenja, rokove otplate kredita, instrumente osiguranja, kao i rokove za ispunjenje određenih ugovornih klauzula te daljnje korištenje kredita i drugo. Na taj način je rok početka korištenja kredita od prvotno ugovorenog 31. ožujka 2017. izmijenjen na 31. ožujka 2023., a rok otplate je od 31. ožujka 2034. izmijenjen na 30. lipnja 2040.

Prema prvom preliminarnom Izvješću o financijskom nadzoru stručnih službi HBOR-a iz lipnja 2017. tijekom obilaska gradilišta u veljači i svibnju 2017. korisnik kredita je informirao predstavnike HBOR-a da je podnio zahtjev za Izmjene i dopune rješenja za građenje kojim se traži izgradnja dodatnih deset etaža, a slijedom navedenog da se radovi izvode s pretpostavkom objekta visine 27 etaža, što se očituje u izgradnji ojačane nosive konstrukcije na nižim etažama.

Korisnik kredita je dostavio prvi zahtjev za korištenjem kredita u kolovozu 2017. Korištenje kredita je odobravano na temelju više Izvješća o financijskom nadzoru, kojima je, između ostalog, ocjenjivano namjensko korištenje sredstava na temelju dostavljene dokumentacije.

Društvo je početkom 2018. ishodilo Izmjene i dopune rješenja za građenje kojima je omogućeno povećanje objekta za dodatnih deset etaža. Slijedom navedenog HBOR i korisnik kredita su zaključili Dodatak V. Ugovora o kreditu 31. srpnja 2018. kojim je dopunjen članak 15. Ugovora o kreditu, prema kojima se korisnik kredita obvezao sredstva kredita i vlastita sredstva koristiti za projekt izgradnje hotela od 17 etaža u skladu s namjenama definiranim Ugovorom o kreditu. Nadalje, korisnik kredita se obvezao odustati od povećanja broja etaža ako ne osigura financiranje iz drugih izvora. U slučaju odstupanja od troškovnika bez suglasnosti HBOR-a to predstavlja razlog za raskid ugovora, a korisnik kredita je u obvezi tražiti suglasnost za svaku izmjenu projekta. Društvo je tijekom 2019. započelo izgradnju dodatnih deset etaža bez suglasnosti HBOR-a, unatoč ugovornim odredbama o nemogućnosti korištenja kreditnih ili vlastitih sredstava za izgradnju dodatnih etaža.

HBOR je sastavio Informaciju o statusu projekta i prijedlog daljnjeg postupanja koju je Nadzorni odbor prihvatio u listopadu 2019. U Informaciji je navedeno da korisnik kredita nije postupio prema odredbama Ugovora o kreditu i pripadajućim dodacima. Korisnik kredita je bez prethodne suglasnosti HBOR-a pokrenuo značajne izmjene inicijalno odobrenog projekta. Ishođenjem Izmjena i dopuna rješenja o građenju kojima je omogućeno povećanje objekta za dodatnih deset etaža, korisnik kredita je izmijenio tehničke karakteristike objekta, ali i namjenu i osnovni cilj projekta. Naime, odobren je projekt gradnje hotela s pripadajućim sadržajem, a izmjenama je predviđena izgradnja poslovnih prostora za zakup čija ekonomska opravdanost i izvedivost nije bila analizirana pri odobrenju kredita. Također, izmjenama i dopunama građevinske dozvole mijenja se pozicija hotela unutar objekta. Hotel je trebao biti smješten od 4. do 15. etaže, a prema izmjenama smješten je od 16. do 27. etaže. Društvo nije osiguralo zatvaranje financijske konstrukcije tako izmijenjenog projekta.

HBOR unatoč navedenom nije zatražio raskid ugovora o kreditu, nego je predložen daljnji nastavak korištenja kredita uz prenamjenu dijela sredstava kredita odobrenih za građevinske radove u cilju završetka povećanog objekta do faze završetka izvođenja armirano betonske konstrukcije i ovojnice objekta radi zatvaranja objekta. U slučaju da Društvo ne osigura financijska sredstva za izmijenjeni projekt, predložen je otkaz Ugovora o kreditu te pokretanje postupka prisilne naplate.

Slijedom navedenog zaključen je u listopadu 2019. Dodatak VII. Ugovora o kreditu kojim je odobrena prenamjena sredstava kredita u iznosu od 40.000.000,00 kn za radove iznad 17 kata.

Prema obrascu godišnjeg praćenja za 2019. (koji je sastavljen u 2020.) Društvo nije dostavilo dokaze o uloženim vlastitim sredstvima, nije dostavljalo dokumentaciju, nije kooperativno, a zbog nepoštovanja ugovornih obveza ocijenjeno je da je povećan kreditni rizik.

Dodatkom XI. Ugovora o kreditu iz travnja 2020. zaključeno je da ako poslovna banka zajedno s HBOR-om ne donese odluku o financiranju izmijenjenog projekta do 31. ožujka 2021., HBOR ima pravo otkazati kredit temeljem Ugovora o kreditu te ga učiniti prijevremeno dospjelim i tražiti naplatu od strane korisnika kredita, sudužnika i jamaca plateca.

Društvo je u prosincu 2020. i lipnju 2021. odobrena prenamjena dodatnih sredstava u iznosu od 34.500.000,00 kn, te je do kraja lipnja 2020. završena montaža fasadnih elemenata.

Iako Društvo nije osiguralo financiranje izmijenjenog projekta HBOR nije otkazao Ugovor o kreditu, već je korisnik kredita 19. srpnja 2021. podnio zahtjev za izravni kredit sa svrhom dovršetka izgradnje objekta uz napomenu da se kredit objedini s prvim kreditom.

Prije donošenja odluke o dodatnim sredstvima HBOR je putem javnog natječaja izabrao društvo koje je utvrdilo gotovost objekta, visinu uloženih vlastitih sredstava u investiciju, terminski plan završetka izgradnje i opremanja s financijskim planom ulaganja potrebnih za završetak projekta. Društvo je dostavilo Nulti izvještaj krajem svibnja 2021. te je projekt ocijenjen vrlo dobrim, navedeno je da je izrađena sva potrebna projektna dokumentacija te da su ishođene sve potrebne dozvole.

Osim izrade Nultog izvještaja ugovorena je izrada do šest mjesečnih izvještaja o napretku Projekta. Prema dinamičkom planu rok za otvaranje hotela bio je svibanj 2022.

Sektor upravljanja rizicima HBOR-a izradio je Mišljenje o procjeni kreditnog rizika u studenome 2021. prema kojem je dano uvjetno mišljenje (suglasnost s kreditnim prijedlogom uz prethodno ispunjenje dodatnih uvjeta).

Navedeni su rizici financiranja (financijska ocjena projekta je nedovoljna kvaliteta, upitna vjerodostojnost financijskih izvještaja, rizik poslovanja povezanih društava), rizici u vezi s instrumentima osiguranja, operativni rizici (netransparentnost klijenta, nepridržavanje ugovornih odredaba, česte izmjene uvjeta ugovora) i drugi. Nadalje, navedeno je da je HBOR odobrio više kredita za izgradnju smještajnih objekata u Splitu te iz toga proizlazi lokalni rizik koncentracije. U studenome 2021. sastavljen je kreditni prijedlog u kojem je navedeno da je Društvo na listi za pojačano praćenje, odnosno da postoji rezervacija u visini od 50,4 %, a kreditni rizik je ocijenjen graničnim.

U kreditnom prijedlogu se navodi da vlastito učešće Društva u novom kreditu iznosi 6.066.496,64 EUR te da se sastoji od revalorizirane vrijednosti zemljišta na kojem se gradi hotel, robnog kredita povezanog društva, izvedenih radova te drugih troškova vezanih za komunalne i druge naknade.

Prednosti projekta su dobra lokacija hotela koji će biti otvoren cijele godine, poslovanje pod renomiranom hotelskom tvrtkom i popunjenost poslovnih prostora za zakup te je predloženo odobrenje kredita i nastavak financiranja projekta. Uprava je 17. studenoga 2021. donijela odluku o odobrenju kredita, a Nadzorni odbor je dao suglasnost na odluku Uprave 26. studenoga 2021.

Dodatkom XIII. Ugovora o kreditu prvotno ugovoreni iznos kredita povećan je za iznos od 23.543.813,00 EUR (176.982.937,00 kn) te ukupno iznosi 49.743.035,00 EUR, što čini 3,4 % jamstvenog kapitala HBOR-a (u rujnu 2021.). Kredit je po veličini među deset najvećih kredita odobrenih u 2021.

S obzirom na to da je kredit prvotno odobren u kreditnom programu Turizam koji više ne postoji, povećanje kredita je odobreno u okviru kreditnog programa Investicije privatnog sektora.

Ciljevi kredita koji se odobravaju u okviru kreditnog programa Investicije privatnog sektora su modernizacija poslovanja, uvođenje novih tehnologija, povećanje kapaciteta, ulaganje u istraživanje i razvoj i uvođenje novih proizvoda ili usluga, poticanje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, turističkih kapaciteta i sadržaja te poticanja novog zapošljavanja. Dodatak XIII. Ugovora o kreditu zaključen je radi ulaganja u poslovne prostore za zakup koji nisu namijenjeni za goste hotela niti povezani s hotelskim sadržajima te se time ne doprinosi ostvarenju ciljeva navedenog kreditnog programa.

Prema Dodatku XIII. Ugovora o kreditu krajnji rok korištenja kredita je 31. srpnja 2022. koji je ujedno i datum prijenosa kredita u otplatu. Otplata kredita je u 52 jednake uzastopne tromjesečne rate, od kojih prva dospijeva na naplatu 31. siječnja 2027. Ugovorena je kamatna stopa od 3,0 % godišnje, fiksna. Također, omogućeno je daljnje korištenje preostalog dijela kredita u iznosu od 1.761.403.25 EUR koji se odnosi na neiskorišteni dio prvog kreditnog odobrenja.

Prema točki 5.12. Odluke o općim uvjetima kreditnog poslovanja prihvatljivim se smatraju zahtjevi za izmjenom uvjeta odobrenih kredita kojima se traži promjena roka korištenja kredita, promjena namjene ili iznosa kredita, ako korisnik kredita detaljno obrazloži zatraženu izmjenu s opravdanim razlozima i ako promjena uvjeta nema utjecaja na pogoršanje sigurnosti otplate odobrenog kredita. HBOR će samo u izuzetno opravdanim slučajevima smatrati prihvatljivim postavljanje zahtjeva za produženjem počeka ili roka vraćanja kredita te povećanjem iznosa kredita. U takvim slučajevima neophodno je da korisnik kredita dokaže da su nastupile okolnosti na koje nije mogao utjecati te da mu nisu bile poznate u trenutku odobrenja kredita. Izmjenom uvjeta kredita ne smije se pogoršati sigurnost naplate odobrenog kredita.

Izmjene Ugovora o kreditu kojim je odobren povećani iznos kredita za 89,9 % u odnosu na prvotno odobreni kredit nisu nastupile uslijed okolnosti na koje korisnik kredita nije mogao utjecati (korisnik kredita zatražio je Izmjene i dopune rješenja o građenju) niti se radi o izuzetno opravdanim slučajevima, a sigurnost naplate odobrenog kredita je pogoršana, iz čega proizlazi da se nije postupilo u skladu s odredbama Odluke o općim uvjetima kreditnog poslovanja.

Od lipnja 2017. do rujna 2022. sastavljeno je pet preliminarnih i 26 izvješća o financijskom nadzoru. Također, dostavljena su izvješća o godišnjem praćenju korisnika kredita za 2017., 2018., 2019., 2020. i 2021.

Nakon XIII. Dodatka Ugovoru o kreditu zaključena su još dva dodatka Ugovora o kreditu. U travnju 2023. objekt nije stavljen u upotrebu, a u tijeku je ishođenje izmjena i dopuna rješenja o građenju. Prema izvješću financijskog nadzora koje je dostavilo društvo s kojim je zaključen ugovor na temelju javnog natječaja, pregledom građevine i projektne dokumentacije vidljivo je da izvedeni radovi u manjem obujmu nisu usklađeni s važećom Izmjenom i dopunom rješenja za građenje iz veljače 2018. Naime, radovi se izvode u skladu s izmjenama projektne dokumentacije na osnovi kojih je podnesen novi zahtjev za izdavanje Izmjena i dopuna rješenja za građenje.

Državni ured za reviziju nalaže rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru u skladu s odredbama Zakona o HBOR-u, visinu kredita odrediti prema kreditnom programu, buduću vrijednost nekretnine prihvatiti za osiguranje kredita uz sagledavanje cjelokupnog rizika u skladu s odredbama Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom i Općih uvjeta osiguranja plasmana, odobriti povećanje iznosa kredita u izuzetno opravdanim slučajevima u skladu s Odlukom o općim uvjetima kreditnog poslovanja, odobravati kredite kojima se ostvaruju ciljevi kreditnog programa te postupati prema odredbama ugovora o kreditu.

6.2. HBOR prihvaća nalaze i preporuke u vezi s kreditnim poslovanjem.

U obrazloženju u vezi sa zakonodavnim okvirom navodi da su Kreditne politike zastarjeli akt te će se primarno sagledati potreba postojanja istog te će se ovisno o zaključcima do kraja tekuće godine uskladiti s Pravilnikom o upravljanju kreditnim rizikom.

U vezi s odstupanjem u odnosu na uvjete utvrđene kreditnim programima i internim aktima pojašnjava se da HBOR kod svakog odobrenja nastoji dosljedno poštovati odredbe svih internih akata. Temeljem analize odstupanja vidljivo je da se odstupanja većinom odnose na velike klijente i visoke iznose kredita koji su predmet posebnih pregovora, klupske kredite s poslovnim bankama kod kojih pregovori ne ovise samo o HBOR-u, kredite uz jamstvo Republike Hrvatske koji često imaju posebne karakteristike, kredite kupcu i dobavljaču kod kojih su uvijek prisutne specifičnosti u pregovorima zbog pregovara s inozemnim kupcima ili bankom, odnosno riječ je o specifičnim transakcijama kod kojih su uobičajena pojedinačna strukturiranja transakcija, a što je dozvoljeno Općim uvjetima kreditnog poslovanja HBOR-a.

HBOR će dodatno analizirati situacije u kojima dolazi do odstupanja te sukladno zaključcima i mogućnostima ažurirati i unaprijediti interne akte kako bi se ista minimizirala. Nadalje se navodi da će HBOR dokumentirati kontrolu namjenskog korištenja obrtnih sredstava u svim slučajevima gdje je isto propisano internim aktima.

U vezi s usklađivanjem odredaba ugovora o kreditu i Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom koje se odnose na dokumentaciju potrebnu za praćenje klijenata i kredita, HBOR obrazlaže da će pripremiti izmjenu Kataloga ugovornih odredbi vezanih za praćenje klijenata (dostava financijskih izvještaja i ostalih potrebnih podataka) i uskladiti ga s odredbama Pravilnika o upravljanju kreditnim rizikom, uvažavajući i mogućnost preuzimanja potrebnih financijskih podataka u digitalnom obliku s relevantnog vanjskog servisa.

U vezi s namjenskom kontrolom kredita u okviru kreditnog programa investicije javnog sektora HBOR obrazlože kako se radi o specifičnom slučaju kredita koji je obuhvaćao više desetaka manjih projekata investicijskog održavanja klijenta u državnom vlasništvu i uz kredit osiguran državnim jamstvom. Metodologijom Direkcije investicijskog nadzora definirana ex ante kontrola bi u takvom slučaju bila operativno vrlo zahtjevna s upitnom izvedivošću pa je opravdano zaključeno da je oportunističnije ugovoriti ex post kontrolu. Dakle, namjensko korištenje kredita je ugovoreno i provedeno na način da klijent ima obvezu naknadno opravdati iskorištena sredstva mjesečnim izvještajima koja je paralelno dostavljao resornom ministarstvu i Ministarstvu financija te su na taj način uskladili izvješćivanje i kontrolu. Klijent je sva povučena sredstva opravdao, tj. namjenski ih je utrošio. Dodatno, sagledat ćemo mogućnost prilagodbe Metodologije Direkcije investicijskog nadzora kako bi ovakvi i slični specifični slučajevi bili u potpunosti pokriveni.

U vezi s kreditima odobrenim u okviru kreditnog programa Investicije privatnog sektora HBOR obrazlaže da u vlastitom poslovanju nastoji svoditi rizike poslovanja na najmanju moguću mjeru uvažavajući specifičnu razvojnu ulogu HBOR-a, strateške ciljeve Republike Hrvatske i potrebu poticanja razvoja gospodarstva Republike Hrvatske.

Sukladno internim aktima odobrenje plasmana HBOR-a temelji se na procjeni kvalitete klijenta i/ili kvalitete projekta. Pri donošenju odluka o plasmanima uzimaju se u obzir analize i mišljenja svih stručnih službi HBOR-a, uvažavajući specifičnosti pojedinog klijenta i/ili projekta, kao i značaj/doprinos klijenta i/ili projekta razvoju pojedinog zemljopisnog područja Republike Hrvatske i/ili pojedinog sektora gospodarstva Republike Hrvatske. Kod projekata većeg iznosa ili većeg stupnja složenosti, pored analiza uobičajenih za kreditno poslovanje, HBOR provodi i financijski i tehnički nadzor u cilju smanjenja rizika u razdoblju izvedbe projekata. Unatoč postojećim kontrolnim mehanizmima, poremećaji u tržišnim okolnostima, kao i poremećaji u poslovanju klijenata uzrokovani pogrešnim procjenama/postupanjima klijenata HBOR-a mogu dovesti do ugrožavanja financijske održivosti projekata. U slučaju pojave neplaniranih okolnosti postupanje HBOR-a usmjereno je na izbjegavanje ili umanjeње eventualne financijske i reputacijske štete za HBOR-a, ali i društvene i gospodarske štete koja bi mogla proizaći iz postupanja HBOR-a. Prihvaćaju nalaz te će rizike u svom poslovanju, kao i do sada svoditi na najmanju mjeru u skladu s odredbama Zakona o HBOR-u. HBOR će sagledati mogućnosti dodatne prilagodbe internih akata i procedura kako bi se dodatno umanjili rizici poslovanja uz uvažavanje tržišnih praksi.

Provedba naloga i preporuka

1.1. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju HBOR-a za 2013., o čemu je sastavljeno Izvješće. O financijskim izvještajima izraženo je bezuvjetno mišljenje. Revizijom za 2021. provjereno je je li HBOR postupio prema nalogima i preporukama danim u prošloj reviziji. U tablici u nastavku navode se nalozi i preporuke iz prošle revizije i njihov status. Također, navodi se preporuka čija provedba zbog opravdanih razloga nije primjenjiva.

Tablica broj 5

Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka*	Status
	1	2	3	4	5
1.	Kreditno poslovanje	2013.	Preciznije odrediti uvjete kreditiranja u okviru pojedinih kreditnih programa (kako bi se moglo nedvojbeno utvrditi udovoljavaju li korisnici kredita uvjetima pojedinog kreditnog programa).	-	provedeno
2.		2013.	Unutarnjim aktima regulirati uvjete odobravanja kredita novoosnovanim društvima čiji zahtjevi za kreditiranje ne ispunjavaju kriterije Programa kreditiranja programa poduzetnika početnika.	-	provedeno
3.		2013.	Unutarnjim aktima odrediti u kojim se slučajevima iznimno mogu odobravati kreditni zahtjevi koji ne udovoljavaju kriterijima kreditnih programa i o tome voditi zasebnu evidenciju.	-	djelomično provedeno
4.	Poslovi u ime i za račun nalogodavca – Ulaganja u fondove za gospodarsku suradnju (FGS)	2013.	Uskladiti odredbe ugovora o nalogu za obavljanje poslova ulaganja u FGS-ove s odredbama Odluke o sudjelovanju u FGS-ovima na način da godišnji iznos ulaganja odnosno uplate sredstava iz državnog proračuna od strane HBOR-a nije ograničen te ugovorenu naknadu za obavljanje poslova HBOR-a obračunavati na temelju osnovice koju čini iznos stvarnog godišnjeg sudjelovanja HBOR-a u osnivanju FGS-ova.	-	provedeno

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka*	Status
5.	Provedba Modela financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote, ribarske infrastrukture i poslova povlaštenog financiranja po kreditnim programima	2013.	Rokove za doznačavanje sredstava za obavljanje poslova u ime i za račun ministarstava u okviru Modela uskladiti odnosno ugovarati prema razdoblju u kojem se ostvaruju uvjeti za namjensko korištenje sredstava te izmijeniti odredbe ugovora o obavljanju poslova povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a u pogledu rokova za doznačavanje sredstava.	-	nije primjenjivo
6.	Troškovi brutoplaća i ostalih primanja	2013.	Odrediti način na koji će se mjeriti kriteriji za izračun iznosa poticajnog dijela plaće za obavljanje poslova iznad očekivane razine te rasporedu sredstava priložiti podatke na temelju kojih je utvrđen iznos poticajnog dijela plaće pojedinog zaposlenika.	-	provedeno
7.	Troškovi reprezentacije i promidžbe	2013.	Uz račune za troškove reprezentacije na koju zaposlenici imaju pravo, prilagati izvještaje o ugošćavanju poslovnih partnera, a ako se izvještaji ne prilože na navedene troškove, koji se u tom slučaju smatraju primicima zaposlenika, obračunati i platiti propisane poreze i doprinose.	-	provedeno
8.	Javna nabava	2013.	Postupke nabave provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi – vezano za produljenje roka za dostavu ponuda.	-	provedeno
9.		2013.	Planirati nabavu uz dužnu pažnju na način da konačnim planom nabave, koji obuhvaća sve izmjene i dopune plana nabave, ne bude planirana značajno veća vrijednost nabave od one planirane osnovnim planom.	-	provedeno

* HBOR nije bio obavezan dostaviti Plan provedbe naloga i preporuka nakon obavljene financijske revizije za 2013.

Obrazloženje dane preporuke koja je djelomično provedena i preporuke koja nije primjenjiva daje se u nastavku:

- Preporuka da se unutaršnjim aktima odredi u kojim se slučajevima iznimno mogu odobravati kreditni zahtjevi koji ne udovoljavaju uvjetima kreditnih programa nije provedena, a preporuka da se o tome vodi evidencija je provedena.
- Preporuka u vezi s rokovima za doznačavanje sredstava za obavljanje poslova u okviru Modela financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote, ribarske infrastrukture i poslova povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a nije primjenjiva jer se navedeni model financiranja više ne provodi.

HBOR je i nadalje u obvezi postupati prema preporuci Državnog ureda za reviziju koja nije u cijelosti provedena.

1.2. HBOR prihvaća status naloga i preporuka iz prošle revizije.